

Uvodnik

Jurij Paljk

Digitalni pričevalci evangelija

Italijanska škofovska konferenca je minuli konec tedna v Rimu priredila kongres za predstavnike verskih sredstev obveščanja z naslovom Digitalni pričevalci - Obrazi in jeziki v obdobju prepletanja medijev (doba crossmedia). Že naslov je bil dovolj zgovoren, podatek, da si je kongres zaželel sam papež Benedikt XVI., pa je bil še bolj, če vemo, da sveti oče ni velik izvedenec v digitalnih medijih, pa čeprav vemo tudi, da dnevno uporablja sam elektronsko pošto. Dejstvo je, da se sveti oče zaveda velikega pomena svetovnega spleta-interneta in si s sodelavci prizadeva, da se ne bi zgodilo isto, kar se je zgodilo ob pojavu filma in televizije, ki ju je Cerkev sprva omalovaževala, zagotovo se ni zavedala velike moči nove komunikacije obeh!, in je zato ostala dejansko zunaj sveta filma in televizije.

"Današnji čas je zaznamovan z izjemno širitvijo meja javnega obveščanja in priče smo tudi doslej še nikdar videnemu zmanjševanju razlik med različnimi mediji in neslutnim možnostim medsebojnega sodelovanja med njimi", je v začetku svojega nagovora povedal papež Benedikt XVI. v avli Pavla VI. v Vatikanu v soboto, ko je sprejel deset tisoč predstavnikov sredstev verskega obveščanja. Na kongresu nas je bilo okrog tisoč, v soboto so se nam z avtobusi pridružili tudi drugi sodelavci verskih medijev.

"Brez strahu hočemo odriniti na širino digitalnega morja in se predati odprti plovbi z enako vnmom, kot je tista, ki že dva tisoč let vodi čoln Cerkve. Dosti bolj kot tehnične stvari, ki so seveda potrebne, nas zanima predvsem tisto znanje, ki nam omogoča, da živimo tudi v tem svetu s srcem vere, ki naj nam pomaga, da damo dušo temu nenehnemu toku komunikacije na spletu!" je bil jasen v svojem nagovoru ob sklepu kongresa Digitalni pričevalci sveti oče, ki je v svojem nagovoru dejansko podčrtal naslov kongresa samega: biti pričevalci Kristus in krščanske vere na spletu, posluševati se vseh danih medijskih možnosti za oznanjevanje evangelija.

Sveti oče je seveda v svojem nagovoru prisotne tudi opozoril, da digitalni svet razdvaja ljudi, predvsem na tiste, ki imamo dostop do digitalnega sveta in na druge, ki tega dostopa nimajo, a je obenem tudi povedal, da je splet zares narejen za vzpodbujanje enakopravnosti, v kateri pa moramo imeti kristjani svojo besedo, v digitalnem svetu moramo biti torej pričevalci Kristusovega veselega oznanila. Relativizem, padec občutka za pošteno kritiko, moralno in etično držo, poniževanje človeka na telesni in duhovni ravni so velike nevarnosti in prisotnosti na spletu, a internet je tudi izjemna priložnost, je dejal sveti oče, ki je še poudaril, da lahko preko spletnih strani in socialnih omrežij postanemo kristjani "nosilci človeškega, humanosti in ljubezni do resnice". Ponovno je tudi podčrtal smernice svoje znane enciklike Ljubezen v resnici in dejal, da se kristjani ne smemo bati digitalnega sveta, svetovnega spleta pa sploh ne, ampak moramo biti v njem pričevalci "ljubezni, v službi oznanjanja Resnice, dobrega in naravnega ter nadnaravnega bratstva".

Na kongresu smo bili tudi mi, ker se v svoji majhnosti zavedamo pomena novih časov, tudi za nas, slovenske vernike. Obiskali smo tudi slovenskega kardinala, prefekta dr. Franca Rodeta, ki nam je med kratkim obiskom naročil, naj pozdravimo vse slovenske ljudi in še posebej slovenske vernike v Italiji. "Korajžni bodite!" je bilo kratko, a lepo naročilo.

Tradicionalno pomladno srečanje v Ruparju

Foto DP

Občni zbor Zadruga Goriška Mohorjeva

Iskanje izhoda iz zaskrbljujočega kriznega stanja

Zadnji občni zbor Zadruga Goriška Mohorjeva, ki je lastnica založbe Goriška Mohorjeva družba, otroške revije Pastirček in tednika Novi glas, je v torek, 20. aprila, nudil članom priložnost za trezno presojo kriznega stanja, v katerem se je Zadruga znašla zaradi krčenja finančnih prispevkov, obenem pa tudi za poglobljen razmislek o vlogi našega tiska.

V prostorih Galerije Ars na Travniku v Gorici je predsednik upravnega sveta dr. Damjan Paulin najprej analiziral obračun za leto 2009. S številskimi na dlani je ugotovil, da so se v zadnjem letu znižali stroški za Novi glas in GMD; zmanjšali so se tudi upravni stroški. Le otroška revija je zabeležila rahel povišek. Problem je v tem, da so se bistveno zmanjšali dohodki in prejemki; teh je bilo lani znatno manj kot leto prej, kar pomeni za našo zadrugo dovolj zaskrbljujoč podatek. Leto 2008 smo sklenili z deficitom 5.900 evrov, leto 2009 s približno 30.500 evri. "Izgledi za leto 2010 niso prav nič rožnati", je zatrdil Paulin: Slovenija in dežela Furlanija Julijska krajina sta nakazali manj prispevkov kot lani, poleg tega pa so se poštni stroški s 1. aprilom 2010 nenapovedano, z vladnim dekretom, povišali za 120%. Zaradi vsega tega tvega Zadruga imeti naslednje leto več kot

50.000 evrov izgube.

Poleg javnih prispevkov je zmanjkal tudi dohodek, ki ga je ponavadi prinašalo oglaševanje; gre namreč za splošen gospodarski pojav, ki pa ima svojo težo tudi pri našem tedniku.

Upravni svet se je že pred nekaj tedni lotil problema na sestanku s Svetom slovenskih organizacij, do občnega zbora pa še ni bilo - po predsednikovih besedah - "konkretnih odgovorov, ampak le splošne obljube". V pričakovanju na uradni sprejem v Ljubljani je o kriznem stanju pisno obvestil ministra Boštjana Žekša. Obrnil se je tudi na razna društva in ustanove, da bi podprli Zadrugo. "Skušali bomo prihraniti še na čem, v skrajnem primeru na osebjem", je povedal Paulin, ki je poudaril, da pomeni glavni strošek prav osebe. Član upravnega sveta Marko Tavčar je najprej prinesel pozdrave nekdanjega odgovornega urednika dr. Draga Legiša, nato pa potrdil, da se je Zadruga Goriška Mohorjeva "lotila problema zelo resno in brez viktimizma". Rešitev se bo našla, če se bodo Slovenija in krovni organizaciji znale zmeniti. Novi glas je namreč deželno glasilo, saj je pred 15 leti nastal z združitvijo dveh tednikov, tržaškega in goriškega, s ciljem povezovanja. Nova zadruga, ki ga upravlja, odgovarja novim potrebam. "Mislim, da lahko tednik s svojimi vsebinami argumentira vlogo, ki jo ima". Prav to vlogo bi morali še okrepiti, da bi pridobil na svoji

specifični teži. "Ne smemo se bati soočanj z bralci, ustanovami, društvi in kulturniki. Bolj se moramo bati molka". Naš tednik je namreč "glas, ki izraža etično držo do problemov današnje družbe, ki jih ni malo". Z izostrenim občutkom za solidarnost je lahko zanimiv za preproste bralce, pa tudi za "zahtevnejše ljudi". Urednik Pastirčka g. Marijan Markežič je izjavil, da je pripravljen zmanjšati stroške, in dodal, da je kriza lahko "dobrodošla", kajti zaradi nje se npr. lahko vprašamo o vsebini in namenu tednika.

Odgovorni urednik NG Jurij Paljk je prisotnim povedal, da v teh tednih iščemo novo tiskarno, s katero bi se kaj prihranili. Podčrtal je tudi, da v zadnjih letih "naročnikov nismo izgubili, temveč smo pridobili nekaj novih". Na ravni naše družbene organiziranosti pa bi bilo potrebno najti "trajnejšo rešitev", da bi se finančna stiska ne ponavljala in poglabljala vsako leto. Marij Maver je kot član Zadruga povedal, da ne vidi tragedije v zmanjšanju strani tednika, če bi od tega imeli kaj dobička. Sploh pa se je zavzel za tesnejše sodelovanje med našimi založbami, ki bi s skupnim nastopanjem lahko imele večjo težo.

Revizorka Valentina Pahor je nato prebrala svoje poročilo in izrazila pozitivno mnenje nad upravljanjem zadruga. Prisotni člani na občnem zboru so jo soglasno potrdili tudi za naslednji mandat. Prav tako so soglasno odobrili obračun v zavesti, da je potrebno se čim bolj zavzeti za rešitev odprtih vprašanj, saj se dobro zavedajo vloge, ki jo Zadruga Goriška Mohorjeva opravlja v našem prostoru.

Pogovor

Kipar Mirsad Begić je spregovoril o svojem delu in postavitvi kipa duhovniku Filipu Terčelju

3

Razstava

Do konca maja je v KCLB na ogled razstava volilnih in političnih lepakov stranke Slovenske skupnosti

7

Vinogradništvo

Predsednik deželne vlade Renzo Tondo in odbornik Claudio Violino na obisku pri kraških vinarjih

11

SLOVENSKA SKUPNOST Zasedanje deželnega tajništva

O šoli v Špetru in krizi Zadruga Goriška Mohorjeva

Slovenci ne moremo pristati na delitev slovenske dvojezične šole v Špetru, ker bi to privedlo do izničenja dolgoletnega truda, ki danes daje neprecenljive sadove za slovensko narodno skupnost v Benečiji. To je bil zaključek razprave, s katero je deželno tajništvo SSK obravnavalo problematiko šolskega posloja v Špetru. O tem sta poročala deželni tajnik Damijan Terpin in Miha Coren, ki sta se v imenu SSK udeležila zasedanja skupnega predstavništva pretekli petek. Pomembno je, da so se starši in vodstvo šole v Špetru odločili za konkretno rešitev, ki jo sedaj zagovarja in podpira vsa manjšina. Izbrana lokacija v stavbi, ki jo za spalne prostore uporablja le okoli 25 gojencev zavoda Paolo Diacono iz Čedad je več kot idealna. Stavba, ki je v občinski lasti, lahko že v naslednjem šolskem letu sprejme slovenske učence, investicijska dela pa ne presegajo vrednosti milijona evrov. Na potezi je sedaj župan špeterske občine Manzini, s katerim se je Coren, ki je tudi predsednik zavodnega sveta šole, sestel že nekajkrat: SSK je že seznanila s konkretnimi predlogi odbora staršev deželnega odbornika Molinara, saj bi preureditveni poseg morala financirati deželna uprava, seveda pod pogojem, da se za takšno rešitev odloči občina. Deželni svetnik SSK Gabrovac je že dosegel, da se bo s problemom dvojezične šole v Benečiji prav tam seznanila pristojna komisija deželnega sveta, ki bo obiskala Špetar v začetku maja. Slovenska stranka pa si bo v naslednjih tednih posebej prizadevala, da bo seštev v tako izbrane prostore doživela podporo občine in dežele. Deželno tajništvo je resno vzelo v pretes tudi finančni položaj, v katerem so se znašle nekatere po-

membne organizacije. Med temi so še posebej obravnavali težavno stanje Zadruga Goriška Mohorjeva, ki izdaja tednik Novi glas. Pri tem je deželno tajništvo SSK izrazilo vso solidarnost in bližino predvsem zaposlenemu osebju in časnikarjem. Obenem so člani deželnega tajništva SSK poudarili velik pomen, ki ga ima tednik Novi glas, brez katerega si ne moremo predstavljati današnjega informativnega spektra slovenske narodne skupnosti v Italiji. Slovenska skupnost je pripravljena podpreti in posredovati za vse predloge in načrte, ki jih bo upravni odbor Zadruga Goriška Mohorjeva pripravil za nor-

Damijan Terpin (foto JMP)

malni obstoj tednika in za ohranitev delovnih mest. V nadaljevanju je deželno tajništvo SSK obravnavalo še politično stanje na Goriškem in Tržaškem. O tem sta poročala pokrajinska tajnika Julijan Čavdek in Peter Močnik. Dejstvo je, da so v polnem teku pogajanja v luči volitev, ki bodo naslednje leto in bodo zadrževale goriško in tržaško pokrajino ter občino Trst. Glede goriške pokrajine je predvsem odprto vprašanje morebitnih primarnih

volitev za izbiro predsedniškega kandidata, politična slika na Tržaškem pa je precej manj rožnata za levo sredino: pod velikim vprašajem je namreč ponovna zmaga na pokrajinskih volitvah, saj sedanja levsredinska uprava, v kateri žal SSK nima svojega zastopnika, ni povsem zadovoljila volilcev. Zelo negotova pa je situacija glede tržaške občine, saj še vedno ni jasno, ali bo dežela sprejela zakon in omogočila dotedanjemu županu, da bi se potegoval za tretji mandat. Slovenska stranka si bo predvsem prizadevala, da bo v upravah, ki bodo obnovljene prihodnje leto, prisotna s svojimi predstavniki, kar je edino jamstvo za učinkovito vodenje uprav v korist slovenske narodnostne skupnosti. Deželno tajništvo SSK je še izrazilo zadovoljstvo s potekom okroglega mize o šolstvu, ki je bila prejšnji teden na Opčinah. Slovenska skupnost čestita mladim, ki so organizirali to pobudo in zavračali neosnovane kritike o politizaciji tega vprašanja. Glavni uspeh pobude je prebuditev zanimanja za prihodnost slovenske šole, o kateri se je treba vedno bolj javno pogovarjati. Glede širše razprave, ki se je v javnosti razvila po predlogu SSK, da bi začeli poučevati slovenski jezik tudi na italijanskih šolah, je deželno tajništvo SSK z zanimanjem sprejelo v vednost nedavno izraženo zaskrbljenost italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, ki beleži vedno večji vpis otrok iz slovenskih družin v šole z italijanskim učnim jezikom, kar pomeni, da masovna prisotnost otrok večinskega naroda v manjšinskih šolah vzbuja pomisleke in odpira vprašanja, pred katerimi si ne smemo zatiskati oči, pač pa se je treba z njimi soočiti in poiskati ustrezne rešitve, ki jih je SSK že nakazala.

Po spopadu med Berlusconi in Finijem

Zapečaten razkol v stranki Ljudstva svoboščin

Kljub volilnemu uspehu na nedavnih deželnih in delnih občinskih in pokrajinskih volitvah ob znižani volilni udeležbi, ki je v večji ali manjši meri prizadela vse stranke (vključno Ljudstvo svoboščin), so se vode v tej stranki neobičajno razgibale po javnih izjavah njenega soustanovitelja in sedanjega predsednika poslanske zbornice Finija, da je v stranki nujno potrebno zagotoviti notranjo demokracijo in s tem svobodo individualne in skupinske kritike. Omenil je celo možnost ustanovitve notranjih struj in samostojnih skupin poslancev in senatorjev v parlamentu, vse to z namenom, da se odločitve v zvezi z izvajanjem vladnega programa oblikujejo s prispevkom čim širšega kroga članov stranke. Gre za povsem ustaljeno pravilo v delovanju strank v vseh demokracijskih državah, a je ta zahteva močno razburila nespornega voditelja Berlusconi in krog njegovih najvestejših sodelavcev, ki mu pustijo povsem proste roke pri vodenju stranke in vladne politike. V prvem odgovoru Finijevim zahtevam načelno izpodbija pravico članov Ljudstva svoboščin, da se v stranki smejo tesneje organizirati in aktivno sodelovati pri odločitvah strankinih organov, ki sedaj ostajajo v bistvu le na papirju.

Do zadnjih Finijevih kritičnih pogledov v zvezi z organiziranim delovanjem Ljudstva svoboščin pravzaprav ni prišlo iznenada, kajti v zadnjem obdobju je večkrat javno opozoril, kako pojmuje delovanje stranke, vlade in parlamenta. Znana je njegova prispodoba, da v stranki prevladuje kasmariški red, po katerem maloštevilni ukazujejo, vsi drugi pa jim morajo pasivno slediti. Okrog predsednika stranke in vlade Berlusconi se je ustvaril mit o nedotakljivosti, kar je izključevalo možnost vsakršnih kritičnih pripomb na račun njegovega vodenja in javnega nastopanja nasploh. Izpostavitev zadnjih Finijevih zahtev po

sodelovanju pri oblikovanju strankine in vladne politike in odnosov s Severno ligo Berlusconi v bistvu zavrača kot nesprejemljive in škodljive, ker da rušijo strankino enotnost, ki jo tudi njeni volivci želijo ohraniti. Sprva je Fini načrtoval ustanovitev samostojnih parlamentarnih skupin, nato pa se je osredotočil na zahtevo po ustanovitvi manjšinske struje znotraj Ljudstva

vanja vlade in izida deželnih volitev. V podobnem slavonskem slogu so se zvrstili še drugi številni posegi strankinih predstavnikov. Šele nato je prišel na vrsto Fini (drugi soustanovitelj Ljudstva svoboščin), ki je razvil svoje glavne kritične misli glede delovanja stranke, v kateri doslej ni bilo mesta za zagovarjanje različnih stališč do obravnavanih problemov. Posebej je poudaril, da ne namerava postavljati v dvom vodilno Berlusconijevo vlogo in tudi ne delovati proti stranki, temveč da želi uveljaviti pravico do svobodnega izražanja različnih stališč, kot se dogaja v vseh demokratičnih strankah. Vodstvu stranke je očital, da se podreja zahtevam Severne lige glede izvajanja programa vlade, da nima pravega načrta za napovedane ustavne in druge reforme in da s predlagano uvedbo "kratkih sodnih procesov"

Fini in Berlusconi

dejansko uveljavlja prikrito amnestijo. Finijeva izjava je dobesedno razkačila Berlusconi, ki je, ne meneč se za vrstni red posegov (moral bi nastopiti minister Scajola), začel napadalno polemizirati s predsednikom poslanske zbornice in ga pozval, naj se odpove predsedstvu zbornice, če se namerava posvetiti aktivni politiki. Ob koncu zasedanja, ki so mu prisostvovali novinarji in televizijski snemalci, je osrednji strankni vodstveni svet dal izglasovati resolucijo, ki zavrača ustanavljanje struj v stranki, katero je podprlo 171 članov, proti pa se je izreklo 12 Finijevih somišljenikov. Obveljala je matematična računica, ki pa ni mogla preprečiti polemičnega razkola v stranki Ljudstva svoboščin. Ironija naključja je bila, da je omenjeno zasedanje vodstva Ljudstva svoboščin potekalo v veliki dvorani v znani ulici Conciliazione in namesto sprave prineslo razkol.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Razlogi za 1. maj še kako obstajajo

Vsaj v razvitem svetu 1. maj ni več tisto, kar je bil nekoč, in tu se takoj znajdemo sredi zanimivega pojava. Ko enkrat določen datum izgubi svojo največjo ostrino in pomen, izgubljajo svojo moč tudi vsi tisti, ki se nanj sklicujejo. Podobno je z družbenimi sistemi, kadar se slednji umaknejo s prizorišča, npr. ideologije prejšnjega stoletja, enobarvne in strogo poenotene organiziranosti življenja v skupnosti. Seveda je 1. maj povsem nekaj drugega, lahko rečemo nasprotnega, saj je simbol za večje pravice nižjih, nekoč delavskih slojev, medtem ko so ideologije diktature, ki si prisvajajo vse pravice z zatiranjem, da gre za graditev novega sveta in novega človeka. Čas pa v obeh primerih oslabi ali izbriše pomen določenega naslova, vendar - in to je bistveno - osrednji nagibi, sicer zmanjšani, še naprej delujejo. Ideologije so zatonile, toda njihovi temeljni nagibi se pojavljajo v drugih oblikah. Dovolj se je spomniti nostalgije po nekdanji mogočni preteklosti, dovolj se je spomniti nestrpnih političnih zamisli, ki jih danes ni malo, ali celo dobesednega obujanja poimenovanj, ki so nekoč pomenila ugled in moč, da ne govorimo o raznih poskusih manipuliranja z demokracijo in njeno zlorabo. V nasprotju z ideologijami, za katere je seveda neskončno dobro, da jih ni več, pa je mogoče obzaložiti, da 1. maj nima več tistega naboja, ki ga je imel nekoč. Resda živimo v demokraciji, ki naj bi bila v vseh smislih idealna družba, toda ne pozabimo, da istočasno

živimo v kapitalizmu. V kapitalizmu, ki ga nikakor ne gre idealizirati, posebno v teh časih ne, ko se je prelevil v globalizacijski stroj, ki melje vse pod seboj. Izvedenci grede še dlje in trdijo, da se slabe strani kapitalizma v današnjem času stopnjujejo in se bodo v bližnji prihodnosti še stopnjevale. Strah pred komunizmom naj bi demokracijo in z njo kapitalizem prej silil, da sta skrbela za blagot. i. navadnega človeka. Sedaj, ko zaradi razpada komunizma tega strahu ni več, tudi skrb za navadnega človeka ni več potrebna. In tako vladajoče politike izrazito podpirajo bogate sloje na račun revnih in razdalja med enim in drugim je vse večja in vse globlja. Ustvarjanje socialne pravičnosti je zgolj fraza in še to vse redkeje izrečena, pri čemer nas ne sme zmotiti Obama, ki je s svojo zdravstveno reformo osupljiva izjema, za katero pa se je bati, da bo ostala znotraj meja Združenih držav Amerike. Zaradi krize namreč kapitalizem postaja vse brezčutnejši, brezposelnost narašča, kar pomeni, da je pravica do dela vse bolj v kotu, zaščita človeka kot "delavca" pa vsak dan manjša. V takšnem poteku dogajanja je edina rešitev ogroženih in vseh tistih, ki to še bodo, v solidarnosti in v medsebojni pomoči, v resnični in dobesedni medsebojni pomoči. 1. maj je torej velika priložnost za dokončno prepoznanje, da se življenjski pogoji slabšajo in da je v svetu vsak dan vse več ljudi, ki so izkoriščani in bodo v prihodnje še bolj.

Janez Povše

Zagotovilo deželnemu svetniku SSK Igorju Gabrovcu

Na voljo bo obrazec 730 tudi v slovensko-italijanski različici

Slovenci oz. dvojezični slovensko-italijanski obrazci za prijavo osebnih dohodkov 730/2010 bodo na voljo še

pred koncem tega meseca ali najkasneje v začetku maja. Tako se glasi odgovor deželnega ravnateljstva Agencije za prihodke na

protestno noto deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca, ki je pred tednom dni posegel pri ravnateljici Agencije Paoli Muratori. Njej je Gabrovac izrazil začudenje, da je na spletnih straneh Agencije za prihodke že kar nekaj časa razpoložljiv le obrazec v nemščini, o slovenskem pa ni bilo ne duha ne sluha, čeprav zapade konec maja termin za prijavo dohodkov. To je privedlo do nemajhnih nevšečnosti za vse slovenske davkoplačevalce, ki so se doslej posluževali pomembne pravice in so zaradi pomanjkanja pričakovanih dvojezičnih obrazcev odložili sestanke s komercialistom oz. davčnim svetovalcem. V opravičilu Agencije za prihodke je med drugim zapisano, da je služba naročila prevod v slovensko obrazca 730/2010 podjetju Eurostreet že v začetku februarja. "Očitno je šlo za tehnični spodrslij oz. za zamudo, ki pa ponovno dokazuje, da je potrebno tudi priznane pravice sproti in dosledno spremljati, saj lahko drugače mimogrede izginejo...." zaključuje deželni svetnik Igor Gabrovac.

Na dnu...

POGOVOR Kipar prof. Mirsad Begić

Ob podelitvi pravice postavitve spomenika šturskemu rojaku Filipu Terčelju na trgu v Šturjah

Potem ko je dve leti in pol ajdovski župan zavračal predlog, je dne 4.3.2010 svet svetnikov ajdovske občine s pravo večino odločil, da se podeli stavbna pravica za namen postavitve kipa Filipu Terčelju (1892-1946) ob vodnjaku na Cankarjevem trgu v Šturjah, v Ajdovščini. Kip so postavili na župnijski praznik sv. Jurija, 25.4.2010, po zamisli obeh ustvarjalcev, arhitekta in kiparja, kot ga je v prostor na kolenu med zgornjo in dolnjo Vipavsko dolino namestil umetnik, profesor Mirsad Begić, in tako trgu vdahnil novo življenje. Trg sedaj krasi pomembna umetnina.

Gospod kipar, ali vas je novica presenetila in kdo vam jo je sporočil?

Vedel sem, da se bo to enkrat zgodilo, moralo se je zgoditi; o izidu glasovanja me je seznanil šturski župnik, ki se mu je tokrat zvalil kamen s srca.

Naredili ste visok bronast kip v talarju s finimi gubami kot iz svile, s knjigo ob vodnjaku, z obrazom misleca, zakaj?

Celoten fizis mora podajati eno in isto milino, dobrohotnost in subtilnost kot obraz, zato tudi visoka sloka postava v talarju, ne kot v togem suknu, v mehkih gubah kot presejana z lučjo, stopa nasproti, vabi; medtem ko desna roka stiska na srce palmovo vejico mučeništva in miru, se leva v rahlem, a popolnem dotiku naslanja na knjigo kot vir besed Besede, Kristusove in Terčeljeve slovenske besede, ob vodnjaku, viru poživljajoče in očiščujoče vode življenj. Slovesna drža v talarju lepo pristaja duhovniškemu liku posvečene osebe, ki se v izpovedovanju dviga nad enkratnost Terčeljeve osebe, v simbol primorskega duhovnika, ki se je dejansko dal za svojega človeka.

Mirsad Begić, rojen 1953 v BiH. Kakšen je vaš odnos s Slovenijo?

Moja domovina je Slovenija. Po

strama, ena se je poročila z Bosancem v Oslu, druga s Hrvatom v Nemčiji, otroci so sprejeli tujino za domovino, starši so se vrnili na Reko. Tak je razkroj družine. Tako je življenje. Imel sem brata, tudi on je umrl med vojno, od samega hudega.

Diplomirali ste na ALU v Ljubljani...

Začel sem pri profesorju Zdenku Kalinu, ki je tudi Primorec. Pri profesorjih S. Tihcu in D. Tršarju. Diplomiral sem 1979. Vmes je prišlo vabilo; odpotoval sem v London, za dve leti, 1982-84, prejel sem namreč "scholarship" stipendijo pri St. Martin's School of Art, na elitni londonski umetniški šoli. Poleti 1981 sem sodeloval na prireditvi Forma Viva in na simpoziju v Seči, takrat sem se v vasi Marušiči v Istri srečal s Tim Scott-om, Head of Dept, predstojnikom oddelka na londonski umetniški šoli, ki od H. Moora slovi kot vodilna svetovna kiparska šola. Zame je bil to nepozaben čas poglobljenega študija in svetovljanstva, na voljo sem imel vse londonske muzeje in galerije, pogosto sem ob koncu tedna z enim skokom šel iz Londona v Pariz, v muzeje in galerije, tam sem imel najeto malo stanovanje; bil je čas prešerne mladosti. Vrnil sem se. Ljubljane nisem nikoli več zapustil. Razen za potovanja.

Delate veliko, naročil ne odklanjate?

Ne. Delal sem že med študijem, tako večje delo je Spomenik rudarjem, izdelal sem ga med leti 1978 do 1980; stoji ob vhodu v jama, to je dvometrski kip kot utelešenje rudarjev, proletarcev, naročnik je bila občina Črna na Koroškem, tedaj je bila kot izložbeno okno jugoslovanskega socializma, tam je živel veliko bosanskih delavcev.

Spomenik nosi duha časa?

Slovenija je mala družinica. Vsi zajemamo iz iste skledne življenja. Po nepotrebnem se delimo, nabira se občasno preveč negativne energije, nabira se strup potroš-

delom, ne morem gledati na uro, hoditi v predavalnice, na dekanat na sestanke in hkrati ustvarjalno delati.

Pedagoško delo s študenti zahteva čelga človeka. Še bolj čelga pa ustvarjalnost. Ali se greš utrjevanje družbenih pozicij ali ustvarjanje. Delam intenzivno in ce-

lostno.

Niste še omenili očeta.

Oče je bil teolog, ne mufti, hafiz: recitiral je Koran na pamet - takrat prevodov ni bilo - obvladal je perzijsko, kar je za stik s Koranom isto, kot je za stik s Koranom teologa z Biblijo znanje hebrejske, grške, latinščine. V oddaljenih krajih in hribih je vaščanom recitiral, podajal in interpretiral modrost in vednost; ljudem se je razdaljal, bil je s ljudmi za ljudi. Del moje zgodbe je sličen Terčeljevi zgodbi. V ustvarjanju Terčeljevega kipa sem neke iz globoke podzvesti poravnal lasten dolg do očeta. Ob upodabljanju Terčeljevega duhovniškega lika sem globoko dojemal smisel njegovega podarjanja ljudem, kot božji sel, kot oče, ki ljudem daje vedeti, da so ljubljani, da je nekomu mar zanje. Iz podzvesti iz čiste duše umetnik dvigne iz sebe kot dragulj svojo kontemplacijo, svoje spoznanje, jo v materializirani formi poda v dar sodobnikom za prenašanje na nadaljnje generacije.

Kako ste prenašali zavrnitev kipa?
Hudo, a sem vedel, da je to le začasno, ne nesporezno, temveč namerno nagajanje. Tu so še nekatere dimenzije, ki jih ne želim razlagati. Zgodba je zaključena, prestala je preizkus. Neosnovane napetosti, nerelevantni ugovori, ko lokalni dejavniki iz računa preprečujejo namestitev spomenika na javni urban prostor.

Kako človek, ki si utira poti, moščičke, med Ljubljano in Brusljem, med rodno Slovenijo in globaliziranim svetom, izbira pravo pot za ta narod, ki se je utemeljil na kulturi, da se ponudi svetu, da postane za svet prepoznaven, da obstane. V tem brezmejnem času potrošništva in trgovskih mrež, prodanih duš in javnomnenjske etike, ki jo ustvarjajo brezplačni časniki, je najpomembnejši izziv. Gotovo ne stremimo za prvenstvom v ekonomskem prilagajanju in tekmovanju, bilo bi absurdno. Lahko pa

svetu ponudimo slovensko podjetnost in pridnost in zavestnost, v tem je naš zaklad. Sposobni smo sprejeti vsak izziv. Največ pa lahko svetu ponudimo z ustvarjalnostjo nas in naših genialnih posameznikov, ki so kljub zgodovinskim valjarjem preživele najokrutnejši čas in dajali zgled

Pobuda je prišla od arhitekta Lavrenčiča, prišel je s skico, zakaj in kako, od župnikov, mlajšega in starejšega, predstavila sta mi lik. Predsednik krajevnega sveta pa je povedal, da hočejo trg urediti v spomin na častitega rojaka. Delitev stroškov je bila jasna.

Opremljen z željami in naročili, sem si šel ogledat kraj, shranjene dokumente, rokopise, pisavo, lokacijo in nastali so moji prvi zapisi v skicirko, skice. Medtem sem prebiral knjižico Marjana Breclja o Filipu Terčelju, razmišljal, poglobljal svoj odnos, doživljal ves dogodek. Komunikacija z vodnjakom po zamisli arhitekta je zahtevala veliko usklajevanja z arhitektom, še več obiskov. Končno sem naredil prvi zapis v glini v velikosti dveh ped, v rdeči glini z železnim oksidom iz Komende, lončarski glini, v njej oblikujem že 100 let!

Prst si, v prst se povmeš!

Da. S prstjo se misel in čutenje prelizuje v material, abstraktna misel se zapiše, se neposredno utelesi v glini. Umetnik

Tako smo pri temelju stvarjenja. Verbum caro factum est. Beseda je meso postala.

Lepo! Temeljne ustvarjalne pobude pa se uresničijo na lokaciji. Kipar preračunava velikost, odnos do prostora; v prostoru, v od-

nosu do prisotnih teles, v spremenjanju odnosa med njimi in na novo vzpostavljenim telesom, v tem, kakšen naj bo nagovor v prostor. Držati in vzdržati v moči Duha, kot so ti možje vzdržali, pretrpeli krvavo dejanje, a obstali: to je sporočilo. Minimum spoštovanja, ki jim ga dolgujemo, je v tem, da točno ugotovimo in priznamo resnico njihove usode, jim posvetimo spomin in izkažemo čast zgleda vrednih likov našega kolektivnega zgodovinskega spomina, ne da se jim danes izmikamo z mačehovskim zanikanjem.

Livar Borut Kamšek iz Ljubljane je kip ulil v posebej izčiščeno litino z manjšinca, ki bo bolje kljubovala času in se lepšala s starostjo, na čistem, vetrovnem šturskem zraku bo ta bron Terčelja zeleno žarel sredi trga.

Moj profesor Kalin, vse njegove in bronaste skulpture Karla Putriha na vhodu v slovenski parlament, črne od drugačne zmesi kovine in umazanega mestnega zraka, ... tudi to je sporočilo.

Kaj trenutno delate?

Delam pesnika Kosovela, potem bom župana Hribarja. Delal sem škofsvka vrata za stolnico v Ljubljani, papeža Wojtylo za sv. Jožefa v Ljubljani, naredil sem nekaj za kardinala Rodeta v Rimu. Naredil sem slikarja Pilona za predverje ajdovske gimnazije in Pilona za predverje nove Podrečceve poslovne stavbe Primorja.

Mirsad Begić... neverjetno, kako sva bila uglasena v tisti urici in pol pogovora; nekaj zelo fluidnega, duhovnega, lepega; zelo je skromen, skoraj sramežljiv.

Marija Pegan

I FEEL...SLOVEENIJA!

Libijski zlati posli in prevare doma!

Premier Borut Pahor je bil novembra lani na obisku pri Gadafiju v Libiji. V zahvalo za obisk mu je libijski diktator podaril dve kameli. Očitno je bil manekenski slovenski predsednik vlade libijskemu samodržcu všeč. Še več... s Pahorjem je bila v Libiji cela delegacija slovenskih gospodarstvenikov, ki so čakali pred grajskim šotorom libijskega "očeta naroda": vlekli so na ušesa, kaj se Pahor pogovarja in kaj mu bo, seveda poleg kamel, uspelo izpogajati. In a posteriori lahko sklepamo, da je Pahor slovenske interese zelo učinkovito zagovarjal. Pred kakim mesecem je namreč v javnost prišla novica, da je "njegovo veličanstvo" Gadafi slovenskim gradbincem ponudil nekaj zlata vrednih poslov. In to ravno v obdobju največje krize pri gradnji in prodaji nepremičnin na sončni strani Alp. Neverjetno je sicer, kako je Pahorju v severno Afriko uspelo izvoziti podjetja, ki so pri nas v hudih finančnih težavah ali že skoraj pred bankrotom..., ampak prav to se je zgodilo. SCT, največji slovenski gradbenec, naj bi gradil avtocesto do Bengazija za bajno vsoto 330 milijonov evrov. Po 100 milijonov evrov vredne pogodbe pa naj bi podpisali Primorje (gradnja avtoceste), Vegrad (bolnišnica) in GPG (stanovanjsko naselje). Čudno je seveda dejstvo, da je Libija svoje posle zaupala podjetjem, ki so posebej v tem trenutku na dokaj trhljih nogah in so bila še pred dobrim mesecem (Vegrad) na robu bankrota. Še bolj ironično je v tem kontekstu dejstvo, da naj bi libijski investitorji sicer sprejeli slovenska podjetja, nikakor pa ne poročila, ki naj bi ga NLB-ju zagotovila Nova ljubljanska banka. "Gre za povsem marginalno banko, ki ne kotira nikjer", pravi Gadafijevi pribojčniki, ki bi se bolj zanesli, recimo na Unicredit. Že prav, da Libijci NLB-ju ne zaupajo, vprašanje pa je, kako sploh zaupajo slovenskim gradbincem.

Posebej seveda po zadnjih aferah, ki jih je razkril dnevnik Finance. Kartelno dogovarjanje cen za avtocestni križ je pomenilo izredno visoke stroške

za državo oz. davkoplačevalce. Podjetja so se vnaprej dogovorila o zmagovalcu na vsakem razpisu in si pri tem privoščila visoko ceno za storitev. SCT je tako kot največje slovensko podjetje dobil 40% vseh poslov. V veliki koaliciji so poleg njega bili še Črniškojevo Primorje, skupina Gradis ter sežanski Kraški zidar. Skupaj z SCT-jem so si pridobili več kot 80% vsega zasluga iz avtocestnega naslova. Podpisniki pogodbe, ki so kaznivo dejanje spremenili v zavezujočo obvezo, so podpisali obvezo, kako bodo "nastopili koordinirano" in "uskladili svoja stališča pred oddajo ponudb". Avtocestni križ je tako davkoplačevalce stal dobre 7,3 milijarde evrov, kar je seveda veliko preveč. Po nekaterih ocenah gre za 30% predrag znesek, s katastrofičnimi ocenami pa ni štedil niti minister za gospodarstvo Matej Lahovnik, ki pravi, da je bila gradnja avtocest preplačana za več milijard evrov. Pogosto se je namreč tudi dogajalo, da so podjetja dobila posel za določeno ceno, a so nato za dokončanje del podpisovala dodatne anekse, ki so prvotno ceno še dvigovali.

In kaj lahko povzamemo iz celotne zgodbe? Zanimiva je ugotovitev Mladiničnega kolumnista Bernarda Nežmaha. Medtem ko so gradbinska podjetja nesramno bogatela na račun države in davkoplačevalskega denarja (sporni dogovor je bil na dvorcu Zemono podpisan že leta 1998), jim je premier Borut Pahor urejal zgodovinske in zlata vredne posle v Afriki. Urejal jim je posle, ki naj bi jim, skupaj z državno subvencijo v jamstveni shemi, omogočili izstop iz krize. Vprašanje je še, ali si bodo slovenski gradbinci tudi v Libiji privoščili zavlačevanje del in zahteve po novih aneksah. Gadafi bi namreč okoli tega vprašanja lahko bil manj potrpežljiv od slovenske politike, ki prevaramsko podjetja kljub vsem njihovim nepravilnostim še vedno ohranja pri življenju.

Andrej Černic

rodu sem Bošnjak. Vsi naj bi bili enako prebivalci BiH, Bošnjaki - muslimani, Hrvati - katoliki in Srbi - pravoslavci. Žal je Bosna razdeljena. Izgubljeni sen. Bošnjaki smo bili pod Avstro-Ogrsko, med prvo svetovno vojno smo se na Soški fronti borili z ramo ob rami s Slovenci, Čehi in drugimi, za Avstrijo. V Ljubljano sem na Likovno akademijo prišel leta 1974. Domov k materi sem hodil po najkrajši poti na Reko, z ladjo do Splita, z avtobusom na Sinj in Livno do Glamoča. V času vojne sem jo pripeljal v Ljubljano, a ni vzdržala. Hotela je domov. Umr-la je. Hvaležen sem ji, ker se me ni lastila in me ni zadrževala, kot je pogosto navada v majhnem lokalnem okolju; pustila me je, da sem odšel, kakor je pustila se-

ništva. Škoda. Ohranimo, ohranimo Slovenijo. Spomenik je umetniško delo, v katerega umetnik iz sebe iztisne zapis o svojem času in ta zapis preživi čas kot sporočilo. Skozi govorico umetnika preživijo vrednote časa. Vseposvoda po svetu veljaki in starešine ob pomembnih obiskih delegacij in posameznikov, strica iz Amerike, ob ključnih trenutkih, ob spominjanju kličejo k miži umetnika: ta predstavlja presežek tega, kar so, kar imajo, z njim se pohvalijo, se venčajo z njegovo veljavo: imamo nekaj več, ta ima talent, ta se je šolal, ta zna.

Ste tudi profesor?

Profesuro sem odložil. Nemo-góče mi je se deliti med družbeno-pedagoškim in ustvarjalnim

Komentar

Če svet prijazen bi postal

Prej časa sem pisala članek o potrpežljivosti. Ob razmišljanju, kaj naj napišem, mi je najprej prišel na misel jambo plakat, ki bi na vsakem ovinku naše lepe domovine opozarjal: bodimo prijazni, potrpežljivi, strpní, tolerantni. Seveda bi bile bolj primerne resnična prijaznost, strpnost, toleranca, spoštljivost kot najboljši plakat. Pa vendar, Slovenski karitas bom za prihodnje leto predlagala akcijo: 40 dni brez nestrpnosti. Že danes vem, da iz te moke ne bo kruha; ja kdo pa bi v naši nestrpní družbi sponzoriral tako neumnost! Le o čem bi se potem pogovarjali, saj bi celo novinarji morali na Zavod za zaposlovanje, ker ne bi bilo kaj pisati. Toda to je avtorska misel Adija Smolarja, zato je moj le namig, da bi po radiu večkrat slišali njegovo pesem Če svet prijazen bi postal... Morda pa bi ob vstopu v parlament vrtili: Ajajaj Slovenija, vse preveč si skregana..., no tudi s tem ne bo nič, ker moške v rdečih peškinah že vadijo Nabrusimo kose... Moramo pa priznati, da je scenarij političnih zvezd izvrsten. Nič zahtijša, nič skupnih interesov, same osebne teme. Nikoli ne zmanjka, ni časa, da bi se neke problematike naveličali, v naprej predvidenem roku poskrbijo za novo senzacijo: psi, obleke, prijatelji, plemeniti, skriti, prikriti, odkriti... letalo, patrije so že za zgodovino, morda pa bo na poletje priplula še kakšna prestižna jahta.

V marcu smo delovno praznovali Dan žena in Materinski dan. Dogajanja v zvezi z novim družinskim zakonikom so bila namenoma umeščena v ta čas, če to ni

ignoranca in poniževanje žene, matere, naravne družine. Za zdaj je zmagala zdrava pamet, bojim pa se, da so iz procedure predlog umaknili samo zato, ker je rok tematike potekel in je bilo potrebno zaplatiti v druge vode. V ime Karitas sem bila prijavljena, da na velikonočni torek prisostvujem seji Odbora za delo, družino in socialne zadeve, na kateri bi bil obravnavan predlog novega Družinskega zakonika. Čakala sem potrditev prijave, vendar je nisem dočakala, kot vestna državljanka nisem bila vredna niti potrditve niti zavrnitve – razumela sem: kot hočeš; istočasno je poslala prijavo sodelavka, ki se poklicno ukvarja z družinsko problematiko, strokovna delavka, vendar je kmalu dobila odgovor, da je dvorana že polna. V dobrobit državi, družbi in družini bi pričakovala, da jo pripravljenci zakona povabijo medse, ima namreč veliko izkušenj ... Zdi se, da to ne šteje, ali so se morda bali, da bi povedala stiske in težave različnih predlaganih vrst družine. Pri Karitas jih srečujemo dnevno, saj ni potrebno veliko računanja, da spoznaš, da z delavsko plačo težko preživijo, in ni zakona, ki bi ti zagotavljal preživetje, sprašujem se, kako varuhinja človekovih pravic gleda na to? Ali se ji ne zdi vredno ali pa je od molka odvisno tudi njeno preživetje. Bog ve. Toda to je že druga zgodba. Zanimivo, pred volitvami so v parlamentu mahali s položnicami obubožanih državljanov, danes imamo na Ka-

ritas takih in podobnih položnic na stotine in nikogar ne skrbi. Trenutno mahajo z odločbami in dokumenti izbrisanih. Drage gospe in gospodje, verjetno smo sodelavci Karitas srečali v teh dvaj-

setih letih več izbrisanih in pozabljenih kot vi. Ne samo srečali. Mnogim smo tudi pomagali, s hrano, z obleko, s plačilom računa, stanovanjem, otrokom pri učenju, urejanju dokumentov. A mislite, da bi vsa ta leta lahko preživeli zaradi vaših obljub? Nismo jim pomagali zaradi politične naklonjenosti ali nenaklonjenosti, pomagali smo jim preprosto zato, ker so ljudje, ljudje, ki so prosili, potrebovali in dobili pomoč. Kar nekaj te pomoči je bilo dane tudi iz denarja, ki ga je Karitas zbrala od vernikov v domači župniji. To pišem zato, ker se Cerkev vedno nekaj očita. Lepo, da nam je velikonočne praznike popestril dalajlama, z vsem spoštovanjem do svetovnega popotnika, toda, ali je povedal kaj drugega, kot nam dan za dnevno govori slovenski škofje, duhovniki: pogoj za mir in dobro v družini in družbi so poštenost, pravičnost, solidarnost. Razlika je bila le v tem, da so ti govorili slovensko, dalajlama pa kitajsko. Glede na odzive medijev bi človek mislil, da je bilo obratno. Trenutno so na udaru prihodnji upokojenci. Niso največji problem nizke pokojnine, osleparjeni zapo-

sleni; če sem prav prebrala, je največji problem naval ljudi na pokojninski zavod, ker ne zmorejo ljudem izračunati, kdaj in kaj jih čaka v prihodnosti... Prihodnjim upokojencem tako ne ostane drugega, kot da z razumevanjem sprejmejo preobremenjenost državnega aparata. To ni pošteno, nekateri nimajo dela, drugi pa bodo zaradi navala pregoreli. Sama sem prepričana, da je potrebna pokojninska reforma, nisem pa prepričana, da je predlagana pot pravilna, tudi nisem prepričana, da so demonstracije in kričanje pred parlamentom prava pot. Če "štrajk" uspe, bo morda letel predsednik vlade, morda minister ali kak nižji uradnik; vse bo rešeno po politični poti: dragi prihodnji upokojenci in upokojenke, ne pustite se zmanipulirati; zaradi rdeče zastave se znesek pokojnine ne bo nič spremenil. In to je bistveno. Za pokojnino ste leta vlagali v sklade, zato ne dovolite, da bi na vaših glavah preizkusili vodni top.

Joj, koliko besed in samohvale je bilo ob dvigu minimalne plače. Sprašujem: ali je sedaj minimalna plača dovolj dvignjena za preživetje? A je minimalna plača edini problem, edini izhod? Kaj pa maksimalna, pogrešam prav to besedo, a je res nemogoče zamrzniti previsoke plače, odpravljene, mnenjske nagrade? A res se niste ugotovili, kaj pomeni solidarnost, nagrada po delu... Preprostim ljudem je nerazumljivo, da dobi stečajni upravitelj, ki pripelje tisoč ljudi na rob preživetja, več kot minister ali uspešen poslovni človek. V teh pomladnih dneh je res škoda časa za branje političnih novic, zato raje začnite čistiti Slovenijo vsakovrstnih smeti. Navadno smo temu rekli: Psi lajajo, karavana gre dalje. Žal, niti psi ne lajajo več, karavana pa, komu je še mar zanjo.... Pa vse dobro vam želim.

Jožica Ličen

Novosti pri Celjski Mohorjevi družbi

Knjigi Mirka Mahniča in brata Rogerja

Pri Celjski Mohorjevi družbi so izdali in predstavili novo dopolnjeno izdajo knjige pogovorov med dedom in še nerojenim dečkom z naslovom Devet mesecev avtorja Mirka Mahniča ter knjigo Brat Roger iz Taizeja Sabine Laplane. Knjigo razmišljanj in molitev brata Rogerja so izdali v zbirki V šoli velikih molilcev skupaj z založbo Novi svet.

Knjiga Devet mesecev po Mahničevih besedah ne sodi v literaturo v klasičnem smislu. "Nisem pisatelj in moja dela niso literatura", je poudaril in pojasnil, da gre v njegovih delih bolj za dramilo kot za "literarno premetavanje besed". Delo Devet mesecev je nerazložljivo, polno obratov, sprememb, občutij in vz-

podbud in je bolj primerno za branje in razmišljanje kot opisovanje, je še dodal poznavalec Prešerna, ki je mlado mamo in njeno pričakovanje otroka primerjal s Prešernovo Nezakonsko materjo.

V knjigi pogovorov deda s še nerojenim otrokom se vsebina dotika tudi problemov današnje družbe, kulturnih zagat in priz-

nanih osebnosti iz sveta umetnosti in literature. Mahnič upa, da bo pogovor z dušo, "ki je večna in ve vse, še preden je rojena", v vzpodbudo bralcu. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je Mahnič navdih za knjigo dobil, ko je bil sam deležen vznemirljive vesti, da bo postal dedek. To je sam povedal na nedavni predstavitvi knjige. Knjigo je direktor Celjske Mohorjeve družbe Jože Faganel v spremni besedi ocenil kot edinstveni dialogi roman z zelo občutljivo pripovedno strukturo.

Besedila v knjigi razmišljanj in molitev brata Rogerja, ustanovitelja prve ekumenske skupnosti v Franciji, pomagajo bralcu na njegovi duhovni poti, je dejala prevajalka dela iz francoščine Tadeja Petrovič Jerina. Knjiga je razdeljena na 15 poglavij, ki naj bi služila kot dnevna premišljevanja. V delu se zrcalijo temeljna izhodišča brata Rogerja, ki izvirajo iz preprostosti življenja in solidarnosti do trepih.

Brat Roger, ustanovitelj ekumenske skupnosti v Taizeju, ki vse leto, posebej na poletih, gosti na tisoče mladih z vsega sveta, se je rodil leta 1915 v vasi v romanškem delu Švice. Umril je, kot v uvodnem delu piše avtorica, "pri večerni molitvi s pečatom mučeništva". Bil je umorjen na Svetovnih dnevih mladih v Kölnu leta 2005. Njegov lik so postavili ob lik Janeza Pavla II., piše redovnica Laplane, ki je Rogerja večkrat osebno srečala in je knjigo napisala na željo njegovih soratov. Te po smrti Rogerja vodi predstojnik brat Alois, ki ga je brat Roger že pred mnogimi leti izbral za svojega naslednika.

Benedikt XVI. ob 44. svetovnem dnevu sredstev družbenega obveščanja

"Duhovnik in pastoral v digitalnem svetu: novi mediji v službi Besede"

Dragi bratje in sestre, tema naslednjega svetovnega dneva sredstev družbenega obveščanja – Duhovnik in pastoral v digitalnem svetu: novi mediji v službi Besede – se zelo dobro vključuje v leto duhovnikov in postavlja v ospredje razmišljanje o pastoralnem področju, na katerem se duhovniku ponujajo nove možnosti izvajanja njegove službe Besedi in Besede. Moderna sredstva družbenega ob-

veščanja so že dlje časa del običajnega orodja, s katerim se cerkvene skupnosti izražajo, stopajo v stik s svojim ozemljem in pogosto postavljajo oblike daljnosežnega dialoga. Zaradi njihove novejši in vseobsegajoče razširjenosti ter velikega vpliva pa je njihova uporaba pri opravljanju duhovniške službe vedno bolj pomembna in koristna.

Poglavitna naloga duhovnika je oznanjati Kristusa, Božjo Besedo,

ki je postala človek, in posredovati Božjo milost, prinašalko odrešenja prek zakramentov. Cerkev, ki jo je poklicala Beseda, je znamenje in orodje edinosti s človekom, ki jo uresničuje Bog in jo je vsak duhovnik poklican graditi v Njem in z Njim. Od tod izvira najvišje dostojanstvo in lepota duhovniškega poslanstva, v katerem se na prednostni način udejanja to, kar zatrjuje apostol Pavel: "Saj pravi Pismo: Kdor koli

vanj veruje, ne bo osramočen ... In res: Kdor koli bo klical Gospodovo ime, bo rešen. Toda kako naj ga kličejo, če niso verovali vanj? In kako naj verujejo, če niso slišali o njem? In kako naj slišijo o njem, če ni oznanjalca? In kako naj oznanjajo, če niso bili poslani?" (Rim 10,11.13-15). Za ustrezne odgovore na ta vprašanja znotraj velikih kulturnih sprememb, ki so še zlasti opazne med mladimi, so poti, ki so jih odprle tehnološke pridobitve, postale nepogrešljivo orodje. Digitalni svet s tem, ko daje na razpolago sredstva, ki omogočajo skoraj neomejeno zmogljivost izražanja, odpira pomembne perspektive in možnosti za uresničenje Pavlove spodbude: "Gorje

meni, če evangelija ne bi oznanjal!" (1 Kor 9,16). Z njihovo razširjenostjo se odgovornost oznanjevanja ne samo povečuje, ampak postaja tudi bolj neizogibna ter zahteva bolj motivirano in učinkovito prizadevanje. Duhovnik se je v zvezi s tem znašel na začetku "nove zgodbe", kajti kolikor bolj bodo moderne tehnologije ustvarjale vedno bolj intenzivne odnose in bo digitalni svet širil svoje meje, toliko bolj bo poklican k pastoralnemu ukvarjanju z njim, tako da bo pomnožil svoje delo, da bi medije uporabil za službo Besedi.

Multimedialnost in raznolika 'tipkovna funkcija' digitalne komunikacije lahko predstavljata nevarnost take uporabe, ki bi jo

vodili izključno gola potreba po prisotnosti in zgrešena predstava, da je web samo prostor, ki ga je treba zasesti. Od duhovnikov se zahteva sposobnost prisotnosti v digitalnem svetu ob nenehni zvestobi evangelijskemu sporočilu, da bi opravljali svojo vlogo animatorjev skupnosti, ki se sedaj vedno pogostejše izražajo po številnih 'glasovih', ki prihajajo iz digitalnega sveta, in oznanjati evangelij, pri čemer poleg tradicionalnih orodij uporabljajo tudi novo generacijo avdiovizualnih sredstev (foto, video, animacije, blog, spletne strani), ki predstavljajo veliko priložnost za dialog in koristno sredstvo za evangelizacijo in katehezo.

/ dalje

BOJNA OPREMA (2. del)

"Končno, bratje, krepite se v Gospodu in v njegovi silni moči. Nadenite si vso bojno opremo (tén panoplían) Božjo, da se boste mogli ustavi ti hudičevim zvijačam. Kajti ni se nam bojevati zoper kri in meso, ampak zoper vladarstva, zoper oblasti, zoper svetovne gospodarce te teme, zoper hudobne duhove pod nebom. Zaradi tega si vzemite vso Božjo bojno opremo (tén panoplían), da se boste mogli ob hudem dnevu v bran postaviti, vse premagati ter obstati. Stojte torej, opasani (peridzósámenoi) okoli svojega ledja z resnico in obdani z oklepom (tón thó-raka) pravičnosti, in na nogah obuti (hypodésámenoi) s pripravljenostjo za evangelij miru; k vsemu si vzemite ščit (tón thyreón) vere, s katerim boste mogli ugasiti vse ognjene puščice hudodega duha (tá béle tou ponerou tá pepyroména); vzemite tudi čelado (tén perikéfalaíon) rešitve (tou soteríou!) in meč (tén máhairan) Duha, kar je Božja beseda; zraven pa ob vsakem času v duhu molite z vsakršno molitvijo in prošnjo za vse svete" (Ef 6,11-18).

Prvi trije kosi opreme, pas in oklep in obutev, predstavljajo predvsem človekov prispevek, drugi trije kosi, ščit in čelado in meč, pa predvsem Božji prispevek v opisanem duhovnem boju.

1. 'Opasani okrog ledij z resnico' (peridzósámenoi tén osfyn hymón en aletheía): Pas (hé dzó-ne) je dobra prispodoba za resnico, kajti v Svetem pismu je resnica to, kar dejansko biva in obstaja, in kar je takšno, kakršno se pričakuje. Nasprotje od resnice je laž in goljufija, praznina in votlost, utvara in privid. Pas stisne moža in se ga oprime, tako da pod pasom ni nič praznega in votlega, temveč je vse nabito in čvrsto, to je pristno in resnično.

Kristus je resnica, ker v njem ni nobene praznine: "In Beseda se je učlovečila in se naselila med nami; in videli smo njeno slavo, slavo kakor edinorojenega od Očeta, polno milosti in resnice" (Jn 1,14). "Zakaj postava je bila dana po Mojzesu, milost in resnica pa je prišla po Jezusu Kristusu" (Jn 1,17). "Če boste v mojem nauku vztrajali, boste zares moji učenci. Spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila" (Jn 8,31). "Jaz sem pot

in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače kot po meni" (Jn 14,6). "Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da izpričam resnico. Vsak, kdor je iz resnice, posluša moj glas" (Jn 18,37). "Pri Kristusovi resnici, ki je v meni, ta hvala o meni ne bo umolknila v pokrajinah ahajskih" (2 Kor 11,10).

Dobra dela in prave molitve so resnica: "Kajti vsak, kdor dela hudo, luč sovraži in ne hodi k luči, da bi se ne odkrila njegova dela. Kdor pa vrši resnico, prihaja k luči, da se njegova dela razodenejo, ker so storjena v Bogu" (Jn 3,21). "Pride pa ura in je že zdaj, ko bodo pravi molilci molili Očeta v duhu in resnici. Zakaj tudi Oče hoče takih molilcev" (Jn 4,23). "Zatorej slavimo ne s stariim kvasom, tudi ne s kvasom hudobije in malopridnosti, marveč z opresniki čistosti in resnice" (Rim 5,8). "Kakor otroci luči hodite – sad luči je namreč v vsakršni dobroti in pravici in resnici – in zato preu-

darjajte, kaj ugaja Gospodu" (Ef 5,9-10).

Prispodoba s pasom pa nam kliče v spomin še druga besedila, ki bogatijo apostolovo naročilo. Prerok Jeremija primerja zavzetost izvoljenega ljudstva za Gospoda s skrbjo neveste za njen pas: "Mar pozabi devica svoj nakit, nevesta svoj pas? A moje ljudstvo me je pozabilo brez števila dni" (Jer 2,32). Nevestin pas označuje resničnost in pristnost, pa tudi izključno pripadnost njene ljubezni ženinu.

Takšno je tudi simbolno dejanje s pasom, ki ga opisuje prerok Jeremija: "Kajti kakor se pas prime ledij moža, tako sem hotel, da se pritisne k meni vsa hiša Izraelova in vsa hiša Judova, govori Gospod, da bi bili moje ljudstvo, moja slava, moja čast in moj okras. A niso poslušali" (Jer 13,11).

Podoba človeka, ki je opasan z resnico, je Jezusov predhodnik: "Janez pa je imel obleko iz kamelje dlake in usnjen pas okrog ledij in njegova je jed so bile kobilice in divji med" (Mt 3,4). Janez Krstnik, z obleko iz ostre kamelje dlake in pod pasom se zadržujoč v njegova ledja, je opasan z resnico pokore in spreobrnjenja ter stoji nasproti 'oblečenim v mehka oblačila' (Mt 11,8), ki 'jedo in pijejo in uživajo' (Lk 12,19) ter sami sebe varajo, ker svojo hišo postavljajo na pesek (Mt 7,26).

8 TISOČINK ZA KATOLIŠKO CERKEV

Tudi letos je podpis dragocen

Podpis, ki izraža pozornost

Olbia, Scampia, San Benedetto del Tronto, Gioia Tauro, Bergamo, Uganda, Peru. Osem tisočink, ki jih približno 15 milijonov davkoplačevalcev namenja Katoliški cerkvi, je doseglo tudi te kraje. Kot tudi vso Italijo in države tretjega sveta. Doseglo je 38 tisoč škofijskih duhovnikov, med katerimi je 3 tisoč obolelih in ostarelih, 600 pa misijonarjev fidei donum. Osem tisočink je bilo uporabljenih za zagon ali ohranitev tisočih dejavnosti, od dobrodelnih do bogoslužnih in pastoralnih. Z osmimi tisočinkami so prejeli pomoč odrasli, ostareli, bolniki, mladi in otroci. Kljub temu mora pozornost vselej ostati na visoki ravni, saj ni nič samo po sebi umevno. Trenutno vse poteka v najlepšem redu, vendar stopnje pozornosti ne gre znižati. Z leti lahko začetno navdušenje pojenja, spontana nagnjenja, ki niso deležna ustrezne motivacije, se lahko razblinijo... Darovanje osmih tisočink Katoliški cerkvi naj se torej ne spremeni v navado, saj bi v tem primeru postalo doseganje dosedanjega visokega odstotka podpisov težavnejše. Hude negativne posledice, ki bi vplivale na celotno družbo, si je mogoče zlahka predstavljati – manj dobrodelnih dejavnosti, manj cerkva, manj oratorijev, manj vsega. Sistem osmih tisočink ni "avtomatičen", saj je za njihovo darovanje vselej potreben podpis. Gre za prostovoljno in zavestno dejanje davkoplačevalca. Orodje, s katerim davkoplačevalec vztrajno izraža zaupanje v Katoliško cerkev. S tem sistemom smo torej izbrali pot soglasja občanov, ki naj ga redno obnavljajo leto za letom. Poziv je namenjen tudi davkoplačevalcem, ki izpolnjujejo obrazec CUD. Noben katoličan naj torej ne pozabi na svoj podpis: gre za konkreten znak solidarnosti do svoje Cerkve.

MARIA GRAZIA BAMBINO

Navajamo 7 zgodb, ki pomenljivo ponazarjajo dejavnosti, katerim je namenjenih osem tisočink; te zgodbe bomo spoznavali med reklamnimi spoti, ki bodo predvajani v naslednjih mesecih.

V ITALIJI

1 V Olbii je don Raffatellu osrednja osebnost skupnosti "Arcobaleno", kjer s svojimi sodelavci skrbi za odvisnike od mamil. Po dolgi, vendar neizbežni rehabilitacijski poti gostje skupnosti spet pridobijo zaupanje vase in svojo vlogo v družbi.

2 V Scampii, četrti v neapeljskem predmestju, je don Siciliani z drugimi duhovniki referenčna oseba za tamkajšnje stanovalce. Župnije kljub težavam nadaljujejo s pastoralnimi projekti, namenjenimi mladim, ostarelim in bolnikom, otrokom in priseljencem, poleg tega pa skušajo nuditi uteho družinam, ki so žrtve organiziranega kriminala.

3 V kraju San Benedetto del Tronto je Večfunkcionalni center Škofijske Karitas odprt vsak dan in nudi množico storitev osebam z največjimi potrebami: menzo s 50 mesti, prhe, pralnico in likalnico, razdeljevanje oblačil in specialistične zdravniške preglede. Mnogi prostovoljni delavci Karitas vztrajno kljubujejo novi revščini, ki je posledica trenutne gospodarske krize.

4 Na območju ravnine Gioia Tauro v Kalabriji je pastoralni projekt Policoro preprečil, da bi skupina mladih podlegla brezposelnosti in mafiji. Don Pino, duhovnik, ki se postavlja v prvo

vrsto v boju proti ilegalnosti, je skupaj z animatorji namreč ustanovil kmetijsko zadrugo, ki mladim zagotavlja zakonito zaposlitev. To je pravi zgled za vso južno Italijo.

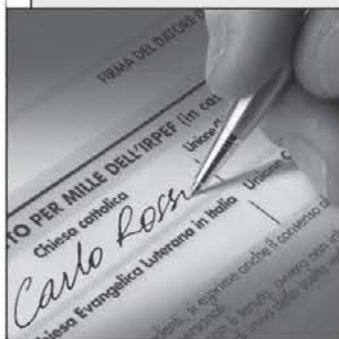
5 V predmestju Bergama se je z novo cerkvijo Svetega Maksimiljana Kolbeja končalo dolgo čakanje don Maria Peracchija in njegove skupnosti. Nova zgradba je nadomestila avditorij, kjer so se zbirali za maševanja, večfunkcionalni center pa je postal glavni prostor za družabnost v četrti.

...IN V TUJINI

6 V Ugandi zdravniško osebje bolnišnice St. Mary Lator že dolga leta nudi prebivalstvu zdrav-

stveno pomoč – preventivo, zdravljenje in izobraževanje novih bolnišničnih delavcev. Bolnišnica je referenčna točka za ves severni del Ugande, saj je ostala odprta kljub hudi več kot dvajsetletni vojni in kljub epidemijam, med katerimi je bila epidemija virusa Ebola.

7 V Peruju je skupina salezijanskih misijonarjev Vis po hudem potresu leta 2007 pripravila projekt za družine, ki so zaradi potresa ostale brez doma in doživljajo stisko. Z osmimi tisočinkami poleg tega podpiramo projekte za ponovne gradnje, namenjene žrtvam številnih drugih katastrof, kot so jih na primer doživeli v Abrucih, na Haitiju in v Čilu.

Tudi letos lahko namenite osem tisočink Katoliški cerkvi na naslednje načine:

- z obrazcem 730-1, ki je priložen obrazcu 730: predložiti ga je treba do 31. maja 2010, če ga izpolni center za davčno pomoč (CAF) ali pooblaščen davčni posrednik;
- z obrazcem "Unico", ki ga je treba oddati do 30. septembra 2010 neposredno preko spleta ali preko davčnega posrednika. Kdor ni obvezan k telematski oddaji, lahko obrazec odda od 3. maja do 30. junija v vsakem poštne uradu;
- s polo za osem tisočink, priloženo obrazcu CUD. Kdor ni več obvezan k predložitvi davčne prijave, predvsem upokoјenci in zaposleni v odvisnem delovnem razmerju brez drugih dohodkov in odtegljivih stroškov, lahko nameni osem tisočink Katoliški cerkvi s polo za osem tisočink, ki je priložena obrazcu CUD. Polo je do 31. julija 2010 mogoče v

zaprti ovojnici brezplačno oddati v vsakem poštne uradu ali vložiti preko davčnega posrednika (CAF), ki za storitev lahko zahteva plačilo. Za nadaljnje informacije o postopku za izbiro namembe osmih tisočink z obrazcem CUD lahko pokličete brezplačno telefonsko številko 800 348 348 (ob delavnikih od 9.00 do 20.00 ure, ob sobotah od 9.00 do 17.30 ure).

Tudi letos lahko poleg osmih tisočink izberete sočasno tudi namembo petih tisočink. Davkoplačevalec se lahko s svojim podpisom izrazi o namembi osmih in petih tisočink, saj se podpiše ne izključujeta in ne zahtevata nobenih dodatnih stroškov.

Kratke

Igor Gabrovec v Gorici in Štmaru

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec in sodelavec Miloš Čotar sta se v ponedeljek, 26. aprila, mudila v Gorici. Najprej sta se v spremstvu goriškega predsednika SSO Walterja Bandlja srečala s predsednikom Zadruga Goriška Mohorjeva Damjanom Paulinom, da bi se seznanili s stanjem zadruge, ki izdaja tudi Novi glas. Paulin je Gabrovca in Bandlja orisal celotno stanje Zadruga in njeno delovanje. Pri tem je najpomembnejše izdajanje tednika, ki je zgodovinsko glasilo Slovencev v deželi FJK. Prav ta dejavnost zahteva največ finančnih stroškov, ki so danes tako narasli, da že krepko presegajo običajne viro dohodkov Zadruga. Svetnik Gabrovec je predsedniku Paulinu izrazil solidarnost in ponudil svojo razpoložljivost za katerokoli pomoč ali posredovanje, ki bi pripomoglo k izboljšanju sedanjega stanja.

Druga točka goriškega obiska je bil Štmar, kjer si je Gabrovec ogledal zemeljski usad, ki ogroža dve stanovanjski hiši. Ogleda so se udeležili še pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, občinski svetnik Silvan Primožič, predsednik rajonskega sveta Lovrenc Peršolja in pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj. Trenutno stanje zemeljskega usada je obrazložil geolog Fulvio Bisiani. Glavni problem predstavlja pronicanje vode, za katero še niso dognali, kje naj bi izvirala. Najverjetneje gre za okvaro na vodovodu, ki je speljan pod cesto. Zadevo bi torej morala preveriti družba IRIS, ki je odgovorna za vodovod. V sanacijo nastale situacije pa bi se morala vključiti tudi civilna zaščita, saj zemeljski usad ne ogroža le stanovanjskih hiš, temveč tudi cesto. Gabrovec je obljubil, da bo o tem nemudoma obvestil deželnega odbornika Riccardija.

Rupa: začel se je Praznik ftrtalje

V nedeljo, 25. aprila, se je v Rupi na najlepši način začel letošnji, 41. Praznik ftrtalje, ki ga prirejajo člani društva Rupa-Peč. Ob prijetno

toplem vremenu ga je uvedlo petje otroških zborov Rupa-Peč, Vrh Sv. Mihaela, Sovodnje, Štmarer in Zgonik. V popoldanskih urah se je na dvorišču ob društvenem sedežu zbralo veliko ljudi od blizu in daleč, med njimi je bilo predvsem veliko mladih. Nastopu otrok se sledilo tekmovalstvo v cvrtju ftrtalje; prvo nagrado si je prislužil Vojko Tomsič, drugo Valentin Devinar, tretjo Michele De Filippis. Nastopile so tudi plesalke društva Vipava, ki jih je pripravila Jelka Bogatec. Dolgo v pozne večerne ure je veselo in razposajeno družbo razveseljeval ansambel Hram s svojimi popevkami. Praznik se bo nadaljeval v soboto, 1. maja, ko bo ob 16.30 imel priložnostni govor deželni svetnik SSK Igor Gabrovec; sledila bo komedija v priredbi KD Oton Župančič, nato pa ples s ansamblom Happy Day. Dan kasneje, 2. maja, bodo na sporedu nastop plesne skupine, nagajevanje ex-tempora, tombola in ples.

Srečanje primorskih in koroških kulturnikov

Pred kratkim je bilo najprej v Gorici, v Kulturnem centru Lojze Bratuž, in nato še v Trstu srečanje med novoizvoljeno predsednico Krščanske kulturne zveze Sonjo Kert-Wakounig in tajnikom KKZ Martinom Kuchlingom in predstavniki Zveze slovenske katoliške prosvete in Slovenske prosvete. Srečanja se je udeležil tudi prejšnji dolgoletni predsednik KKZ dr. Janko Zerzer. V prijateljskem pogovoru so obravnavali razne teme medsebojnega medkulturnega sodelovanja ob ugotovitvi, da bomo s skupnimi močmi še okrepili in razvili raznoliko kulturno podobo naše skupnosti na Primorskem in na Koroškem. Sodelovanje poteka že zelo obetavno in skupne pobude so lepo utečene. Posebno pozornost so namenili kulturnim dnevom, ki so vsako leto izmenično na Koroškem in Primorskem. V prvi polovici meseca maja bo ponovno srečanje v Kanalski dolini, kjer se bodo organizacije KKZ, ZSKP in Slovenska prosveta dogovorile o programu za letošnje jesenske Koroške kulturne dneve na Primorskem.

MLADINSKI DOM O filmu, vzgoji, medijih, Krasu in še čem

Niz uspešnih pomladnih pobud

Društvo Mladinski dom iz Gorice je v spomladanskem času ponudilo svojim članom vrsto zanimivih pobud.

V sodelovanju s Študijsko raziskovalnim forumom za kulturo je od 26. do 28. marca v Domu Franc Močnik potekal filmski forum z naslovom *Odkrivanje klasičnega filma*. Glavni cilj je bil vplesti publiko in jo navdušiti z ogledom filmov, ki so pomembni bodisi zaradi vsebine kakor zaradi slovesa režiserja ali glavnega igralca. To so bili Moderni časi Charlieja Chaplina, Mož, ki je preveč vedel Alfreda Hitchcocka ter Johna Forda Mirni človek z Johnom Wayneom. Udeleženci so odkrivali lepote omenjenih klasičnih del ob strokovni razlagi izkušenega ljubitelja filmov Carla Zivolijskega iz Trsta, ki jim je nudil pripomočke, da bi lahko primerno in pravilno doumeli filmsko govorico, in jih opozarjal na pripovedne značilnosti različnih zvrsti (komika, srhljivka, avantura) ter na uporabo glavnih tehnik kinematografskega sredstva (črno-bela ali barvana slika, pojem "location", dramatizacija z

glasbo, pomen igralskega in ločitev med vlogo glavnih igralcev in neprotagonistov). Podobna pobuda z ogledom filma Matrix, ki se je odvijala 17. aprila na sedežu Mladinskega doma, je bila namenjena starejši mladini. Pred velikonočnimi počitnicami pa je psihoterapevt Bogdan Žorž vodil delavnico o zdravi rabi računalnika, mobilnega telefona ter drugih sodobnih naprav. Z njim so pravzaprav ugotavljali, koliko so njihovi telefončki in računalniki dejansko tehnični pripomočki, koliko pa preprosto samo igrače, včasih celo nevarne. V torek, 13. aprila, pa je mladim spregovoril magister komunikologije in odgovorni

urednik revije Ognjišče g. Božo Rustja. Z udeleženci je iskal odgovore na vprašanje, kaj imajo mediji od knjige do interneta dobrega in kaj slabega. Obširnejše poročilo o tej delavnici pri naša prejšnja številka NG. Zadnja pobuda se je dogajala 18. aprila. Skupina gojencev in članov se je z ravnateljem zbrala pri jarmarski koči na Vrh Sv. Mihaela. Najprej jim je predsed-

nik Kraških krtov Edi Gergolet spregovoril o jamarstvu in jim predstavil delovanje društva. Nato so si naredili čelade in se v spremstvu nekaterih jamarjev spustili v Kraljico Krasa, največjo kraško jamo na Goriškem. Plezanje po spolzkih skalah, plazenje v ozkih prehodih, občudovanje kapnikov in stalagmita-simbola jame ter okušanje stoodstotne teme in tišine (!): nepozabno doživetje! Še najbolj zanimiv pa je bil spust v blatni rov... Ko so po dobri uri zlezli iz jame, so se najprej umili (da so se seveda lahko sploh

prepoznali), nato so se jarmarjem zahvalili in nadaljevali program. Najprej so pripravili, nato pa še pekli twist (testo iz moke, vode in soli), hrenovke in... sladke bombone. Po kosilu so igrali približevanje in Zvezdo, na-

to so se na sklepnem zboru pozdravili: nasvidenje do prihodnjega snidenja na Poletnostih 2010, poletnih dejavnostih MD.

Kulturni dom Komigo

Živahen musical, prepreden s pesmimi skupine Abba

Letošnji program trijezičnega festivala komičnega gledališča Komigo, ki sta ga sedmo leto priredila goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja Gorica, v sodelovanju z ZSKD in drugimi slovenskimi in italijanskimi kulturnimi ustanovami, se bliža koncu. Predzadnja predstava, tokrat v italijanskem jeziku, je bila kot vedno v Kulturnem domu v Gorici, a zaradi organizacijskih razlogov izjemoma v nedeljo popoldne, 11. aprila. V goste je prišla priznana in večkrat tudi na goriškem festivalu Un castello di risate - zadnjič 1. 2009 - nagajena gledališka skupina Estravagario Teatro iz Verone. V naši deželi se je prvič predstavila z musicalom Mamma mia... che passione! ki je nastal po istoimenskem filmu iz leta 1970. Po izvirniku ga je zvesto priredil in zrežiral Alberto Bronzato, razgibano in slikovito koreografsko

podoba pa mu je dala koreografinja Cinzia Agostini. Številna skupina mladih igralcev-plesalcev je v igranih, petih in plesnih delih razvijala zgodbo o mladih zaljubljenih Skyju in Sophiji, ki je želela spoznati svojega očeta, a ker se je njena mama v mladih hipijevskih letih spečala s tremi mladeniči, ni vedela, kateri je oče njene hčerke, zato je le-ta vsem trem moškim poslala vabilo na svojo poroko, na grški otok, na katerem je živel z mamo. Musical z nepričakovanim končnim razpletom predajo znane prijetno spevne pesmi legendarne švedske skupine

Abba, ki so jih v angleškem originalu, ob posneti glasbi, prepričljivo in vokalno izbrušeno izvajali mlad nastopajoči. Ti so se odlično izkazali tudi v bogati plesni dinamiki. Nekateri izmed njih žal niso tako posrečeno orisali dramskih likov, saj so zašli v preveliko afektiranost, kar je sicer pogosto opazno pri oblikovanju vlog igralcev italijanskih

gledaliških skupin. Med njimi so bili sicer tudi taki, ki so se naravno in pristno vživeli v protagoniste

tega vsekakor uspešnega, lepega in učinkovitega gledališko-pevskoplesnega dogodka, za katerega so se gledalci izvajalcem zahvalili z bučnim in dolgotrajnim ploskanjem. Odrsko postavitev odlikujejo še scena z delom hiše, lesene stopnice s teraso in pomoli, ki dobro odražajo dihi morskega kraja, in bogati kostumi pisanih, tudi kričavih barv, v katere se kar nekajkrat preoblečejo izvajalci; še posebno imenitno ukrojeni so tisti kot svila svetlečih se rdečih, belih in modrih barv z bleščicami, v katerih se nastopajoči prikažejo tudi ob zadnji pesmi in plesu in ki čarobno pričarajo vzdušje iz začetka sedemdesetih let prejšnjega stoletja. V le-ta se s precejšnjo merico melanholije in z zavestjo, da se čas neizbežno izteka, radi zazrejo tisti gledalci, ki so takrat bili še sami najstniki in bi kot mlada protagonista radi obredli svet in ga spremenili po svojih željah.

Iva Koršič

Pravljice sveta v Feiglovi knjižnici

Slovo ob jabolčni kraljici in črvičkih

Mrzle sapice so sredi aprila še zmeraj nadležno ovirale nežno brstenje pomladi in niso dovolile, da bi se vonj po prvih cvetkah opojno širil naokrog in vabil otroke na vrtove in travnike. A kljub temu so pomladni klic tudi letos takoj zaznale Pravljice sveta, ki se navadno prav v tem času poslavljajo od svojih malih poslušalcev. Ti so od jeseni zvesto prihajali na pravljica srečanja, ki so otroke letos pospremila okrog sveta. V ponedeljek, 12. aprila, se je v krogu kakih tridesetih malčkov

sklenilo potovanje, s katerim je pobuda Pravljice sveta, ki jo je ob sodelovanju Feiglove knjižnice, Zavoda združenega sveta v Devinu in videmske univerze pripravila Zveza slovenskih kulturnih društev iz

Gorice, podprli pa goriška Pokrajina, SKGZ in KBcenter, otrokom odstrla pogled na raznolikost pravljic različnih narodov, nudila pa tudi možnost spoznavanja bo-

gastva kultur in jezikov. Še zadnjič so zacingljali zvončki v rokah Vesne Tomsič, ki so nanjali pravljica začetek. Še prej je malčke in odrasle spremljevalce nagovorila knjižničarka Breda Bertalančič, ki je povabila otroke, naj še naprej obiskujejo mladinsko sobo, kjer vse leto privlačne ilustrirane knjige nestrno pričakujejo, da jih otroške ročice odnesejo na domove in jih tam prelistavajo ter v njih odkrivajo čudovite zgodbe. Tudi take, kakršna je bila na sporedu na zadnji pravljica uri v tem šolskem letu. Pravljico o jablani, ki je vsako leto obrodila jabolčni kraljici čudovita jabolka in jih je ta ljubosumno vse sama pojedla, in o osamljenosti

jablane, ki je zaradi tega povabila v goste črvičke, so razigrano, v pravem odrskem prizorčku, s pisanimi kostumi vred, ter z obilico hudomušnosti izoblikovale otrokom že dobro poznane pripovedovalke Kristina Frandolič, Debora Comar, Elena Visintin in Antonella Di Capua, katerim se je pridružil še Federico Capuano. Sooblikovalci pravljice pa so bili seveda tudi otroci, ki so prešli rdeča kartonasta jabolka z luknjico; skozi le-to je pokukal prstek in se pri pričr spremenil v požrešnega črvička, ki je cmokal in se mastil z jabolki. Pravljica, v kateri so se prepletali trije jeziki, slovenščina, italijanščina in furlanščina, ki prevladujejo v naši deželi, se je seveda srečno končala ob jabolčnem zavitku za vse prebivalce kraljestva, saj je kraljica spoznala, da je v prijateljskem

druženju vse lepše in da tudi jabolka v družbi bolj teknejo. Rezin sočnih jabolk so bili deležni tudi vsi prisotni. Ob koncu pravljice je na kraljičino povabilo plesalka zvalila vse v plesni krog. Z Antonello so se plesnemu ringaraju prepustili vsi malčki in s tem so se radostno končale letošnje Pravljice sveta, na katere bo ostala v trajen spomin velika "knjiga", ki sta jo skrbno pripravili Kristina in Elena. V njej so vse letošnje pripovedi, pa tudi besede v raznih jezikih, ki so se jih otroci naučili. Na njenih straneh pa so tudi prazna mesta: zapolnili jih bodo otroci s svojimi risbicami, izdelanimi po navdihu njim najbolj privlačnih pravljicprotagonistk letošnjih posrečenih in zelo dobro obiskanih pravljica srečanj.

JK

Razstava volilnih in političnih lepakov Slovenske skupnosti

Dragocene priče strankinega delovanja

Do konca meseca maja je v galerijskih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici na ogled razstava volilnih in političnih lepakov Slovenske skupnosti. Gre za eno izmed pobud pokrajinskega tajništva ob 35. obletnici ustanovitve in neprekinjenega delovanja slovenske stranke na Goriškem.

Slavje ob odprtju razstave - ki so se ga med drugimi udeležili senatorka Tamara Blažina, deželni tajnik SSK Damijan Terpin, pokrajinska odbornica Mara Černic, predsednik pokrajinskega sveta SSK Silvan Primožič, števerjanska županja Franka Padovan, kar nekaj izvoljenih predstavnikov in strankinoh somišljenikov iz vsega zamejstva - je najprej pozdravila predsednica Centra Franka Žgavec, dve rodoljubni pesmi pa je odpeala moška skupina Akord. Razstavljeni eksponati predstavljajo pomemben dokument naše povojne zgodovine, za katerim so ljudje in njihova prizadevanja za ohranjanje naše besede, slovenstva in demokracije, je povedal pokrajinski tajnik Julijan Čavdek. Razdeljeni so po vsebini: v prvem nadstropju so strankini kongresi, v predverju so prisotni najstarejši, v hodniku pa tisti, ki so nastali ob občinskih, pokrajinskih, deželnih in evropskih volitvah. Prireditelji razstave se zavedajo, da ta ni popolna, saj za marsikateri lepak niti ne vedo, v katerem letu je bil izdan, obenem pa naj bo 75 razobešenih plakatov spodbuda, da bi se našli še drugi; to bi omogočilo, da bi

končno le smotrnejše uredili arhiv stranke in, zakaj ne, tudi pripravili publikacijo, ki bi celoviteje prikazala delovanje Slovenske skupnosti skozi to komunikacijsko sredstvo. Občinska svetnica Marilka Koršič, ki je tudi avtorica spremnega razmišljanja na priložnostni zloženki, je poudarila, da to, kar ni zapisano, gre v pozabo. Plakati iz nje priklicujejo marsikateri pomemben trenutek iz naše preteklosti. Bili so namreč skrbno preiščeni, v vsakem lahko razberemo pristop ustvarjalcev, ki sporočajo volivcu, kdo ga nagovarja. Nekateri nagovarjajo le v italijanščini volivce večinskega naroda, poseb-

no tiste, ki so razočarani nad velikimi strankami. Običajno je na vidnem mestu znak lipove vejice, ki ni tiskan obvezno v barvah, ki jih določa statut. Ob

pregledu na lipov vršiček lahko dojamemo tudi sporočilo slovenskega simbola, drevesa, v senci katerega so se ljudje družili in reševali skupne probleme. Lipa je trdoživa, doseže visoko starost in vsako leto ozele. Petintrideset let strankinega delovanja je bilo razgibanih: odgovori na izzive so bili odločni, včasih tudi polemični, kar je razvidno iz besedil nekaterih plakatov. V vseh pa lahko še vedno razberemo "skrb za do-

bili izdelani na Tržaškem, kjer je bila skupina mladih, ki jim je bilo domače umetniško ustvarjanje. Na Goriškem so ideje za plakate navadno uresničevali s pomočjo izkušenih tiskarjev. Po vsebini so različni. Nekateri neposredno vabijo državljane, naj se vpišejo v stranko. Veliko je tudi takih, ki ob bližajočih se volitvah predstavljajo kandidate, drugi opozarjajo na povezavo z drugimi manjšinskimi strankami. Prisotni so tudi taki, ki vabijo volivce na strankine kongrese, prinašajo voščila in čestitke ustanovam, ki branijo naše pravice, beležijo obletnice zgodovinskih dogodkov, spominjajo na žgoče socialne probleme ali na gospodarski razvoj teritorija, na katerem živijo naši ljudje. Kljub temu da se je medijsko sporočanje v zadnjih desetletjih močno razvilo in spremenilo, "ohranjajo plakati svojo vlogo in sporočilnost popolnoma neokrnjeno". Priče smo načinom oglaševanja, ki jih nudi sodobna tehnologija, vseeno pa ob volitvah plakati vseh velikosti še vedno preplavljajo mesta in vasi. "Stranka naj torej brez obotavljanja vztraja s tem komunikacijskim sredstvom, ki mora črpati iz preteklosti in se istočasno prilagoditi novim oblikovalskim težnjam in grafičnim stilom". Stranki je zato občinska svetnica zaželela "še veliko lepih in sporočilnih plakatov, ki bodo nosili v sebi pokončnost, naboj in odločnost po samostojnem političnem nastopanju slovenske narodne skupnosti v Italiji". / DD

zarjajo na povezavo z drugimi manjšinskimi strankami. Prisotni so tudi taki, ki vabijo volivce na strankine kongrese, prinašajo voščila in čestitke ustanovam, ki branijo naše pravice, beležijo obletnice zgodovinskih dogodkov, spominjajo na žgoče socialne probleme ali na gospodarski razvoj teritorija, na katerem živijo naši ljudje. Kljub temu da se je medijsko sporočanje v zadnjih desetletjih močno razvilo in spremenilo, "ohranjajo plakati svojo vlogo in sporočilnost popolnoma neokrnjeno". Priče smo načinom oglaševanja, ki jih nudi sodobna tehnologija, vseeno pa ob volitvah plakati vseh velikosti še vedno preplavljajo mesta in vasi. "Stranka naj torej brez obotavljanja vztraja s tem komunikacijskim sredstvom, ki mora črpati iz preteklosti in se istočasno prilagoditi novim oblikovalskim težnjam in grafičnim stilom". Stranki je zato občinska svetnica zaželela "še veliko lepih in sporočilnih plakatov, ki bodo nosili v sebi pokončnost, naboj in odločnost po samostojnem političnem nastopanju slovenske narodne skupnosti v Italiji". / DD

pravljico, ena pa je zapela ob spremljavi kitare nežni pesmici. Otroci so tiho in radovedno spremljali izvajanje deklet in si ob koncu skušali zapomniti tri besede v kar težko izgovorljivem afriškem jeziku ter zaploskali pridnim in priku-pnim dekletom, ki so pričarale nekaj duha črne Afrike. Kot je naveda, so pripovedovalke in pripovedovalec Cotič prešli knjižni dar, ki ga podeljuje Feigllova knjižnica, otroci pa so si izbrali ilustrirane knjige, da bi jih doma prelistavali in spoznavali njihove čarobne vsebine. IK

Pravljice sveta v Feigllovi knjižnici

Simpatični bober in gostobesedna afriška pravljica

Pravljčni ringaraja okoli sveta se počasi zaustavlja. Pravljice se bodo poslovile od svojih malih poslušalcev v ponedeljek, 12. aprila, po velikonočnih počitnicah. Minulega 8. marca so se obiskovalci mladinske sobe Feigllove knjižnice zelo zabavali. Najprej so kot po navadi prisluhnil pravljici iz slovenske zakladne skrinjice; tokrat je bila na vrsti hudomušna pravljica Tinko Polovinko zelo priljubljenega pisca Janeza Bitenca. Prebrala jo je Martina Šolc. Nato pa sta Federico Capuano in Debora Comar, ki jo otroci že dobro poznajo, živahno pripovedovala pravljico Un topolino per amico, v kateri brundajoči medved ni hotel imeti miške za prijateljico. Ta je nagajivo pokukala zdaj tu zdaj tam in seveda s tem vzbudila smeh in pozabavala otroke, ki redno zahajajo v mladinsko sobo. Ti zvesti obiskovalci so prišli v lepem številu - nad dvajset jih je bilo - tudi na predzadnjo pravljčno urico, ki je bila na sporedu 22. marca; otroci so zgodbo, potem ko so 4-krat zazvonili zvončki v rokah Vesne Tomsic - ti vselej naznanjajo začetek pravljice -, poslušali iz spretnih ust izkušenega ljubiteljskega igralca Roberta Cotiča. To je bilo posebno presenečenje za otroke, saj je prvič pravljico v slovenščini prebral fant. Vedno je prostor še za enega

je imela naslov pripoved, v kateri je nastopal bober s svojim malim čolnom, ki ga je kaj kmalu moral zamenjati s splavom, če je hotel povabiti na izlet po reki vse svoje prijatelje: ježa, krta, zajca, jazbeca, pa še medveda. A ko je ta stopil na plovilo, se je zamajalo in ko je nanj sedel še metuljček, so se prevrnili. Bober je zato zaplaval do svojega malega čolna in spet sam veselo zavešal po reki. Cotič je z veslom v roki mimiral veslanje in spodbudil otroke, da so vsakič z gibom rok mimirali brzice in z usti posnemali njihovo šumenje. Lepo so spremljali zgodbo tudi zato, ker je pripovedovalec vsakemu novemu bobrovemu prijatelju dal drugačno barvo glasu in tudi s tem popestril pripoved. Za njim se je globus v Vesninah rokah zavrtel in se ustavil na afriški celini in pred malčki so stala tri temnopolta dekleta, dijakinja Zavoda združenega sveta, Cire'Saar iz Senegala, Pamela Assimi Alakai iz Kameruna in Anita Zenzega iz Zimbabveja. Dve sta v domačih

stojanstvo identitete in zahtevo po izvajanju zakonov o zaščiti narodne manjšine". Oblikovalci plakatov niso znani, je še povedala Koršičeva. Najstarejši so

stojanstvo identitete in zahtevo po izvajanju zakonov o zaščiti narodne manjšine". Oblikovalci plakatov niso znani, je še povedala Koršičeva. Najstarejši so

stojanstvo identitete in zahtevo po izvajanju zakonov o zaščiti narodne manjšine". Oblikovalci plakatov niso znani, je še povedala Koršičeva. Najstarejši so

Foto DPD

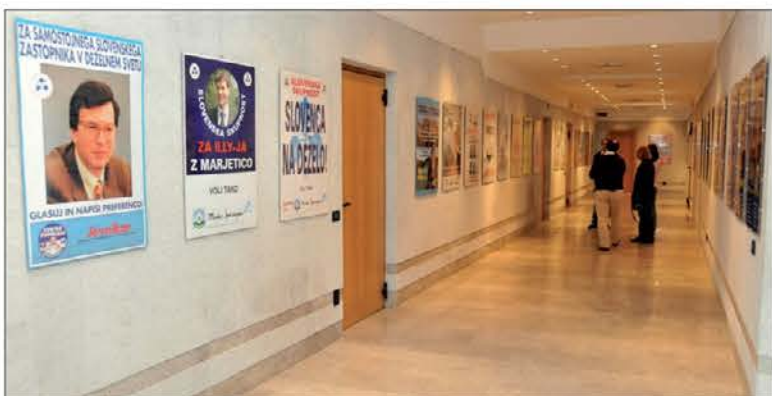

Foto DPD

jezikih, posamično, v gostobesedni pripovedi povedali po eno

pravljico, ena pa je zapela ob spremljavi kitare nežni pesmici. Otroci so tiho in radovedno spremljali izvajanje deklet in si ob koncu skušali zapomniti tri besede v kar težko izgovorljivem afriškem jeziku ter zaploskali pridnim in priku-pnim dekletom, ki so pričarale nekaj duha črne Afrike. Kot je naveda, so pripovedovalke in pripovedovalec Cotič prešli knjižni dar, ki ga podeljuje Feigllova knjižnica, otroci pa so si izbrali ilustrirane knjige, da bi jih doma prelistavali in spoznavali njihove čarobne vsebine. IK

SKRD JADRO in SKRŠD TRŽIČ s pokroviteljstvom ronške občine

vabita na

literarni razgovor

HOMMAGE KOŠOVELU

ob knjigi neobjavljenih pism Srečku Kosovelu

MON CHERE AMI...DRAGI SREČKO!

z urednico in avtorico spremnega esaja Tatjano Rojc se bo pogovarjal prof. Janez Vrečko

sodeloval bo tajnik GMD Marko Tavčar

sreda, 5. maja 2010, ob 20. uri

konferenčna dvorana tržiškega kulturnega konzorcija v Vili Vicentini Miniussi v Ronkah

Obvestila

Inštitut za družbeno in versko zgodovino vabi v sodelovanju z Državno knjižnico v četrtek, 29. aprila, ob 18. uri v dvorano Hiše Ascoli (ul. Ascoli 1) na srečanje o škofih v naših deželi v povojnem obdobju. Zgodovinarji Cristiano Donato, Ivan Portelli in Tomaž Simčič bodo spregovorili o Francescu Isoli, Frančišku B. Sedeju, Andreju Karlinu in Antonu Mahničju.

Do 30. aprila poteka predpis k pošolskemu pouku za šolsko leto 2010-11 pri Mladinskem domu z znižano vpisnino. Informacije na sedežu v Gorici - ul. Don Bosco 60, tel. 0481-546549 in 328-3155040.

KD Briški grič vabi na Prvomajsko slavje v Steverjanu, pod pokroviteljstvom občine Steverjan. Prvega maja bo od 5. do 17. pohod od Tržiča do Steverjana; ob 17.30 bo osrednji program, na katerem bo nastopil Tržaški partizanski zbor Pinko Tomažič; ob 18. pa ples s skupino Modri val. V nedeljo, 2. maja, bodo na sporedu: ob 9. BRDAUT Info (+39 334 2294517), Spoznavajmo Brda in okolico, ob 18. nastop plesne skupine Alexander club (latinskoameriški plesi), ob 19. pa ples s Kraškim kvintetom in seveda pokušnja vin (www.brincelj.net).

Društvo Jadro prireja na sedežu društva tečaj izdelovanja svetovalskih venčkov in šopkov kot priprava na junijsko praznovanje. Delavnica bo potekala 3. in 7. maja od 20. do 22. ure. Informacije pri odbornikih. **PD Štandrež** vabi v torek, 4. maja 2010, ob 21. uri v spodnjo dvorano župnijskega doma A. Gregorčič v Štandrežu na predvajanje slik z društvenega potovanja po Provansi.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi člane, da se v soboto, 8. maja, ob 19.30 udeležijo srečanja na društvenem sedežu Skala v Gabrjah, kjer bo kulturni program s predstavitvijo pesmi zborov Skala in Jezero, pod geslom "Da ne bi pozabili". Obvezna prijava na tel. št.: 0481 882024 (Ivo), 0481 390688 (Saverij), 0481 882240 (Bernard F.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da je še nekaj mest za avtobusni izlet v Beograd, Vukovar, Novi Sad itd., ki bo od 30. maja do 3. junija. Vpisovanje na tel. št. 0481 390688 ali 349 6708562 do zasedbe razpoložljivih mest na avtobusu. Na račun 200 evrov. Pohitite!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v sodelovanju s KRUT-om sklop ustvarjalnih srečanj za dobro počutje Po sledovih notranjih barv, ki so namenjena članom in prijateljem. Štiri srečanja so že bila, eno v

marcu, tri v aprilu. Zadnji srečanju pod mentorstvom likovne terapevke Jane Pečar bosta na sedežu DSU v KBcentru na korzu Verdi 51/int. 4. in 11. maja od 16. do 17.30. Dodatne informacije in prijave na tržaškem sedežu v ul. Cicerone 8/b, od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro, tel. 040 360072.

V Celju bo v nedeljo, 13. junija, Slovenski evharistični kongres, na katerega bosta odpeljala tudi avtobusa z Goriškega in Tržaškega. Kdor se iz Goriške želi udeležiti pomembnega srečanja, naj se najkasneje do 9. maja prijavi za vpis pri domačih župnikih; v devinski dekaniji je za vpisovanje zadolžen dr. g. Jože Markuža.

Gradbeno parcelo za kombinirano industrijsko in stanovanjsko gradnjo na področju Vipavske doline (izvoz Selo) prodam. 6000 kv. metrov po 50 evrov meter. Tel. št. 00386 41625393.

Darovi

V spomin na rajno Olgo Cotič-Koy, darujejo družine Cotič 50 evrov za sekcijo krvodajalcev iz Sovodenj.

V spomin na teto Olgo Cotič vd. Kay darujejo Anamarija Devetak in Mirko Devetak z družinami 50 evrov za PD Vrh sv. Mihaela in 50 za cvetje v domači cerkvi.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 30.4.2010 do 6.5.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 30. aprila (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 1. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 3. maja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 4. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 5. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Spomini starega Slovenca II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 6. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja v Rupi

PRAZNIK FRITALJE 2010

1. maja ob 16.30

- Častni govornik: Igor Gabrovec, deželni svetnik SSK
- Veseloigra "4 penzionistke praznujejo rojstni dan" - članice KD Oton Župančič
- Ples z ansamblom HAPPY DAY

2. maja ob 16.30

- Mlajše plesalke AŠKD Vipava in KD Oton Župančič
- Nagrajevanje ex-tempora
- TOMBOLA z bogatimi nagradami
- Ples z ansamblom SOUVENIR

V petek, 30. aprila, v popoldanskih urah bo dviganje otroškega in velikega mlaja.

Deloval bo dobro založen bife z raznimi specialitetami na žaru, tipično frtaljo in domačim vinom. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Ob stoletnici rojstva Spomin na Cirila Kosmača

Dne 28. septembra 2010 bo poteklo 100 let, kar se ja na Slapu ob Idriji rodil pisatelj Ciril Kosmač. Umril je v Ljubljani na svoj rojstni dan leta 1980. Pokopan je na Ročah v dolini Idrije, nedaleč od rojstne vasi, kakor je tudi sam želel. Kosmač se je šolal v Gorici in Tolminu, sodeloval pri organizaciji TIGR in bil aretiran, a so ga leta 1931 na tržaškem procesu oprostil zaradi mladoletnosti. Umaknil se je v Ljubljano, nato je odšel na tuje ter se zaposlil v Franciji na zunanjem ministrstvu in na jugoslovanskem veleposlaništvu. Med vojno je prestopil k partizanom, bil urednik Slovenskega poročevalca in Tovariša ter delal kot dramaturg pri Triglav filmu. Pozneje je živel deloma v Ljubljani in deloma v Portorožu. Prav gotovo je v

vsem tem času pogrešal svoj gorški svet. Njegova pisateljska bera ni obsežna. Štiri knjige so skoraj v celoti posvečene domačim krajem in ljudem. Kosmač je veliko potoval. Poleg Anglije in Sovjetske zveze je prepotoval celinsko Evropo, bil pa je tudi na Finskem in v Južni Ameriki. Prejel je več pomembnih nagrad. Tako npr. za dela *Balada o trobenti in oblaku*, *Očka Orel* in *Tantadruj*. Ko je srednja šola

v Gorici na koncu sedemdesetih let pisatelja povabila, naj obišče slovenske dijake, je rad prišel in si je takoj pridobil njihovo zanimanje in simpatijo. Bil je pripravljen odgovarjati na postavljena vprašanja in se tudi pogovarjati. Mladi poslušalci so bili navdušeni in ponosni, da je bil med njimi tako ugleden slovenski pisatelj. Organizatorji in profesorji so se z odličnim gostom zadržali v prijetnem pogovoru do večera. Povedal jim je veliko zanimivega iz svojega razgibanega in bogatega življenja. Prav bi bilo, da bi kak mlajši raziskovalec pregledal to Kosmačevo goriško življenjsko obdobje, ga opisal in objavil. Za dela *Balada o trobenti in oblaku*, *Očka Orel* in *Tantadruj* je bila Kosmaču v letu po njegovi smrti podeljena Prešernova nagrada.

L. B.

Razstava v novogoriški Mestni galeriji Divji v srcu

Skupino Divji v srcu so leta 1998 ustanovili slikarji Jurij Kalan, Aleksij Kobal in Silvester Plotajš Sicoe, ko so se predstavili v ljubljanski galeriji Eqrna. Ime so si izposodili pri znamenitem filmu Davida Lyncha, *Wild at Heart*, ker so divji zaradi svojega odnosa do umetnine, s strastjo se posvečajo njenemu ustvarjanju in vanjo brezpogojno verjamejo. V mesecu aprilu se prvič predstavljajo v novogoriški Mestni galeriji, skupaj s kiparjem Mirkom Bratušo, ki se jim je pridružil leta 2008.

Umetniška skupina Divji v srcu postaja ena najbolj prepoznavnih in uveljavljenih kolektivov v slovenskem prostoru. Po besedah njenih članov je nastala skoraj po naključju. V Sloveniji se je v poznih devetdesetih letih začela uveljavljati umetnost, ki jo prepoznavamo kot sodobno. Zaradi tega je prišlo do marginalizacije klasičnih likovnih izraznih načinov, slikarstva in kiparstva. Slika je bila nekoč dominantna v svetu umetnosti, z razvojem eksperimentalnih pristopov je izgubila svoje prvenstvo, sploh pa je bilo figurativno slikarstvo razumljeno kot preživet pojem. Kobal, Kalan in Sicoe, zvesti klasično pojmovanemu mediju slikarstva, so nasprotovali razstavnim politikam vodilnih državnih galerij, ki so dajale prednost zgolj določenim sodobnim umetniškim praksam, in iz

protesta ustanovili skupino Divji v srcu. S povezovanjem v kolektiv so se uprli tudi sodobni težnji k izoliranju posameznika in vedno večji individualizaciji ustvarjalcev, ki se, zato da bi preživeli ali postali prepoznavni, umikajo v osamo. Člani Divjih v srcu verjamejo v moč skupnega delovanja; prijateljski odnos jim omogoča izmenjavo mnenj in komunikacijo,

ki je za vsakega ustvarjalca bistvenega pomena. Takšno sodelovanje jim ne nazadnje olajša dostop do javnosti. Sami prevze-

majo tudi kuratorski del svojih razstav, saj niso zastavljene z že vnaprej določenim konceptom, ampak ostajajo zveste spontane iskanju medsebojnega dialoga. Skupina se ni zavezala nobenemu idejnemu konceptu, njihova dela niso ne slogovno ne vsebinsko povezana, vsak se posveča svojemu osebnemu raziskovanju. Druži jih podoben pogled na svet in umetnost, spopadanje z idejo figurativne v sodobnosti, svobodno izražanje, raziskovanje umetniškega polja na področjih slikarstva in kiparstva ter doseganje sk-

dobnega sveta. V slikah Jurija Kalana se za na videz banalnimi vsakdanjimi družinskimi prizori, ki jih podaja s prefinjeno karikirano in grotesknimi elementi, skriva poglobljeno raziskovanje medsebojnih človeških odnosov. Intimno vzdusje je včasih sproščeno in igrivo, drugič prepleteno z drobno napetostjo in trenutki zadrege. Platna Aleksija Kobala so zaznamovana s skrajno osebnim doživljanjem domačega okolja, predvsem urbane pokrajine, spremenjene v skrivnostno kulisje, polno nevidnih, latentnih zgodb. Klasična estetska forma je prepletena s pomeni, ki jih dodatno podčrtujejo kritične izjave na vseprisotnih svetlobnih napisih in prometnih znakih. Silvester Plotajš Sicoe se z ekspresivno figurativno in fauvističnimi barvami pogosto spušča v svet popularne kulture ter medijski svet, napolnjen z bogatimi ornamentami, nadrealističnimi in abstraktnimi elementi. Kipar Mirko Bratuša se s posebno domiselnostjo posveča ustvarjanju kiparskih figur, nekakšnih hibridnih živalskih bitij z ironičnimi aluzijami na človeške forme. Kermični kipi se preko električnih kablov napajajo z energijo in oddajajo toploto, kar še dodatno vpliva na gledalčevo percepcijo.

Katarina Brešan

Izšla je Mladika Mnogo raznolikih vsebin

Marčevska številka tržaške revije Mladika je prišla med bralce v velikonočnem tednu. Uvodno misel Resnica vas bo osvobodila je napisal Tomaž Simčič. V njej ugotavlja, kako težko se srečujemo s senčno stranjo naše polpretekle zgodovine na Primorskem, zlasti tostran državne meje. V mislih ima odkritje grobišč v Hudi Jami blizu Laškega, kjer je bilo junija 1945 umorjeno še ne dokončno ugotovljeno število vrtnjenih domobrancev in drugih ujetnikov, zaprtih v taborišču v Teharjah. Uvodničar piše, da našo zavest še najbolj "pretresa spoznanje, da so bila slovenska tla med vojno, zlasti pa neposredno po njej, prizorišče morije nepredstavljivih razsežnosti. To spoznanje pa nas ne more pustiti neprizadete. Težko si je pred-

stavljati, da bi brez obračuna s to veliko tragedijo lahko mirno živeli naprej, kakor da se ni nič zgodilo". Na Primorskem postaja obračun s polpreteklo zgodovino posebno problematičen zaradi več dejstev, vezanih na narodni boj proti nacifazizmu, na pritiske italijanske države in odrešilno idejo komunizma. Edina pot iz te zagate, pravi Simčič, je pogledati trezno vsej resnici v obraz. V reviji so objavljeni literarni prispevek Darinke Kozinc Jaz, aleksandrinka, ki je prejel prvo nagrado za prozo na 38. literarnem natečaju revije Mladika, pesem Tiha postna popevka Vladimirja Kosa in govor prof. Vilme Purič na Prešernovi proslavi v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu; govornica se zaustavlja predvsem pri odnosu mladih, učencev in

dijakov, do materinščine. V rubriki intervju je objavljen pogo-

vor Iva Jevnikarja s predsednikom Drago Štoko o vlogi Svete slovenskih organizacij v tem posebnem času splošne finančne krize, ki jo pri organiziranem delu Slovencev v Italiji še zaostreje negotovost glede delovanja javnih prispevkov. Peter Merku' objavlja novi del svojih spominov na življenje v Nemčiji: v tem nadaljevanju pripoveduje o službenem potovanju v Romunijo. V preteklost sega tudi Aleksander Furlan, ki se spominja let vajeništva v Trstu.

V rubriki Manjšina onkraj šengenskih zapornic se je Primož Sturman pogovarjal s predsednikom upravnega sveta Italijanske unije Maurizioom Tremulom. Govor je o zgodovini Italijanske unije, ki je krovnica organizacija Italijanov v Sloveniji in

na Hrvaškem, čezmejnem sodelovanju in novih pobudah Unije. Knjižničarka Rozina Švent je avtorica zapisa o razstavi Boris Pahor: meja kot usoda, ki jo je

pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani ob slovenskem kulturnem prazniku.

Kratki

V Milanu velika razstava del Francisca Goye

V Milanu je na ogled obsežna razstava, posvečena španskemu slikarju Francisu Goyi (1746-1828) in njegovim naslednikom. Predstavljenih je več kot 180 umetnin, tudi dela drugih umetnikov, ki pričajo o vplivu Goye na naslednje generacije. Postavitev v Palazzo Reale združuje slike, grafike in risbe.

Ker razstava raziskuje vpliv Goye na poznejše generacije umetnikov, so vanjo ob njegovih delih vključene še mojstrovine Pabla Picassa, Joana Miroja, Paula Kleeja, Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Willema De Kooninga, Oskarja Kokoschke in drugih.

Razstava poudarja tri ključne teme v Goyevem ustvarjanju. Prvi tematski sklop se osredotoča na prehod v obdobje industrializacije in rojstvo nove

družbene skupnosti. V tem delu razstave prevladujejo portreti. Drugi se osredotoča na raziskovanje individualnih odzivov na nov način življenja, pri čemer so moderni izrazi vedenja postavljeni v kontrast s stereotipnim ravnanjem. Pod

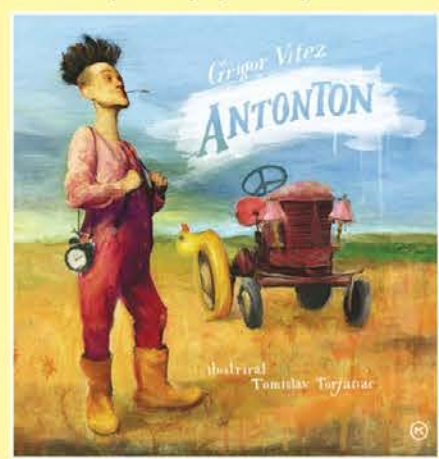

naslovom Vsakdanje življenje so ob Goyevih delih razstavljena dela Honorija Daumierja ali Ernsta Ludwiga Kirchnerja, med tem ko so pod naslovom Smešno in groteskno predstavljeni absurdi modernega načina življenja. Goya je svoje navdušenje nad "foibles" in "follies" družbe najbolje izrazil v grafični seriji "Los caprichos", ki vsebuje 80 listov. Mnogi od njih so razstavljeni v Milanu. Goyevim delom so za primerjavo postavljena dela Miroja, Kleeja in Picassa. Tretji tematski sklop se osredotoča na upodobitve nasilja in terorja v Goyevem opusu. Pod preprostim naslovom Nasilje so predstavljeni Goyeve upodobitve vojne in njenih posledic. Tej temi so se pozneje posvečali Salvador Dali, Renato Guttuso in Picasso. Pod naslovom Krik so razstavljeni obrazi, ki jih je popačilo nasilje. V tem delu razstave najdemo še dela Pollocka, Bacona in Anselma Kieferja.

Razstava Goya in moderni svet bo odprta do 27. junija.

Slikanica Antontona Grigorja Viteza z ilustracijami Tomislava Torjanaca

Pesmica o Antontonu, ki jo je napisal klasični hrvaški pesnik Grigor Vitez (1911-1966), je na Hrvaškem že ponarodela. V slovenščino jo je nekoč že prevedel Janez Menart, tokratno slikanico pa je poslovenila Anja Štefan. Vitezova pesmica je povsem sodobna in ima še danes pedagoško vrednost, saj po Torjančevem mnenju prispeva k boljšemu razumevanju in sprejemanju drugačnosti ter medsebojni toleranci. Antonton namreč nikakor ni neumen; je le drugačen in počne vse po svoje, vendar nikomur v škodo. Morda je včasih pri tem malo neroden, a na koncu se mu vse posreči. Tomislav Torjanac (1972) je hrvaški ilustrator mlajše generacije, ki je med drugim ilustriral celo roman bookerjevega nagrajenca Yanna Martela Pijevno življenje. Lani je za slikanico slovenske pisateljice

Neli Kodrič Filipić Punčka in velikan prejel nagrado kriklop za slikanico leta, letos pa je za Antontona prejel še nagrado za najbolje ilustrirano knjigo, ki se imenuje po Grigorju Vitezu. Ilustrator svoja dela najprej naslika na klasičen način v oljni tehniki, dokonča pa jih v računalniku.

Smrt na križu – brutalnost križanja v antičnem svetu je naslov članka Nataše Stanič. V njem avtorica poda zgodovinsko obravnavo križanja kot načina mučenja v antiki: njegov izvor je perzanski, pri starih Grkih pa je vzbujal tako grozo, da ga niso uporabljali. Avtorica nas seznaja tudi z izsledki medicinske raziskave o križanju, ki jo je v tridesetih letih prejšnjega stoletja izvedel francoski arheolog in kirurg Pierre Barbet. V rubriki 1000 besed je tokrat objavljen izbor iz Izbranih pesmi, miniaturre Ljubke Šorli, ki je ob avtorični 100-letnici rojstva izšla v sozaložbi tržaške Mladike in Goriške Mohorjeve družbe.

Renato Podbersič ml. objavlja članek Oljke in cvetna nedelja na Goriškem. Oljke so omenjene v Brdih že v 12. sto-

letju, dajatve v oljčnem olju pa so omenjene v urbarju iz leta 1520. Z leti je oljkarstvo izgubljalo pomen, oljka pa je zaznamovala goriško zgodovino in si dobila tudi mesto v literaturi s pesmijo Simona Gregorčiča Oljki. V Anteni dobimo še veliko novic iz zamejstva in zdomstva, ocene knjig in poročila Knjižnica Dušana Černeta, ki zbira nove podatke za publikacijo o Argentini. V mladinski prilogi RAST piše Julija Berdon o letu 2010 kot o letu žensk, Matija Mozenič razmišlja o šolstvu, Aljoša Jarc se sprašuje, kakšna prihodnost se obeta mladim v naših krajih, Dejan Valentinčič poroča o pobudi Višarski dnevi mladih. Objavljen je tudi literarni zapis Nastje Slavec na temo verzov Umberta Sabe "Sedim v gostilni in pijem to trpko vino", ki je prejel tržaško nagrado Depangher. Vida Forčič poroča o obisku mladih Argentinevcev v Sloveniji.

Založba Mladinska knjiga / Novost v zbirki Premiki

Slovenija - duhovna domovina

V ugledni zbirki Premiki, ki jo pri založbi Mladinska knjiga ureja Nela Malečkar, je v nakladi 3.000 izvodov izšla 500 strani debela, lepo oblikovana knjiga Slovenija - duhovna domovina. Zgodbe političnih emigrantov. Zasnovala in uredila sta jo direktor Muzeja novejšje zgodovine v Ljubljani Jože Dežman in odgovorna za ustne vire v omenjenem muzeju mag. Monika Kokalj Kočevar.

V Viteški dvorani Muzeja novejšje zgodovine se je ob predstavitvi zbornika 22. aprila zbralo veliko zanimivih gostov. Direktor Jože Dežman je obrazložil, da je knjiga, za katero je napisal uvod in uredil eno izmed zgodb, posvečena življenjskim zgodbam 21 posameznikov ali družin, ki so maja 1945 ali kasneje zapustili domovino. Gre za pripovedi o velikem trpljenju, razočaranjih, težavah, pa tudi o idealih in vrednotah, kot tudi o uveljavljanju v tujini, saj je politična emigracija med drugim dala svetu dva kardinala, več škofov, predsednika slovenske vlade, kulturnike in znanstvenike.

Svoje zapiske in pisma materi ter nekatere intervjuje s slovenskimi begunci je dal na voljo avtor knjige Slovenija 1945, človekoljubni delavec v begunskih taboriščih v Vetrinju, Peggetzu in Špitalu An-

glež John Corsellis. Njegova je bila tudi pobuda za tako knjigo. To gradivo je uredila in dopolnila Monika Kokalj Kočevar, ki je tudi sama zapisala nekaj intervjujev ter na predstavitvi spregovorila o svojem delu. Irena Uršič pa je predstavila zgodbe, ki jih je zapisala v pogovoru s pretežno primorskimi pričevalci o posrečenih in ponesrečenih poskusih bega čez mejo. Vodja knjižnice in arhiva Studia Slovenica prof. Janez Arnež je spregovoril o obsežni avtobiografiji, ki jo je sestavil za ta zbornik, o zbiranju gradiva po vsem svetu, a tudi o uresničenju mladostnih idealov spričo samostojne in demokratične Slovenije ter na-

stajanja Katoliškega inštituta v Ljubljani.

V knjigi je tudi dragocena bibliografija, ki jo je sestavila Darja Urbanc. Razdelek na tridesetih straneh zavzema sintetične biografije s slikami izbranih begunskih rojakov, ki so se uveljavili v svetu na najrazličnejših področjih. Ta del knjige je nastal v sodelovanju, saj je zanj poskrbela Lučka Kremžar iz Knjižnice Dušana Černeta v Trstu, ki je sodelovala tudi pri okrogli mizi ob predstavitvi. Prisotne je najprej seznanila s poslanstvom in samim nastankom tržaške ustanove, ki že več kot tri desetletja zbira za-

diko in knjige ter skrbi za izdajo bibliografij slovenskih del v tujini. Kremžarjeva je spregovorila o gradivu, iz katerega je zajemala, ter o izbiri, za katere se je morala odločiti spričo omejenega števila strani. Izbor zato lahko - po njenih besedah - nedvomno predstavlja pomembno podlago za nadaljnje raziskovanje, čeprav je že samo njeno delo poveden prispevek. Iz občinstva je za konec zelo učinkovito, tudi ganljivo spregovoril nekdanji predsednik slovenske vlade, ekonomist Andrej Bajuk, ki je otipljivo orisal ljubezen do domovine, ki so jo emigrantski starši privzgojili svojim otrokom.

Predstavitev pomenljive knjige

Sovražniki? Ne, sosedje

Zgodovina slovensko-italijanskih odnosov se po navadi bere v luči nacionalnih sporov, vendar je tako branje zgrešeno, saj se nit dialoga in sožitja med narodoma ni nikoli pretrgala, zato so odnosi med slovenskim in italijanskim narodom kljub konfliktom predvsem odnosi, ki so potekali v znamenju srečevanja in mešanja ter se ne morejo primerjati z drugimi, veliko bolj konfliktnimi odnosi v Evropi (npr. med Poljsko in Rusijo ali med Nemčijo in Poljsko). Tako, novo "prijateljsko" branje zgodovine slovensko-italijanskih odnosov ponuja knjiga, ki je pred nedavnim izšla pri prestižni rimski založbi Studium z naslovom Italia e Slovenia tra passato, presente e futuro (Italija in Slovenija med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo), uredila pa sta jo Massimo Bucarelli z rimske univerze La Sapienza in Luciano Monzali z Univerze v Bariju. Kot že rečeno, sta Bucarelli in Monzali urednika knjige, ki je sestavljena iz več referatov različnih avtorjev, ki so slovensko-italijanske odnose vzeli pod drobnogled ne samo z vidika politične in diplomatske zgodovine, ampak tudi z vidika kulture in

gospodarstva (npr. z analiziranjem vprašanja infrastruktur ter vprašanja čezmejnih povezovanj oz. prometnih koridorjev). V tem pogledu je knjiga multidisciplinarno delo, katerega rdeča nit je že prej omenjena teza, da imata državi in naroda v resnici veliko več skupnih točk, kot si mislimo oz. smo si pripravljeni priznati. Po Londonskem in Osimskem sporazumu, osamosvojitvi Slovenije ter širitvi načel svobode in demokracije namreč med Slovenijo in Italijo ni več antagonizma, današnji spori namreč izhajajo iz težav, ki so tipični za sosedbe, biti sosed pa terja veliko več prizadevnosti in pozornosti, saj se je treba

naučiti, da se najdejo skupne rešitve za skupne probleme. To sta avtorja tudi poudarila na obeh predstavitev knjige v Furlaniji Julijski krajini, ki sta prejšnji teden potekali v dvorani pokrajinskega sveta v Gorici ter v knjižarni Minerva v Trstu. Goriška predstavitev je bila bolj strokovna (govorila sta zgodovinarja Branko Marušič in Fulvio Salimbeni), v Trstu pa je prevladala politika (ob zgodovinarju Raoulu Pupu so bili še nekdanji senator in podtajnik Miloš Budin, predsednik ezulskega združenja ANVGD Renzo Codarin in nekdanji tržaški tajnik Komunistične partije Italije, danes pa član

Demokratske stranke Stelio Spadaro, ki je tudi poskrbel za ponesrečeno izjavo o delu slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki naj bi se obnašal kot "privesek" Slovenije). Knjigo pa so pozdravili vsi, saj predstavlja prispevek za boljše osveščenost italijanskih javnosti (zlasti tiste iz notranjosti Italije), ki o Sloveniji in Slovencih, čeprav gre za državo in narod, ki neposredno mejita na Italijo, ve bore malo.

(nl)

SNG Nova Gorica / Poklon Cirilu Kosmaču
Pogovori, samogovori

V tej jubilejni sezoni, v kateri novogoriško gledališče proslavlja 40 let dolgo umetniško pot na poklicnem odru, si v abonmajskem programu sledijo žanrsko sicer različne, a po ustvarjalnem vzgibu take predstave, ki se bodo zapisale v zlato knjigo kronike tega gledališča, ki je nam Slovencem v Gorici zemljepisno tako blizu, a ga na splošno premalo poznamo in sploh vanj bolj redko zahajamo, tako da žal ne moremo niti ceniti visoke ravni njegovega umetniškega ustvarjanja. Ena izmed nepozabnih letošnjih uprizoritev je gotovo krstna izvedba liričnega mozaika Pogovori, samogovori, ki ga je z njemu lastno strokovnostjo, a tudi z dobrošno mero občutljivosti, spoštovanja in ljubezni do Cirila Kosmača, Primorcem tako dragega avtorja, z izborom petih pisateljevih besedil, kakor so se pojavila v revijalni objavi (Pomladni dan, Novi svet, 1950; Balada o trobenti in oblaku, Naša sodobnost 1956-57; Tantadruj, Naša sodobnost 1959; Realizem in fantastika, Sodobnost 1980; Življenje in delo Venca Poviškaja, Sodobnost 1937), poetično sestavljen in ga za oder priredil Srečko Fišer ob 100-letnici rojstva in 30-letnici smrti Cirila Kosmača (28.9. 1910, Slap ob Idrijci, 8.1.1980, Ljubljana). Tako je na odru, čeprav ni zanj niko-

li nič izrecno napisal, spet zaživel Ciril Kosmač s svojo navezanostjo na rodni kraj, na tamkajšnje ljudi, katerih značaje, posebnosti, mišljenja, stiske, razočaranja pa tudi upe je znal zelo pristrčno, pristno in živo orisati. V prvem delu Fišerjeve priredbe, ki ji je, glede na lite-

ga iz omenjenih Kosmačevih besedil na novo sestavljenega teksta, ki nedvomno nosi v sebi Fišerjev literarni pečat. Samogovore in pogovore gledalci slišijo iz ust treh interpretov in Muze; ti seveda niso liki iz Kosmačevih del, ampak Fišerjevi, ki pa izgovarjajo Kosmačeva tehtna razmotrenja. Prvi del se skladno staplja z drugim, v katerem se odstira odrska slika

sko-govorniškega dela, ki je izzvenel vse prej kot togo, preiti na živ odski prikaz z izrisovanjem polnokrvnih dramskih oseb. Nedvomno se je pri tem najbolj vtisnila v spomin intenzivna interpretacija Iztoka Mlakarja v vlogah prvega interpreta, Petra (pisatelja samega) in vaškega posebnega Venca Poviškaja. Mlakar je znal subtilno orisati pisatelja, ki kljub neštetim dvomom globoko verjame v življenje in večnost literarnega

ustvarjanja, in enkratno plastično, tudi z gibom in mišičnimi ter glasovnimi odtenki naslikati Venca, ki ga vaščani postavljajo na rob in ne jemljejo resno njegove notranje stiske. V eterično Muzo, pisateljevo vodnico, in njeno pravo nasprotje, stvarno, polnokrvno Zinko, "Venčovo nevesto", se je poglobljeno

in tako življenjsko polno vživel Helena Peršuh. V vlogah drugega interpreta in Izidorja se je dobro znašel Kristijan Guček, Branko Ličen pa je poleg tretjega interpreta s komično samopomilovalno noto izrisal Mojega Jezusa, ki ga je v Fišerjevi odski priredbi Kosmačevega Tistega lepega dne (očarljivi uspešnici iz sezone 2000/01) tako pristrčno podal Stane Leban. Kosmač je bil na odru SNG oz. kratko še Primorskega dramskega gledališča pri-

soten že v sezoni 1977/78 z dramatisacijo Balade o trobenti in oblaku, za katero je režiser Janez Povše prejel nagrado Prešernovega sklada. Jamniku je ob režijskem vodenju tega uprizoritveno zahtevnega besedila bila v pomoč dramaturginja Martina Mrhar, igralcem pa je bila zelo dragocena bližina svetovke za jezik Alide Bevk, saj je v tej predstavi, ki ji je posebno vzdusje dala glasba Gregorja Strniše, nesporno protagonist beseda, z njo pa seveda igralci, ki so poklicani, da jo čim bolj učinkovito posredujejo gledalcem. Ti so s toplim ploskanjem izrazili svojo zahvalo vsem oblikovalcem predstave, med drugim scenografu Jožetu Lo-

garju, ki je odrski prostor razmejil z visokimi "stenami" in ustvaril domiselno sliko več dimenzij, kostumografki Maji Ballund za kostume, odlikavajoče povojni čas, in Samu Oblokarju za primerno lučno osvetlitev.

Pred premiero, v četrtek, 8. aprila, je bilo v rotundi gledališča odprte razstave o Kosmaču v SNG Nova Gorica, ki sta jo pripravili Ana Kržišnik in Martina Mrhar. Po predstavi je pri zakuski še vedno vela domačnost iz Kosmačeve doline: predstavljene so bile namreč tipične stare jedi, "natakarji" pa so bili oblečeni v kostume iz že legendarne predstave Tistega lepega dne.

Iva Koršič

Iztok Mlakar, Branko Ličen, Kristijan Guček in Helena Peršuh

rarno predlogo najprej bolj hladno, odmaknjeno, skoraj sanjsko, potem pa bolj stvarno, s humornim, tudi grotesknim pridihom, značilnim za Kosmačevo pisanje, pronicljivo režijsko podobo dal Jaša Jamnik, se spletajo Kosmačevi pogledi, razmišljanja in razglabljanja o umetniškem ustvarjanju, etičnih in bivanjskih vprašanjih. Ta uvodni del zahteva od gledalca več pozornosti in zbranosti, da se ne izgubi v labirintu misli te-

na vsebino novele Življenje in delo Venca Poviškaja. Iz novele so vzete štiri osebe, Peter, Izidor, Moj Jezus in Zinka, ki v podeželski krčmi podoživljajo življenje in tragično odločitev vaškega posebnega Venca, v čigar usodnem koraku vsak prepozna val delček svoje krivde. Četrtega nastopajočih igralcev je imela kar težko nalogo, saj je morala v približno poldrugo uro trajajoči predstavi iz nekakšnega sicer zelo liričnega razmišljujočega recitator-

SSG - Otroške produkcije

Ponovitve uspešnice Ti in jaz mali medo na gostovanjih v Sloveniji

Ti in jaz mali medo je prava uspešnica Slovenskega stalnega gledališča, s katero se mali gledalci zabavajo že deset let. Priredba otroške novele irskega pisatelja Martina Waddella v režiji Katje Pegan je v teh letih zaživela v slovenskem in italijanskem jeziku in je gostovala v Sloveniji, Italiji in na Hrvaškem. Veliki in Mali medo (igralca Danijel Malalan in Vesna Pernarčič) se v tej zgodbi na zabaven način soočata z najbolj preprostimi, vsakdanjimi izkušnjami odrasčajočega otroka, s katerimi se učita prvih korakov v družbi in v življenju odraslih. Pogovore protagonistov popesstrijo otroške pesmi, ki jih je napisal Mirko Vuksanović po besedah Miroslava Košute.

Zaradi povpraševanja po ljubki zgodbi simpatičnih medvedkov je gledališče priredilo nov sklop ponovitev, ki gostujejo po slovenskih gledališčih in kulturnih domovih. Predstava je 8. in 9. aprila navdušila najmlajše abonente otroške ponudbe Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu, ta teden pa so se porednemu malemu medvedku nasmejali otroci v Kulturnem domu v Domžalah. Slovensko stalno gledališče se v tem mesecu predstavlja otroški publiki tudi z drugimi hišnimi produkcijami; v vrstici in šolskih prostorih se namreč odvijajo ponovitve predstav Olgica in Mavrica po beneški pravljici Mjute Povasnice in najnovejša produkcija SSG Ciciban, ki jo je po Župančičevih otroških pesmih sestavil in režiral Primož Bebler.

Kratke

Častitljiva obletnica cerkve sv. Florijana pri Banih

Med obzidjem opuščene vojašnice pri Banih stoji že 275 let cerkev, ki kljubuje vsem nevšečnostim časa in zgodovinskim dogodkom, ki so se prepletali na tem prehodnem ozemlju. Na križišču ljudstev, narodov in jezikov te celine. Menjavale so se oblasti, lastništva, bila je celo oskrnjena od vojaštva med drugo svetovno vojno in spremenjena v skladišče. Ponovno je bila blagoslovljena zadnje dni pred odhodom zavezniških čet iz naših krajev in odprta bogoslužnim potrebam vasi kot podružna cerkev openske župnije. 4. maja bo slavila častitljivih 275 let obstoja, in to kljub temu da so vojaške oblasti po prvi svetovni vojni porušile vse, kar je nekdanj pripadalo plemiški družini - med tem tudi ta privatna kapela. Stvarnikova roka jo je obvarovala in jo ohranila, da nam služi vse do današnjih dni. V njej se bomo zbrali pri slovesni sv. maši v torek ob 20. uri; daroval jo bo nekdanji škof msgr. Evžen Ravignani ob somaševanju župnika g. Franca Pohajača. Daritev bo spremljal domači CPZ Sv. Florijan pod vodstvom Melite Vidau. / P. V.

Tržaška predstavitev vojnih dnevnikov msgr. Rudolfa Klinca

Po predstavitvi 9. aprila v Gorici in 12. aprila v Ljubljani bo v ponedeljek, 3. maja, tudi v Trstu večer o pomembni knjižni novosti Goriške Mohorjeve družbe. Gre za 407 strani debelo knjigo msgr. Rudolfa Klinca Dnevniški zapisi 1943-1945, ki sta jo uredila, ji dodala opombe, kronologijo, vire in bibliografijo mlajša zgodovinarja, prof. Peter Černic iz Gorice in mag. Renato Podbersič iz Nove Gorice.

Duhovnik, cerkveni sodnik, dolgoletni nadškofijski kancler v Gorici, kulturni delavec, publicist, zgodovinar in tajnik Goriške Mohorjeve družbe dr. Rudolf Klinca (1912-77) je od dijaških let pisal dnevnik. V tej knjigi so objavljeni zapisi iz vojnih in prvih povojnih časov, ki so se ohranili, in sicer gre za čas od 1. junija 1943 do 8. avgusta 1945, čemur so dodani še trije kasnejši zapisi. Kot župnik v Velikih Žabljah in potem kot nekajmesečni begunec v Italiji avtor opisuje vse stiske naših ljudi na Vipavskem, vojne strahote, nasilje nacifašistov in revolucionarjev, spreminjajoče se odnose goriških duhovnikov s partizani, domobranci in četniki. Po mnenju zgodovinarjev gre za izjemen zgodovinski dokument, ki lahko tudi širši javnosti omogoči, da se zživi v takratne razmere, obenem pa prihajajo do izraza piščeva osebnost, vnema dušnega pastirja, upi in razočaranja treznega primorskega izobraženca.

Na večeru, ki ga 3. maja prirejata v Peterlinovi dvorani v Trstu Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta, bodo o Dnevniških zapisih msgr. Klinca spregovorili trije mlajši zgodovinarji: urednika knjige prof. Peter Černic in mag. Renato Podbersič ter prof. Tomaž Simčič. Razgovor bo vodil časnikiar Ivo Jevnikar. Začetek ob 20.30.

DSI / Numizmatika v srednjem veku

Kovanje denarja ima na Slovenskem dolgo tradicijo, ki se začne že v zgodnjem srednjem veku. V 13. stoletju je na Slovenskem delovalo kar dvajset kovnic denarja, med katerimi gre omeniti kovnico v Kostanjevici ob Krki, na Ptuj in v Trstu. Razdrobljenost slovenskega ozemlja je privedla do tega, da je imelo vsako področje, ki je bilo podvrženo določenemu interesnemu krogu in upravi, svoj denar. Zlate dobe kovanja na slovenskem ozemlju je konec s turškimi vpadi, ki ob koncu srednjega veka korenito spremenijo družbeno in politično podobo naših krajev. Zanimivosti srednjeveškega kovanja denarja na Slovenskem in širše po Evropi je v ponedeljek, 19. aprila, v Društvu slovenskih izobražencev predstavil numizmatik Andrej Štekar, ki je svoje izvajanje začel s splošnim orisom numizmatične vede. Gre za strokovno področje, ki je sčasoma postalo pomembna domena univerzitetnih sredin, saj je numizmatika tesno vezana na arheologijo in umetnostno zgodovino. Z numizmatiko, ki sicer ni cenena dejavnost, saj so zbirke starega denarja dokaj drage, so se v preteklosti ukvarjali tudi pomembni možje, kot na primer Francesco Petrarca, kralj Viktor Emanuel III., papež Pavel VI., na Slovenskem pa Vodnik, Linhart in Zois.

Prenovljeni nagrobnik župnika A. Grmeka na kontovelskem pokopališču

Letošnja marčna huda ura s snegom in ledom ter orkansko burjo je pustošila tudi na kontovelskem pokopališču, ki z vrha griča nad Miramarskim gradom gleda na Tržaški zaliv. Burja je s silovito močjo vihrala med nagrobniki in močno poškodovala od dolgoletnega dežja in ledu že načeti marmornat nagrobnik nepozabnega kontovelskega župnika Albina Grmeka. Navpična spominska plošča se je odlomila in padla na grob, pod seboj je uničila večno lučko in razbila fotografijo pokojnika, lom pa je razril tudi podlago nagrobnika. Škoda je bila precejšnja in rešitev problema je začela skrbeti gospo Štoka, ki z nekaterimi farani že vrsto let skrbi za Grmekov grob. Na nekem popoldanskem zaslonem pospravljanju razdejanega groba pa je h gospe Štoki stopil domačin, priznani podjetnik Walter Cossutta. Uvidel je problematično stanje in sklenil velikodušno priskočiti na pomoč. Le dan kasneje je namreč moral kamnosek h grobu ljubljene hčere Katje in naročil mu je, naj poskrbi tudi za Grmekov zadnji kraj počitka. G. Cossutta je na lastne stroške dal popraviti od neurja povzročeno škodo, poleg tega pa je poskrbel tudi za očiščenje nagrobnika, ki je bil po skoraj dvajsetih letih zelo potreben temeljiterega posega.

Velikodušen korak pomoči, za katerega se mu kontovelska farna skupnost iskreno zahvaljuje, je g. Cossutta posvetil spominu na ljubljeno hčerko Katjo. / M. Rustja

Osrednja svečanost v Rižarni ob Dnevu osvoboditve
Krivci niso bili le nacisti

Foto Kroma

NOVINARSKI KROŽEK Znanost in vera
Vprašanje Resnice ostaja kamen spora

V trenutku, ko tržaška Cerkev doživlja kočljiv trenutek zaradi polemik v zvezi z afero katoliškega tednika Vita nuova in se zato sprašuje o svoji poklicanosti in vlogi v družbi ter o delitvah v svojem občestvu, je bilo na sedežu novinarskega krožka v ponedeljek, 19. aprila, debatno srečanje med znanstvenico Margherito Hack in msgr. Ettorejem Malnatiem: duhovnik je nadomeščal škofa Giampaola Crepaldija, ki je bil zaradi družinskih obveznosti zadržan. Sosledje debatnega dogajanja - ki ga je skušal usmerjati predsednik krožka Roberto Weber -, zlasti pa stopnjevanje argumentiranja različnih si ideoloških pozicij je bilo zaradi dobro poznane nazorske usmeritve gostov v skladu s pričakovanji. Znanost je v zadnjih letih razširila svojo tradicionalno operativno domeno, ki je bila usmerjena v zasledovanje fizičnih zakonitosti stvarnosti, na področja, ki zadevajo samo človekovo bistvo. Tedaj sta interesni sferi znanstvene stroke in cerkveno-teološke sredine prišli navzkriž: ločeni šahovnici sta se pod silo znanstvenega pritiska združili v eno samo polje, na katerem je postala igra marsikdaj trda, neizprosna, saj se je polagoma ožila na bistveno vprašanje,

vprašanje Resnice.

“Boga si je človek izmislil, da bi dobil odgovor na to, česar znanost še ni odkrila”, je dejala Margherita Hack. V zgodovini je namreč znanost dognala zakonitosti marsikaterih pojavov, ki so jih nekoč ljudje pripisovali božanskim posegom: znanost skuša zato odgovoriti na vprašanja, ka-

dva različna kriterija. Znanost se opira na razmišljanje in izkustvo, vera pa na razmišljanje in za-vest”, je dejal Malnati, ki znanstveni stroki nikakor ne odreka suverenosti na določenih področjih: “Vera ni poklicana za to, da odgovori, kako svet fizično deluje, vera odgovarja le na temeljna vprašanja človeka: resnica je torej za kristjane Bog”. Diametralna stališča glede vprašanja resnice so pokazala nezdružljivost pogledov obeh gostov: razdalja pa se je nekoliko zmanjšala na področju presojanja etične držbe človeka. A v tem primeru je prvi korak storil msgr.

sloni izključno na nepristranosti. “Prava krščanska ljubezen je totalna, je taka, ki ne zahteva ničesar v zameno”, pa je posvaril Malnati, nato mu je sogovornica odvrnila, da “je v praksi lažje dobiti etičnega laika kot moralnega vernika”. Način, po katerem so se med soočanjem razpredali še ostali problemi, pa je kljub dobri volji ostal priklenjen na logiko, po kateri ostaja drug nezaupljiv do drugega. Z drugačnimi pogledi sta gosta analizirala vprašanje istospolnih zvez (“naj se takim zvezam nikakor ne pravi poroka, najti je treba drug izraz, ker poroka opredeljuje točno do-

ločen pojem” – tako Malnati) in t. i. biološke oporoke. Malnati je prepričan, da se lahko vloga Cerkev v družbi okrepi le, če se Cerkev osvobodijo vseh vezi, ki jo vežejo na državo: Hackova pa ne verjame, da bi se Vatikan ogrel za Malnatijevo geslo svobodna Cerkev v

Ettore Malnati, Roberto Weber in Margherita Hack (foto IG)

terim je vera “že poiskala prikladen odgovor”. Ettore Malnati je znanstvenici odvrnil, da problem nastane le v primeru, da znanost in vera trčita druga ob drugo. “Teh vprašanj se je treba lotiti s spoštovanjem do resnice, ki ni last nikogar”. Človeštvo je od nekdaj verjelo v Boga: potrebo po Bogu človek ne more potlačiti. “Znanost in vera se nanašata na

Malnati, ko je poudaril, da je laik oz. tisti, ki ne veruje, v bistvu sam pred neznanim, kar je včasih mukotrpno: “Nikakor ne zaničujem tega truda”, je pristavil. Hackova pa je ‘neizprosno’ vzpostavila vzporedje med etično držbo laika in vernika: ta se v življenju moralno vede le zato, ker so mu na tak način zagotovljena nebesa, moralna drža laika pa

svobodni državi, “ker bi se do sedanjemu nadzoru nad družbo nikakor ne odrekla”, je bila mnenja znanstvenica, ki je svojo tezo podkrepila z afero glede tednika Vita nuova: “Cerkev je v tem primeru izvedla hudo cenzuro nad duhovniki, ki udeležajo evangeljske vrline in prakticirajo dejansko krščansko izročilo”.

Igor Gregori

Tržaški misijon
Misijonarjev obisk v domu Ieralla

D ne 12. aprila je prišel na obisk misijonar tudi k nam, ki živimo v domu Ieralla na Padričah. Da se je vse dobro izteklo, je največja zasluga gospe Neve Stefančič, žene prof. Alda Stefančiča, predsednika Slovenske Vincencijeve konference v Trstu. Gospa Neva hodi vsak teden kot prostovoljka pomagat hraniti neboljane goste našega doma, zato pozna tukajšnje razmere. V domu živi nekaj Slovencev in Slovencev; prevladujejo ženske. Neva je 12. aprila prišla zgodaj v dom, stopila v stik z vodstvom, ki je bilo pisno ob-

veščeno o obisku misijonarja, in prosila za pomoč. Takoj so poklicali dve negovalki, jima dali seznam tistih Slovencev, ki še kaj razumejo, in jima naročili, naj tiste, ki hočejo, pripeljejo v manjšo dnevno sobo za 10. uro. Tako se nas je nabralo kakih deset, med temi tudi Dalmatinka Nevenka.

Točno ob deseti uri je prof. Aldo Stefančič pripeljal misijonarja iz Trsta. Ta se je najprej predstavil: “Sem pater Roman in prihajam iz Koroške. Rojen sem v Sloveniji, a že dolgo delujem na Koroškem. Zdaj živim v vasi Sveče

blizu Beljaka. – Najprej bomo molili rožni venec. O, samo desetko”. In privlekel je iz žepa pest majhnih rožnih vencev, samo z eno desetko. “Prihajajo s Ptujске Gore”, je dodal, rožne venčke blagoslovil in jih razdelil prisotnim. Zmolili smo desetko “ki je od mrtvih vstal”. “Zdaj bomo pa kaj zapeli”, je dejal pater. Pa so se nekatere oglasile: “Če bomo še znale, ko toliko časa ne poje-mo”. “Poskusimo vseeno”, je rekel pater in začel Marijino pesem. In je šlo. Nato nam je rekel, da nam bo podelil sveto maziljenje in je razložil, da to ni maziljenje za smrt, ampak za zdravje. Po maziljenju nam je dal še sveto obhajilo. Spet smo zapeli. Obisk se je končal z lahkim pri-grizkom. Poleg koščka slaščice “colombe” so nam postregli s kavo. Razvil se je sproščen pogovor. Spomnili smo se, da je

v Svečah galerija kiparja prof. Goršeta, ki je deloval tudi v Trstu. “Mene je učil pet let risanje na gimnaziji”, se je spomnil prof. Stefančič. Iz Trsta se je prof. Gorše izselil v Ameriko, nato se je ustavil v Svečah na Koroškem. Tam je uredil galerijo kipov in izletniki si jo hodijo ogledovat. Tudi s Klubom prijateljstva smo si jo pred leti ogledali. Patru Romanu sem izročila pozdrave za sošolko in prijateljico prof. Marinko Inzko, ki prebiva v Svečah, vdovo po narodnem delavcu prof. Valentinu Inzku, in mater evropskega poslanca za BiH dr. Valentina Inzka. Ob slovesu so gospe vzklizale: “Pridite spet! – Kdaj se bomo spet videli?” “Če Bog da, prihodnje leto, ko bo obnova misijona”, je zaključil p. Roman Tkauc.

Nada Martelanc

Predsednik Tondo in odbornik Violino na obisku na Krasu

Čakati je treba na udejanjanje obljub

“D oslej je zlasti pri furlanskih kmetovalcih in – priznam – do pred nekaj leti tudi pri meni veljalo prepričanje, da tržaškega agroživilskega sektorja zaradi tako skromnih površinskih danosti sploh ni. Vsi pa smo končno spoznali, kako zmotno je bilo tako mišljenje”, je dejal predsednik deželne vlade Renzo Tondo, ko se je v sredo, 21. aprila, v spremstvu deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca seznanil s delovanjem nekaterih visoko kakovostnih kraških pridelovalcev. Tondo je v Praprotnu najprej obiskal kmetijo Daria Zidariča, nato se je v prostorih prelepe kleti Benjamina Zidariča srečal z vinarji kraškega področja, predstavnik Kmečke zveze in konzorcija Vin Kras ter predstavnik oljarjev DOP Tergeste. V uvodnem pozdravu je Gabrovec poudaril pomen izbire nove generacije kmetovalcev, ki so se pred leti odločili, “da se ponovno vrnejo k zemlji. Ta kraški preporod, ki lahko računa na izredno

agroživilskega sektorja. “Glede Krasa se je v letih pisala knjiga sanj, upati gre, da tudi podpis sporazuma med kraškimi vinarji in njihovimi sogovorniki v Venetu, na deželni ravni FJK in na nivoju

Žbogarja, devinsko-nabrežinskega župana Giorgia Reta, dosedanjega predsednika konzorcija Vin Kras Andreja Boleta, predsednice oljarjev DOP Tergeste Elene Parovel) so v bistvu dopolnjevali Ga-

Igor Gabrovec daruje predsedniku Tondu starinske fotografije o Krasu (foto IG)

kmetijskega ministrstva v zvezi z zadevo Prosecco ne bo ostal le poglavje v knjigi neizpolnjenih obljub”, je dejal Gabrovec, ki je predsednika Tonda opozoril tudi na hude omejevalne ukrepe direktive Natura 2.000, ki dejansko

brovčev apel. Tondov pristop do vseh nakazanih tematik je bil dokaj oprezen, kljub temu pa so njegove besede in obljube odražale pragmatično željo, da bi se ob kraškem agroživilskem sektorju okoristila celotna dežela. Ta vidik sodi v njegovo prepričanje, da je treba na novo odkriti odnos z zemljo, ki lahko po smotni poti postane vir dohodka. Sogovornikom je tako obljubil dosledno izvajanje podpisanega protokola o vinu prosek in Igorja Gabrovca ‘pooblastil’ za stražarja, ki naj budno spremlja premike v zvezi s tem. Nekoliko bolj hladen je bil do omejitev v zvezi z direktivo Natura 2.000 (ki dejansko onemogoča kraškemu kmetu svobodno in perspektivno razpolaganje z lastnim teritorijem), saj je to vroča kaša, ki jo je prejel od prejšnje uprave: v pričakovanju, da bodo

verjetno najkasneje do konca leta določeni upravljalni načrti, bo treba tačas rešiti najnujnejše potrebe kmetovalcev. Tondo je obenem potrdil prispevke v višini 500 tisoč evrov za obnovo kraškega roba.

Na isti valovni dolžini so bile misli, ki jih je deželni odbornik za kmetijstvo Claudio Violino izrekel v Kraški hiši v petek, 23. aprila, na srečanju s predsednikom KZ Francem Fabcem, predstavnikom konzorcija sirarjev Darjom Zidaričem in pokrajinskim predsednikom Zveze neposrednih obdelovalcev Dimitrijem Žbogarjem. Kraj tiskovnega srečanja je bil s simbolnega vidika zelo pomenljiv, česar se je zavedal tudi sam odbornik, ki je v svojem navajanju obnovil zapleteno pogajanje glede podpisa protokola o medregijski coni prosekara. Violino je poudaril, da priziv kraških vinarjev ni bil usmerjen proti nastanku medregijske cone, bil je le sredstvo, s katerim so hoteli pridelovalci

Krasa vključiti v ta načrt tudi svoje področje, ki navsezadnje daje ime vinskemu produktu. Deželni odbornik je glede postavke protokola, po kateri bi na pravi način uredili normativo Narava 2.000, zavzel jasno stališče: “Upravljalni načrti bodo morali vzeti v poštev dejstvo, da so kmetijske dejavnosti najbolj učinkovita metoda za negovanje teritorija”. Kljub temu da se je finančna kriza že pokazala tudi na proračunski ravni dežele FJK (kmetijski sektor bo namreč razpolagal s 15 milijoni evrov manj), je nakazana vsota 500 tisoč evrov za obnovo kraškega roba prvi korak v pravo smer. Pri tem naj se tržaška občina in pokrajina poslužujeta strokovne podlage, ki jo nudi posoški konzorcij za bonifikacijo teritorija. Odbornik se je ob sklepu svojega posega zahvalil za prizadevnost, s katero so kraški pridelovalci in zlasti KZ s predsednikom Francem Fabcem in tajnikom Edijem Bukavcem na čelu pripomogli k pozitivnemu razpletu afere. Zapriseda je bila torej vsaj na papirju opravljena: čakati je treba sedaj na udejanjanje obljub.

Igor Gregori

Odbornik Violino s slovenskimi političnimi in stanovskimi predstavniki (foto IG)

kakovosten nivo proizvodnje in uspeh na mednarodni ravni, pa je zahteval od teh pogumnih ljudi veliko truda, ki ga je ozkogledna politika večkrat podcenjevala, celo ovirala je razvoj dejavnikov

onemogoča suvereno razpolaganje s teritorijem. Posegi ostalih govornikov (predsednika KZ Franca Fabca, pokrajinskega predsednika Zveze neposrednih obdelovalcev Dimitrija

2.000 (ki dejansko onemogoča kraškemu kmetu svobodno in perspektivno razpolaganje z lastnim teritorijem), saj je to vroča kaša, ki jo je prejel od prejšnje uprave: v pričakovanju, da bodo

vi blagoslovil skavtske rute novincev. Pred oltarjem so med sv. mašo ležale pisane rute rumene in zelene barve, obrobene s ž. drugimi odtenki, katere so nestrpnosti novinci neprestano opazovali in pričakovali trenutek, ko bodo lahko tudi oni položili svojo roko na zastavo in v skavtskem pozdravu izrekli obljubo, da bodo “z božjo pomočjo vestno služili Bogu in domovini, pomagali svojemu bližnjemu in izpolnje-

organizacije. V popoldanskih urah so sledile igre, ločene po starostnih vejah. Najmlajši volčiči in volkuljice so iskali skriti zaklad v gozdu, izvidniki in vodnici pa so svojo igro postavili v zgodbo priljubljenih romanov iz serije Twilight in se tako spremenili v vampirje, ki so se morali izogibati česnu, in ljudi, ki pa so vihrali svoje zastave. Roverji in popotnice so se pomerili v bolj vsebinskem kvizu o Bosni in Hercegovini, kamor jih bo poleti peljala pot na potovalni tabor ter na služenje v Mostar.

Prijetno druženje je minilo kar hitro in prišel je tudi čas za sklepni taborni ogenj, okoli katerega so se skavti zbrali, skupaj zapeli, zaigrali skeč, nagradili zmagovalce iger in se nasploh prijetno imeli. Udeleženci jurjevanja so se nato razšli, vsak na svoj konec tržaške pokrajine, a v sebi so vsi skupaj nosili istega skavtskega duha, ki že skoraj šestdeset let združuje mladino pri nas in jo vzgaja v zdravem okolju.

(jc)

Foto A. Štekar

Muhasto aprilsko vreme je letos prizaneslo tržaškemu skavtom, katerim je le posijalo toplo spomladansko sonce, ki je že v zgodnjih jutranjih nedeljskih urah sprejelo skoraj dvesto udeležencev srečanja v Trebčah. Na travniku v bližini vasi je namreč letos potekalo jurjevanje, dan, ko se skavti vsega sveta spominjo svojega zavetnika, viteškega sv. Jurija. Zamejski skavti praznujejo ta dan na zelo slovesen način, saj sprejmejo v svoje vrste nove člane: letos je tržaške skavtske vrste obogatilo kar 43 novih članov, 30 iz vrst volčičev in volkuljic (najmlajša veja, otroci od 8. do 11. leta starosti), 10 iz vrst izvidnikov in vodnic (srednja starostna doba, od 12. do 16. leta), 3 pa iz veje roverjev in popotnic (starejša starostna veja od 17. do 20. leta).

Srednja starostna veja izvidnikov in vodnic je srečanje začela že v soboto popoldne, ko so se z voditelji zbrali na kraju jurjevanja, si

postavili šotore, uredili taborni prostor in na kraju tudi prenočili. Drugo jutro so se ostali udeleženci začeli zbirati v Trebčah, od koder jih je vodila označena

vali skavtske zakone”. Obredu obljub in premoru je sledilo kosilo, ki ga zadnja leta odlično pripravlja skupina starejših članov

Darovi

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje Marija Češčut

10 evrov za rojansko glasilo Med nami.

MATEJKA PETERLIN MAVER

26.4.2008

...česar ne zamete zimski čas,
kar sije venomer kot draga ruda,
je luč srca.

Cene Vipotnik

DRUŠTVO SLOVENSКИH IZOBRAŽENCEV IN KNJIŽNICA DUŠANA ČERNETA

v sodelovanju z
GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO
vabita na predstavitev knjige

Msgr. RUDOLF KLINEC

DNEVNIŠKI ZAPISI
1943-1945

Spregovorili bodo trije mlajši zgodovinarji:
urednika knjige prof. Peter Černic
in mag. Renato Podbersič ml.
ter prof. Tomaž Simčič

Okroglo mizo bo vodil časninar Ivo Jevnikar

Ponedeljek, 3. maja 2010, ob 20.30
v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, Trst

REPEN Galerija Kraške hiše

Iskanje duše v naravi

“Vsaka fotografija je odgovor določene trenutku, določenemu vtisu”, je dejal Rafko Dolhar po odprtju fotografske razstave, ki je prva v letošnji sezoni repenskega priveditvenega prostora, v galeriji Kraške hiše v petek, 23. aprila. Ljubezen do fotografije mu je vlila oči, na svoji življenjski poti pa ji je kljub številnim dejavnostim na poklicnem, kulturnem, publicističnem in političnem področju znal odmeriti primeren čas, ki se je v bistvu skozi spajal z njegovim intimnim doživljanjem stvarnosti, zlasti narave. Repenska postavitev

predstavlja namreč izbor petdesetletne fotografske dejavnosti Rafka Dolharja: s številnih posnetkov sta Martina Repinc in Andrej Furlan ob avtorju samem znala izluščiti take primerke, ki bi nazorno prikazali Dolharjevo podoživljanje gorskih in kraških krajin. Razstava je tako zaokrožena v dva zaključena dela. Prvi sklop je sestavljen iz originalnih

fotografij iz šestdesetih let: gre za črno-bele slike z gorsko tematiko, v katerih prevladujejo svetlobni učinki, siluete, oblike, siva polja sten, neba in narave: fotografije so kompozicijsko res skladne in harmonične, “Tisk je enkraten, samo stari mojstri so bili tega zmožni”, je zaupal Andrej Furlan odgovornemu uredniku našega tednika Juriju Paljku, ki je v spremnem listu prispeval poglobljeno kritično presojo Dolharjevih fotografskih del. Drugi del razstave pa je sestavljen iz sodobnih skenov starih fotografskih negativov 6x6, kjer je predstavljen Kras. “Kompozicijsko spacialovsko sestavljene slike, igra tekstur, likov, dejansko so to fo-

tografije, ki smo jih, vsaj nekatere, ljubitelji dela dr. Rafka Dolharja že videli v njegovih knjigah o Krasu, ki jih je avtor vedno opremil s svojimi lepimi fotografijami, posnetimi, kot rad sam pove, med svojimi številnimi sprehodi”, piše Paljk. Kar pa iz razstavljenih del najprej prodre v gledalčevo notranjost, je zlasti nameščenost avtorjeve duše v alpski naravi: “Njegova duša je še vedno v planinskem raju”, je na repenskem večeru dejal slikar Deziderij Švara. Po njegovem mnenju se avtor ne zadovolji z običajno lepoto, temveč išče pravi način, da “bi izrazil vesoljni duh matere nar-

Rafko Dolhar (foto IG)

ave”. Švara je svojo misel razčlenil tudi na podlagi kompozicijske naravnosti samih fotografij, pri katerih je upodabljanje globine in vzponskih trenutkov nič drugega kot iskanje duhovnega Olimpa. Tudi kromatična izbira krepi v Švari to prepričanje: “Črna in bela nista barvi in sta zato prikladni očesu in duši: slednja pa nima ne barve ne telesa...”

Na večeru, ki ga je povezoval predsednik zdruge Naš Kras Edi Kraus, je prisotne nagovoril tudi repenbrski župan Mako Pisani, občinstvo pa je očarala glasba pevke Martine Feri in kitarista Marka Čepaka – Makija.

IG

NOVA GORICA Mesto mladih

Novogoriški urbani festival, ki prinaša pomlad

Leto je naokrog in v Klubu goriških študentov so pripravili 13. izvedbo festivala Mesto mladih, ki ima letos isti cilj: za nekaj dni predramiti sicer precej zaspano mesto in z zanimivimi, dovolj raznovrstnimi dogodki bivanju v Novi Gorici vtisniti neko dodano vrednost, in to za prebivalce vseh generacij. V prvih letih sem prihod festivala dojemal kot čas za pobeg na lepše. Kar nekajkrat se je namreč zgodilo, da sem jo takoj po koncu festivala z nahrbtnikom na ramenih "podurhal" na potep. Zadnji dnevi pred odhodom v neznano so bili zaradi koncertov, predavanj, takšnega in drugačnega druženja in prijateljstva ter spoznavanja novih ljudi dobra popotnica oziroma polnilec baterij. Potem je šlo mimo nekaj let, ko se je nad mestom kot zakletko ravno v času festivala parkirala črna oblaka in je "durh marš" deževalo, da so lahko študentje – sam sem medtem počasi zapustil njihove vrste – le nemočno zrl v nebo in objokovali odpovedane glasbene nastope ipd. Tudi takrat se je, včasih tudi pred festivalom ali med njim, predramila notranja ura in me odpahnila stran, na tudi kratek, nekajdnevni izlet. Festival sem spremljal tudi, ko že lep čas nisem bil več študent. Kakšno leto bolj, drugo manj. Če ne drugače, pa vsaj po službeni dolžnosti. Ko mi je nekaj dni pred začetkom letošnjega Mesta mladih pod prste prišla vshečno oblikovana brošura z letošnjim programom, ki se je začel 23. aprila in bo trajal do 1. maja, sem bil nad vsebino navdušen. KGŠ-ovci so spet držali besedo in poskrbeli za to, da lahko res prav vsak najde nekaj zase. Veliko pa mi je dala misliti naslovnica omenjene publikacije, kolaž, ki prikazuje razkol med sivim, predvidljivim, uniformiranim vsakdanom in šablono in kalupe ujete Nove Gorice in mladimi na drugem bregu prepada. Dolgolasec v prvem "planu" s prstom žuga v smeri mesta, kjer so na robu prepada zbrani kravatarji, policisti in množica v usodo vdanih ljudi, v drugi roki pa drži sabljo, prislonjeno ob vrv na lesenih brvi, ki

je edina vez z drugo stranjo. Pripravljen je, da vrv v vsakem trenutku prereže in prekine stik. Za njim se razprostira zelen travnik z velikim glasbenim odrom in pisano množico mladih, ki plešejo, posedajo, uživajo. Dan, dva kasneje sem prelistal zadnji dve številki KGŠ-ovega časopisa Študjozo in v pisanju mladih avtorjev zaznal, da je ta prepad res še kako prisoten in na neki način večji kot takrat, ko sem bil sam njihovih let. Zazdelo se mi je, da smo se mi nekako bolj poistovetili z mestom, da smo bili bolj ponosni na to, da smo Goričani, res pa je tudi, da je Nova Gorica v sloven-

poslovalnic, ki so preplavile središče mesta, nekaj prehranjevalnic in napivalnic, dva hrama kulture in množico pekarn, ki so se zadnje čase tako namnožile, da bi že lahko rekli, da je postala Nova Gorica mesto kruha in iger. Med prebiranjem "Študjozota", ki me je pozitivno presenetil, sem postal kar dobre volje, ko sem spoznal, koliko je v mestu mladih, ki imajo nekaj povedati oziroma napisati, in to tudi znajo. Mladih, ki jim ni vseeno, v kakšnem okolju živijo, in bi ga radi izboljšali. Mladih, ki imajo ideje, voljo, znanje. Ti mladi delajo mesto mladih in delajo ga zato, da bi pritegnili tu-

skem prostoru in širše včasih pomenila veliko več in si se imel s čim poistovetiti. Kar nekajkrat sem v zadnjem času slišal, da sta s padcem meje obe Gorici izgubili pomen in da ju v Ljubljani in Rimu "tretirajo" kot neki nebodigatreba. Tudi sam to občutim, pa mi ni treba segati v spomin in obujati zlatih starih časov, saj je že Byron lepo povedal, da so vsi časi zlati, ko so stari. Dovolj je že, če se po hitri cesti skozi Vipavsko dolino odpeljem mimo cvetoče Adovščine, ki raste in se razvija, v Novi Gorici pa se, če sem malo "zleht" in če izvemam igralništvu, kjer je krepko čez devetdeset odstotkov gostov tujcev, vse skupaj zbanalizira na nekaj trgovskih centrov, celo morje bank, hranilnic in zavarovalnic ter podobnih

di druge mlade in bi jih bilo še več. Zato, ker je mladost lepa, ker pooseblja razvoj, spoznavanje, divjanje hormonov, preizkušanje in iskanje svojega prostora pod soncem, svojih meja ter njihovih preseganje. Tisto pravo, notranjo mladost, je mogoče seveda ohraniti tudi do visoke starosti. Ekipa, ki stoji za festivalom, si zasluži lepo vreme, pa čeprav so v primeru dežja vsi koncerti avtomatično prestavljeni na Mostovno, kar je edino smiselno, a vedno ni bilo tako. Vremenska napoved jim gre, kolikor vem, tokrat na roko. Sam sem se nekaterih dogodkov letošnjega festivala že udeležil in se bom zagotovo vsaj še dveh koncertov bendov iz mojih "zlatih starih časov" - dokaz, da so študentje poskrbeli tudi za "že odpisane" generacije. Notranja ura, ki se mi v obliki hude potrebe po zamenjavi okolja in spoznavanju sveta, kot rečeno, predrami v teh dneh, letos bolj na tiho bije, ker ve, da nima "šanse". Vedno ji pač ni mogoče ugoditi. Kakorkoli že, ta petek bo v Mestu mladih na območju nekdanjega mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba veliki oper air festival elektronske glasbe, na sobotni praznik dela organizirajo mladi prvomajski pohod na Sabotin, ob 17. uri pa se bo na trgu obeh Goric festival zaključil s koncertom, na katerem bodo nastopili Lačni Franz, Janez Bončina - Benč, Zlatko & Optimisti, Arbe Garbe in Frezzas. Če imate v sebi dovolj mladosti in vam je kaj od zgoraj naštetega všeč, ali vas samo "matra firbec", kako to Mesto mladih izgleda, ste dobrodošli. O tem ne dvomim, pa čeprav govorim na pamet, ker nisem z organizatorji v nikakršni navezi. Verjamem, da je tako, saj vsaka (mlada) duša šteje.

Nace Novak

Irene Navarra, Alessandra Reja in Robert Faganel

V sredo, 21. aprila, je bilo v Državni knjižnici v Trstu lepo kulturno srečanje, na katerem so predstavili trijezično pesniško zbirko goriške pesnice Irene Navarra in goriškega slikarja Roberta Faganela *La terra, la visione*. Pesmi Irene Navarra je v slovenščino preložila Jolka Milič, na predstavitvi v Trstu pa jih je bral Jurij Paljk, medtem ko je avtorica brala v izvirniku in mestoma tudi v furlanščini skupaj s prof. Alessandro Reja, ki je tudi predstavila pesnico in slikarja Roberta Faganela. Slikar Roberto Faganel je pripravil priložnostno, a izjemno lepo razstavo svojih slik v tehniki olje na platno, ki tudi krasijo in dopolnjujejo pesniško zbirko.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Kaj boš, ko boš velik"?

Vsak od nas ima za sabo otroštvo. Vsak od nas ohranja določene spomine, druge njegova podzavest potisne v pozabo. Osebe, stvari, dogodki, izrečene besede in barvne skice, ki se nam v določenem obdobju zde bistveni, v času izgube veljavo. Kot da bi vsako starostno obdobje uporabljalo svoj denar in prejšnjega zbralo v kupček ter zaprlo kje na dnu predala. Včasih nas preseneti nenadni spominski prebliski, valjasta peresnica sošolca, namerano razbitje šipe na hodniku športnega centra, ko smo z deklicami urile gimnastične stoje, beg s prizorišča, da bi nas ne odkrili. Strah, da bi (ne več rosnio mlada) učiteljica izdihnila pred nami v razredu, čudna misel v glavi, da moram hraniti besede za (lastno) zadnjo uro in moram zato zdaj začasno povsem obmolkneti... tok besed, ki se je potem izlil, ko je bilo te namere na srečo konec...

Nekoč mi je kolega rekel, da je psihologija razvoja ena najlepših strok. Morda te postavi pred neko ogleddalo, ki ima take sposobnosti, da lastne otroške črno-bele fotografije vsaj delno ožive. Gotovo imamo odrasli premalo zavesti, da smo tudi sami bili otroci. Gotovo se premalo zavedamo, kaj smo v tistem obdobju potrebovali, kaj nas je razveseljevalo in kaj žalostilo. Premalo se danes, ko smo že "izoblikovane" osebnosti, povezujemo z osebo, ki se je urila v spoznavanju življenja. Pred nekaj tedni me je prijatelj vprašal, ali se spominjam svojega otroškega odgovora na vprašanje "kaj bi želel (a) biti, ko boš velik (a)?" In takrat sem se zavedela, da pravzaprav

ne.

Otroci se (na srečo) v sanjah ne omejujejo, predstave lastne dimenzije na kakem baletnem odru ali v kaki vesoljski ladji, četudi za nas odrasle tako "nekonkretne in nerealne", nam lahko marsikaj povedo o najintimnejših potrebah naše osebnosti, katere smo se v desetletjih gotovo naučili pridno potlačiti do mere, da se jih sploh ne zavedamo. Nekateri sanjajo o raznoraznem umetniškem izražanju, baletne copate postanejo dejansko metafora dimenzije, ki nas osrečuje: izražanje v prostoru; drugi so kot otroci želeli zdraviti bolne mačke in reševati poškodovana ptičja krila: kako ne povezati tega iskanja last-

ne dimenzije v skrbi za drugega, tako kot iskanja lastnega koščka sreče v združitvi prvinskosti (ki jo predstavlja žival) in racionalnosti (človeka)? Špet drugi so v otroških letih morda sanjali o učiteljskem poklicu, o sebi v uniformi mestnega redarja, policajca ali gasilca. Se danes, ko naj bi bili tako "zelo izoblikovani", sprašujemo o tem, kako so

bile te sanje vezane na osebo, ki smo danes postali? Kaj je bila za nas takrat gonilna sila, kaj nas je pritegovalo, za kaj smo se bili pripravljeni pošteno potruditi? Niti ni pomembno, ali se naš današnji poklic sploh ujema s predstavo prihodnosti, ki smo jo takrat zase risali. Bolj je važno, da se zamislimo, ali se določene potrebe iz otroštva, ki nas je tako zelo označevala in ki je po vsej verjetnosti še vedno bistveni del naše osebnosti, sploh zavedamo. In ali jo znamo tako ali drugače vključiti v naše življenje in ji ponujati odgovore.

Travnik in njegova okolica (14) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Že ob prihodu v Gorico leta 1615 so jezuiti pridigali v slovenskem jeziku, in sicer v župni cerkvi sv. Hilarija in Tacijana, kjer poročajo, da je p. Gregor Felman "opravljal zelo koristno delo s slovenskimi pridigami" (*Slov. pastoralno središče pri sv. Ivanu v Gorici, Zapiski msgr. dr. Rudolfa Klinca*). Pridigali so seveda tudi v cerkvi sv. Ivana, kjer so pozneje uvedli tudi nemške pridige. Leta 1616 se je med Avstrijo in Beneško republiko pričela vojna. Takrat je bilo precej jezuitov vpoklicanih v vojsko, kjer so službovali kot vojaški kurati.

Leta 1619 je kot slovenski pridigar prišel v Gorico p. Pavel Reščič. Poročajo, da so bili verniki pri sv. Ivanu nad njegovimi pridigami naravnost

nejši tržaški škofje ter Goričan p. Janez Krstnik Mesar, jezuit in misijonar v Vietnamu, kjer je v Hanoju umrl mučeniške smrti 15. junija 1723. Pri jezuitih je v Modeni študiral grof Karel Mihael Attems, prvi goriški knez nadškof. Ob preselitvi na Travnik so jezuiti takoj začeli razmišljati, da bi si tu postavili lastno cerkev, posvečeno svojemu ustanovitelju sv. Ignaciju Loyolskemu. Gradnjo so pričeli že leta 1654, vendar pa je bila cerkev zaradi raznih ovir popolnoma dokončana šele leta 1767. Tega leta jo je 24. februarja posvetil nadškof Attems.

Slovenski verniki so bili nad pridigami jezuitov izredno navdušeni. V cerkev sv. Ignacija je prihajalo vedno več ljudi, ne samo iz mesta in

Glavni trg - Travnik

navdušeni. Leta 1683 so jezuiti v slovenskem jeziku pridigali tudi pri sv. Ignaciju, kar so si slovenski verniki že dolgo želeli.

Jezuitska kronika o tem poroča: "Slovenska pridiga, ki so si jo v Gorici tako želeli, je bila to leto vpeljana, kar je zelo povečalo versko zavzetost z vidnimi uspehi tudi v okolici" (*Slov. past. središče v Gorici, Zapiski msgr. dr. Rudolfa Klinca*).

Posebna predprava jezuitov pa je bila, da so vsako leto v župni cerkvi sv. Hilarija in Tacijana na veliki četrtek v slovenskem jeziku pridigali o Jezusovi zadnji večerji. Prostori ob cerkvi sv. Ivana so sčasoma postali pretesni, pa tudi kraj sam je bil od mestnega središča preveč oddaljen. Jezuiti so se zato preselili na Travnik in tu pozneje odprli kolegij. Jezuitska gimnazija je kmalu zaslovela, saj se je na njej solalo tudi do 600 dijakov, od katerih jih je precej prihajalo celo iz Beneške republike. Mnogi dijaki so pozneje postali znamenite osebnosti, tako kapucin p. Marko iz Aviana, danes prištet k blaženim. Od tu so izšli nekateri poz-

okolice, ampak tudi iz oddaljenih krajev. Kot poroča jezuitska kronika iz leta 1767, so ti "oddaljeni" verniki ob vsakem vremenu, in to tudi pozimi, že ob 6. zjutraj čakali pred cerkvijo sv. Ignacija (*Kronika zgodovine goriškega jezuitskega kolegija - V. knjiga, str. 158 - Italijanski prevod: dekan Franc Rupnik - Inštitut za družbeno in versko zgodovino v Gorici*).

Gotovo so jezuiti pri ljudstvu dosegali tako velike uspehe tudi zato, ker so pridigali v jeziku vernikov. Ljudje so jih tako imenovali kar "ilirski" ali "kranjski" pridigarji. Le-te je tako prav slovenski jezik povezoval z verniki, kar je v odločilni meri pripomoglo, da je prišlo do iskrenega medsebojnega zaupanja in sodelovanja.

Jezuiti so bili pravi ljudski misijonarji, kar je tudi glavni namen njihovega reda. Svoje misijone so imeli v Gorici, pa tudi v Komnu, Renčah, Vipavi, Črničah, v Kanalu in drugje. Bili so tudi odločilni voditelji duhovnih vaj. Pri teh so vpeljali razgovore z verniki, kar je za tiste čase bilo nekaj povsem novega.

/ dalje

Na referendumu o arbitražnem sporazumu s Hrvaško naj bi del volilcev ocenil tudi vlado

Ljubljana bo eno leto svetovna prestolnica knjige

V Sloveniji je bilo v prejšnjih dneh veliko dogodkov, predvsem v politiki, kjer ne morejo ali pa nočejo pojasniti in razrešiti nobene afere, zaradi katerih država izgublja ugled in verodostojnost. O gospodarski in finančni krizi je malo razprav, z izjemo predsednika vlade Boruta Pahorja, ki kot izvrsten govorec

voditelju vlade in njegovi razglašeni ekipi, pa postaja vedno bolj zlovesča. Prepričljivost vlade in sposobnost njenega kriznega vodenja sta na najnižji točki doslej". Hvala Bogu pa je turobno ozračje v Sloveniji vsaj za nekaj časa omilil zelo pomemben dogodek. V petek, 23. aprila, je Ljubljana

letu do 23. aprila 2011 se bo zvrstilo več kot petsto dogodkov, namenjenih spodbujanju branja, razvoju bralne kulture, večanju dostopnosti knjige, predstavljanju književnih zvrsti in obisku znanih pisateljev iz tujine. V projektu Knjiga za vsakogar bo izšlo 21 knjižnih del različnih zvrsti; vsako bo imelo naklado 8 tisoč izvodov. Vsaka knjiga bo stala le 3 evre, s čimer želijo spodbuditi založbe in državo, da bi začeli izdajati cenejše knjige. Med pomembnimi gosti, ki so ga počastili že ob začetku slovesnosti v Ljubljani, je bil pisatelj Boris Pahor. Uglednega in čedalje bolj uspešnega starosta slovenske književnosti sta publiki predstavila Tatjana Rojc in Zdravko Duša. Cankarjeva založba pa je izdala knjigo besedil iz drugih njegovih del, zapisov in izjav z naslovom

vpripravljanja med sosednjima državama. Opozicija sporazumu nasprotuje, odločen pa bo referendum, predvidoma 6. junija, ko bodo volilci sprejeli končno odločitev o mejnem problemu. Mnogi menijo, da bodo Slovenci referendum uporabili tudi za to, da bi se z glasom proti izrekli zoper vlado, ki jo največji del javnosti ne podpira. Ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal se je samo z dvema glasovoma večine ubranila nezaupnice, ki so jo zoper njo oz. nekatera njena dejanja zahtevale opozicijske stranke. Zoper njeno delovanje so se kritično izrekli tudi nekateri poslanci iz vladnih strank Zares in Desus. Očitno so ji, da zlorablja svoj položaj zato, da dela usluge svojim prijateljem.

V Ljubljani pa so funkcionarji mestne občine prepričali, da bi pisatelja Borisa Pahorja razglasili za častnega občana slovenskega glavnega mesta. Pokončen in značajan pripadnik slovenske narodne skupnosti v Italiji je povedal, da noče postati častni občan Ljubljane tudi zato, "ker glavno mesto Slovenije do Primorske in njenih vprašanj v preteklosti ni nastopalo tako, kot bi pričakoval od slovenske prestolnice". Boris Pahor je v Ljubljani videl narodno središče, ki pa, tako izhaja iz njegovih kritik, vse prepogosto pozablja na položaj Slovencev v zamejstvu in zdomstvu. Časnikar Marijan Zlobec je v Delu citiral mnenje Borisa Pahorja, "da je v Ljubljani potrebna revolucija", in opozoril na strah tamkajšnje mestne občine, "da bi slavljenec na odru v Ljubljani govoril o Edvardu Kocbeku". V Ljubljani sta izšli novi knjigi dr. Ljube Širca, najbolj znanega slovenskega oporečnika. Deli z naslovoma Dolgo življenje po smrtni obsodbi in Brezpotja socializma sta izdali založbi Nova obzorja in Slovenska matica.

Marijan Drobež

prepričuje javnost, da je gospodarstvo pričelo okrevati in da je Slovenija na dobri poti, da se kmalu uvrsti v skupino najbolj razvitih in najbolj bogatih držav članic EU. Premierja pri tem ne moti, da je stanje v gospodarstvu in javnem sektorju zaskrbljujoče, tako da še ni videti izhoda iz krize. Dr. Bogomir Kovač, gospodarski izvedenec in prof. na ekonomski fakulteti v Ljubljani, je iluzije o koncu krize takole ocenil: "Slovenija bo po vseh osrednjih kazalcih domačih in tujih napovedovalcev letos končala v nazadovanju z domala ničelno gospodarsko rastjo, toda s povečanjem brezposelnosti, poglabljanjem finančnih težav in z večanjem zadolženosti. Politična retorika, kako kriza še vedno ustvarja priložnosti, iz nje pa bomo izšli kot zmagovalci, če bomo le sledili vedno bolj smelemu

prevzela naziv Svetovna prestolnica knjige 2010. To laskavo poslanstvo bo izvajala eno leto, naziv pa je podelila posebna žirija mednarodne organizacije UNESCO. V Sloveniji izhaja vsako leto skoraj šest tisoč knjižnih naslovov in je prav na vrhu izdanih knjig glede na število prebivalcev. To kaže, da se zavedamo pomena knjige v naši zgodovini. Knjiga in jezik sta Slovincem pomagala ohraniti se kot narod in sta zato tudi prvini slovenske neodvisne države. V

SVETOVNA
PRESTOLNICA
KNJIGE
WORLD
BOOK
CAPITAL
LJUBLJANA 2010

dar so dogodki potrdili, da med strankami ni volje za doseg enotnosti pri obravnavi vprašanj, pomembnih za državo in njeno trdnost v mednarodnih odnosih. Državni zbor je samo z glasovi poslancev iz vladnih strank spre-

no mesto tudi pesmi, ki pojasnjujejo dogajanje, in kot pravi lektorica Metka Damjan v gledališkem listu, "kažejo močno naslovitev na slovensko ljudsko pesem". Pesmi se bolj poudarjajo mrakobni čar dogajanja, postavljenega v srednjeveški čas in seveda miselnost, ki jo je režiser Pipan z devetimi igralci in štiriimi statisti spretno osvetlil in ostal zvest poetičnosti in transcendentalni resničnosti, ki odseva iz Strniševih del. Dramaturginja Tatjana Doma je zapisala, da je za celotni Strnišev opus "značilno vpletanje pesniške filozofije in dramski svet" in da je "z nje-

osebe Samoroga nihajo med življenjem in smrtjo, videzom in resničnostjo. Ti dve skrajnosti sta tudi ključ za razumevanje dramske vsebine Samoroga, prepesnjene v poezijo: dramsko dogajanje se spremeni v notranji psihološki razvoj oseb". Pipanovo režijsko postavitev odlikuje poleg nekaterih izrazitih igralskih interpretacij tudi stilizirana scenografska razmejitev prizorišča z nekakšnimi koli, poševno nameščenimi na polkrožnih vrtljivih postavkih, ki, odvisno od razvrščenosti, predstavljajo mesto, gozd, ječo..., gotovo pa tudi stisko nastopajočih likov in sleherne človeške duše. V ospredju je voda med posejanimi kamni, v ozadju pa motri dogajanje zlovesči stolp, v katerem naklepa svoje zle načrte krvavi sodnik. Zliti s predstavo so tudi zelo lepi, bogati kostumi, ki se imenitno ujemajo s časovnim dramskim okvirom, in avtorska glasba Mitje Vrhovnika Smrekarja, ki še ojačuje srednjeveško mračnost. Med publiko, ki je toplo sprejela celjske goste, a bi je bilo lahko več, so bili tudi maturanke licejev S. Gregorčič - P. Trubar iz slovenskega šolskega središča v Gorici in spremstvu nekaterih razrednih profesorjev.

IK

Kratke

SNG Nova Gorica na gostovanju v Srbiji

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica se je od 27. aprila do 1. maja 2010 na gostovanju v Srbiji pridružilo Gledališču Koper s klasično komedijo srbskega avtorja Branislava Nušića Gospa

ministrice. S predstavo, ki je imela že več kot šestdeset ponovitev in še vedno uspešno polni dvorane po Sloveniji, se bodo primorski igralci predstavili publiki v Narodnem gledališču v Nišu, v Gledališču Zoran Radmilović v Zaječarju in v Narodnem gledališču v Kikindi.

Lansko jesen je v Sloveniji gostovalo Narodno gledališče iz Niša; nastopilo je z isto komedijo, prav tako v režiji režiserja Dušana Jovanovića, ki je bil tudi pobudnik takšne izmenjave.

Razstava ikon na Sveti Gori

Frančiškanski samostan Sveta Gora vabi v nedeljo, 9. maja 2010, ob 17. uri, v Frančiškovo dvorano na Sveti Gori na odprtje razstave ikon avtorice Albine Nastran iz Škofje Loke. Razstava bo na ogled do 30. maja 2010 ob sobotah in nedeljah od 10. do 18. ure.

Medicinski center Šinigoj v Novi Gorici

Dr. Martin Šinigoj, specialist interne medicine, ki je pred časom opravljal eno od vodilnih funkcij v splošni bolnišnici Dr. Franceta Derganca v Šempetru pri Gorici, je ustanovil svoj Medicinski center. V njem izvaja specialistične zdravstvene preglede oz. storitve bodisi za zavarovance javnega zdravstvenega zavarovanja kot tudi za zasebne paciente. Preglede le-teh opravlja zunaj rednega ordinacijskega časa ambulantno. Za svoje delo ima na voljo internistično ambulanto in ultrazvočno ambulanto, v katerih izvaja preglede trebuha, sečil in žil, vse tudi z uporabo drugih modernih zdravstvenih pripomočkov. Medicinski center Šinigoj ima sedež na Kostanjeviški cesti 1 v Novi Gorici, ordinacijo pa v ulici Vinka Vodopivca št. 21, v Kromberku. Ker gre za enega najbolj znanih zdravnikov specialistov na Goriškem, navajamo tudi njegovo telefonsko številko in naslov na spletu. Ambulanto je mogoče poklicati na telefonsko številko 330-26-58 (z uporabo predklicne številke npr. iz Italije), spletna stran medicinskega centra Šinigoj pa ima naslov: www.mc-sinigoj.si.

V Ajdovščini največ brezplačnega branja v Sloveniji

V Ajdovščini izhajata dva časnika v veliki nakladi, ki ju bralcem na območju Zgornje Vipavske doline razdeljujejo brezplačno. Časnik Prepih ureja Ivan Mermolja, sedež izdajateljev je v Brjah št. 87, nova številka pa je izšla v nakladi 8.000 izvodov. Drugi časnik pa ima naslov Latnik, zgornjevipavski časnik. Izdaja ga družba Nova Nova, direktor izdajatelja je poslovnež Mitja Tripkovič, glavni in odgovorni urednik pa časnikar Edvard Pelicon. Nova številka tega časnika je izšla v nakladi 8.100 izvodov. Vsebinsko obeh brezplačnih časnikov je pestra, tako da odražata vse ali skoraj vse, kar se na območju Zgornje Vipavske doline dogaja, in veliko od tistega, kar se je dogajalo v preteklosti. Velja pa, da imajo prebivalci občin Ajdovščina in Vipava sedaj zagotovo na voljo največ brezplačnega branja v Sloveniji.

Gostovanje SLG Celje v Novi Gorici Poetična Strniševa drama Samorog

Prisotnosti Slovenskega ljudskega gledališča Celje v naših krajih ne beležimo ravno tako zelo pogosto, zato je bilo toliko bolj dobrodošlo gostovanje celjskega gledališkega ansambla v petek, 16. aprila, v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica s poetično dramo Gregorja Strniše Samorog, ki je v režiji Janeza Pipana in dramaturški obdelavi Tatjane Doma premiero doživela v lanskoli sezoni, 15. maja 2009. Gregorja Strnišo (1930-1987) literarni kritiki uvrščajo v sam vrh slovenskega pesništva. Znan pa je tudi po svojih dramskih stvaritvah, ki jih, kot pesmi, navdihujejo miti in simboli. V njih se zrcalijo tudi transcendentna obzorja. Take razsežnosti so vidne tudi v drami Samorog, ki se napaja ob srednjeveških motivih. V njej strah pred čarovništvom spretno izrabi v svoje nizkotne namene nastopajoči sodnik, ki pod pretvezo, da je od neznanca kupila čudnega ptiča, da vklepiti devico Margareto, da bi se je pohotno polastil, preden bi zgorela na

grmadi, kakor je to storil tudi z drugimi obojenkami. Ona pa na žrtvenik, pod rabljevo nenasitno roko, potisne svojo blazno dvojčico Uršulo in tako še sama zares zaide v kremplje hudiča, v peklenka brezna. Strnišev Samorog je igralsko, pa tudi postavitevno zahteven tekst, saj je pravzaprav verzificiran, metaforičen, večkrat zapleten govor,

v katerem je skrita pesnikova življenjska in literarna filozofija. V drami najdejo poseb-

govim Samorogom slovenska poetična drama dosegla svoj vrh. "Pa tudi to, da

Stres ima velik vpliv na človekovo zdravje

V Sloveniji redni zdravniški pregledi za poslovneže

V Sloveniji mnogo podjetij oz. gospodarskih družb v svojih pravnih zagotavlja redne zdravniške preglede za vodil-

ne uslužbenke, t. i. menedžerje, s poudarkom, da so ti psihično in fizično zelo obremenjeni in pri svojem delu doživljajo nenehen stres.

Zdravniška znanost je ugotovila, da ima stres močan vpliv na človekovo zdravje. Oslabljen imunski sistem naredi človeka bolj občutljivega. Stres, ki ga človek občuti na psihični ravni, se pokaže kot škodljiv za delovanje mnogih organov, posebno srca, skoraj enako kot prebavil, želodca, dvanajstnika, celo požiralnika in črevesja. Ni malo menedžerjev, ki redno jemljejo zdravila za želodec ali proti težavam v prebavilih. V slovenskem gospodarstvu kljub sedanjim težavam in krizi skoraj v vseh primerih omogočajo sistematične in redne zdravniške preglede za poslovneže. Izvajajo jih v bolnišnicah, javnih in zasebnih, pa tudi v zdraviliščih. Programi pregledov trajajo od dveh do treh dni, stanejo pa od 350 do 700 ali 1000 evrov. Stroške plačajo podjetja, kjer pa seveda ne namenijo enake skrbi zdravju delavcev in drugih zaposlenih.

Presenetljiva vest v časih gospodarske krize

Veliko naročilo iz Libije za gradbeno podjetje Slovenija ceste tehnika

Veliki krizi slovenskega gradbeništva, ki celo ogroža obstoj mnogih manjših podjetij te dejavnosti, je javnost presenetila vest, da je Ivan Zidar, večinski lastnik in predsednik uprave velike gospodarske družbe Slovenija ceste-tehnika pridobil veliko in pomembno naročilo iz Libije. Gre sploh za največji posel, ki ga je v obdobju po osamosvojitvi države dobilo katero koli slovensko podjetje. Gre za projekt gradnje treh avtocestnih vpadnic v drugo največje libijsko mesto Bengazi. Nekatere vpadnice bo po-

trebno dograditi, delno razširiti, obnoviti, nekatere pa zgraditi povsem na novo z vso pripadajočo infrastrukturo. Vrednost gradenj oz. naročil bo znašala 333 milijonov evrov, skupaj z drugimi gradbenimi deli pa bi lahko dosegla nad milijardo

evrov. Pridobitev velikega naročila,

Ivan Zidar

ki bo gradbenemu podjetju Slovenija ceste-tehnika zagotovilo delo za več let, Ivan Zidar pripisuje domnevni simpatiji libijskega voditelja Gadafija do njega, pa tudi vplivu obiska našega premierja Boruta Pahorja v Libiji novembra lani. Ivana Zidarja v Sloveniji poznajo pod nazivom največji gradbeni baron, ki naj bi imel dobre zveze z znanimi osebnostmi v Sloveniji in v tujini.

Izlet otrok in zaslužnih "svetoivanskih delavcev" ob sodelovanju ZCPZ

Enkratno doživetje v Milanu

V duhovnjiki svetega Ivana v Gorici je kar nekaj zaslužnih delavcev, med temi pa nedvomno izstopa neutrudljiva Ana Saksida, bolje poznana kot Ani Zorzut, katehistinja, ki nas polna energije in zagona vedno znova preseneča. Tokrat si je domislila, da bi zborček otrok, ki nastopa ob otroško-mladinskih mašah (enkratmesečno) in vsi tisti, ki se pri sv. Ivanu zastonjsko trudijo za tamkajšnjo skupnost (katehistinje, čistilke, krasilke...) šli na izlet v Milan in obenem sodelovali pri slovenski maši, ki je vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Katehistinji Kateřini Ferletic je zaupala nalogo, naj pripravi zborček. Prijavilo se je 15 otrok: Kristina, Živa, Lara, Sanja, Marta, Ivana, Mojca, Veronika O., Katja, Alessia, Lucrezia, Veronika W., Giulia, Tadej in Mitja. Gospa Alenka Radetič je prijazno sprejela povabilo, da jih bo spremljala na klaviature, Marta Lombardi s flavto, Lara Raum z violino in Tanja Zorzut, ki je priložnostno prišla iz Rima, kjer študira, pa s kitaro. Njej se je pridružil še Tadej Pahor.

V nedeljo, 18. aprila, se je tako iz Gorice, ob sodelovanju Združenja cerkvenih pevskih zborov, odpravil avtobus z 48 potniki, namenjenimi na celodnevni izlet v Milan. Vreme ni kazalo nič dobrega, vendar je že med potjo nehalo deževati. Izletnike je v avtobusu pozdravila Ani in jim predstavila program, Kateřina pa je poskrbela za duhovno misel o pomeni nedelje: "Nedelja mora dati tisto, kar išče srce in česar delovni dnevi ne dajejo: podarjanje. Podarjanje za skupnost in za Gospoda". Podrobno jim je nato pred-

stavila lombardsko predstolnico z zemljepisnega, zgodovinskega, kulturnega in ekonomskega vidika. V Milan so dospeli okrog 11. ure in se takoj napotili proti gledališču La Scala. Andrej Vogrič je skupino spretno vodil po milanskih ulicah in poskrbel za vstop v gledališče, kjer so si izletniki z balkonom ogledali notranjost in majhen muzej. Potem so se sprehodili po zanimivi galeriji Vittoria Emanueleja II. in že jim je zastal dih, ko so na trgu zagledali veličastno milansko stolnico. Tanja Zorzut je napravila kratek zgod-

maša, ki jo je daroval g. Karlo Bolčina. Zborček je z odlično instrumentalno spremljavo lepo odpel pesmi in razne dele sv. maše. Maša se je končala s tremi pesmimi mladih pevcev, katerim sta sledila aplavz vernikov in prijetno druženje ob dobro založenih mizah. Tu je zborček zapel še zadnjo pesem, nato so se Goričani poslovili od Milančanov in se odpravili proti domu.

Med potjo so otroci v avtobusu pripovedovali vice in veselo prepevali ob spremljavi kitar. Ob zadnjem postanku na avtocesti so

vinski oris cerkve, ki so jo zidali celih 500 let. Po ogledu notranjosti so se izletniki povzpeli na cerkveno teraso, nekateri peš, drugi pa z dvigalom. Po sladoledu za otroke in kavici za odrasle na velikem trgu so se napotili do gradu plebiscit Sforza, kjer jih je čakal avtobus. Odpeljal jih je do cerkve Corpus Domini, kjer jih je sprejel prijazen mladenič iz Milana, Janez, ki ima mamo iz Tolmina in zelo lepo govori slovensko. Po kratkih pevskih vajah v spodnjih prostorih cerkve je sledila sveta

organizatorji povlekli iz prtljage mize in nanje postavili pečivo, ki so ga spekle marljive "svetoivanske" ženske, ter vso hrano, ki je še ostala. Nikomur se ni mudilo domov, saj je bila družba prav prijetna.

Lepote Milana, sv. maša, slovenska milanska skupnost, vesela družba, predvsem pa otroško petje in veselje bodo ostali še dolgo v spominu izletnikov skupaj z željo, da bi se še kdaj vse to ponovilo. Za to pa bo nedvomno poskrbela naša iznajdljiva Ani. / KF

Neke daljne pomladi...

Prvomajski obisk

Že več kot četrto stoletje je minilo od tistega prvega maja leta 1984, ko je prišel na obisk stari tovariš iz brezskrbnih gimnazijskih let. Njega je življenje zaneslo po zapletenih ovinkih na Dunaj, in ker stare vezi niso dočela popustile, smo se poredkoma še kdaj videvali. Med prijatelji nanesel pogovor na to, kaj kdo dela in kaj ga veseli. Tako smo med eno partijo taroka in drugo začeli kramljati o pticah, ki sem jih prijatelju predstavil kot eno najprijetnejših odkritij svojega življenja. Ta moj dunajski prijatelj pa je bil silovit in strasten človek. V vsako vprašanje se je znal poglobiti v najkrajšem času. S polic moje osebne knjižnice so tisti večer kar frlele ptičje knjige. V eni noči je imel položaj v oblasti. Bil je človek z izrednim spominom in je znal za šalo navajati dolge odlomke iz starogrških in latinskih pisateljev. Naslednjega jutra je že imel pred seboj jasno razpredelnico glavnih ptičjih družin in vrst. Na dan prvega maja zarana si je vzel stolico in daljnogled ter sedel v skrit kotiček na vrtu. Tam je ostal dolge ure in s trmasto izbuljenimi očmi pregledoval vsak grmiček stokrat zaporedoma. Tistega jutra je bil v hiši mir. Ognjevit značaj našega gosta se je z vso silo usmeril v novo zanimanje. Latinski pregovor pravi, da sreča rada pomaga zelenecem, ki se naivno in z ihto lotijo nepoznatih stvari. In res. Po vrtu se je spreletaval neobičajen

obiskovalec. Tu pa tam se je ustavil in skozi daljnogled je bilo mogoče razločiti podrobnosti. Roka je nestrpnost listala naprej in nazaj po knjigi, v kateri so naslikani vsi naši ptiči. Zdaj ni bilo več nobenega dvoma. Proti poldnevju se je prijatelj vrnil v hišo ves razburjen: "Na vrt prihaja v presledkih črnoglav muhar"! To je bila slovesna

izjava in vsaka pomota ali druga možnost je bila povsem izključena. Pogledal sem ga z zafrkljivim smehljajem in prav po Tomaževu. Potem sem pod pritiskom trditve šel na vrt, vzel daljnogled in počakal, da se ponovi prvomajski čudež: res, bil je on, črnoglav muhar, praznično razpoložen v fraku in beli srajci. Nikdar prej ga nisem videl in ga morda ne bom več.

Dva dni smo potem preživeli v zmagoslavju prijatelja in v moji sreči, da je bil domači vrt deležen tako imenitnega obiska. Srečanje s črnoglavim muharjem je bilo ze-

lo kratko ter obenem prvo in zadnje. Še zdaj se čudim, kaj ga je prignalo, da se je ustavil za nekaj dni pri nas in še sedaj sem hvalen dunajskemu prijatelju, da ga je odkril. Vse je kazalo, da je bil samec brez družice in se je le malo odpočil na dolgi poti proti severu. Tu v vrtovih goriške Livade se je dobro okrepčal po napornem preletu iz zamorskih dežel. Tista dva dni smo kar sedeli na vrtu z daljnogledom v roki in uživali ob nenavadnem prikazovanju. Ptček se je ves dan vračal skoraj v stalnih

časovnih presledkih in se usedel vedno na ista mesta. Najljubša mu je bila češnja, ki je takrat že razvila liste in majhne, še zelene češnje. Tu pa tam nas je razveselil z milo, skoraj neslišno pesmico in odhiten naprej.

Ko je prijatelj odpoval, je šel tudi muhar za njim, verjetno prav v isto smer, čez Alpe proti severu. Nikoli ga ni bilo več nazaj in mislim, da ga ne bo. Takih obiskov je človek deležen enkrat v življenju. Zdaj je odšel tudi Matija in njegovih glasnih obiskov ne pričakujemo več.

Za črnoglavim muharjem je ostal živ spomin in nekaj portretov, ki sem jih ujel s teleobjektivom. Enega sem prijatelju poslal in je nekaj let visel v skromnem stanovanju sredi stare dunajske četrti. S slike sije primorsko sonce, okoli so svetlozeleni in sočni češnjevi lističi, na sredi pa on, kot bi se napravil v praznjo obleko.

Danilo Čotar

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje osebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 27. aprila, ob 14. uri.

Človek, strezni se že vendar!

Poslušaj moj nasvet, vrni se na Mars

Včasih razmišljam, kako bi bilo, če bi nepričakovano naletela na Marsovčka, ki naj bi komaj pristal na našem planetu. Po vsej verjetnosti bi me vprašal, kakšen je naš svet in kakšna je ter kako je urejena družba, v kateri živimo. Težko je to opisati v dveh besedah, zelo težko, ali pa... no, morda se da. Marsovčku bi povedala, da živimo v družbi, v kateri ljudje množično zahajajo v "zabavno-nakupovalne" centre. Da, samo to bi mu povedala, kajti v tej sestavljenki tiči žalostno bistvo celotne naše družbe. Poleg tega bi mu še čisto prijateljsko svetovala, naj se čim prej vrne domov, na Mars, v upanju seveda, da jim gre tam nekoliko bolje.

Zabavno-nakupovalni center... pred kratkim sem to sestavljenko prebrala na številnih plakatih, ki so ljudi vabili na odprtje novega mega nakupovalnega središča na slovenski Obali. In ob teh besedah sem se globoko zamislila, kajti v njih so zajeti pravzaprav celotno stremljenje ter vsi ideali našega sodobnega sveta. Ljudje naj bi se ob nakupovanju zabavali, to je ideja, ki nam jo družba skuša vcepiti v glavo. Zabavali naj bi se v velikih zatohlih halah, po dolgih, polnih hodnikih, kjer si sredi vrveža in gneče boleče sam, zabavali naj bi se ob polnje-

nju vozičkov in po cele dneve, od jutra do noči, garali, da bi potem, na nedeljo in praznične dni, metali nepotrebno šaro v velike, vabeče vozičke.

En prav v teh polnih vozičkih tiči vsa resnica: brez njih globalna ekonomija ne more preživeti, ne more se razvijati in širiti svojih stoterih lovov po najbolj skritih in najbolj obubožanih predelih zemeljske oble. Brez njih ni oblasti, ni bogatih, ni razvoja. Če že temu pravimo razvoj. Kajti dandanašnji razvoj pomeni garanje od jutra do noči, garanje na petek, svetek in na praznične dni, za denar, ki je komaj zadosten za preživetje in ki največkrat že na polovici meseca skopni v tehle vozičkih brez dna. Pomeni vedno večja nakupovalna središča, ki se množijo kot gobe po dežju, seveda največkrat tam, kjer smo pred leti, ko smo se še hodili zabavati na travnike in gozdove, nabirali tiste čisto prave, slastne gobe. Kajti nakupovalna središča požirajo rogovito zemljo, naravne parke in

porabiti. Pa ne v notranjosti. Rasti moramo na zunan, rasti morajo nakupovalni centri, veliki, prestižni avtomobili, rasti morata potrošnja in proizvodnja. Notri pa ostajamo vse bolj prazni, ker so nam vzeli ideale, o katerih smo kot mladi fantje in dekleta sanjali. Pa nič

za to, če so bili včasih čisto neuresničljivi in daleč od stvarnosti, prinašali so sanje in povezovali so nas. Vzeti nam hočejo tudi vero, vzeti nam hočejo nedelje, vzeti nam hočejo sonce in veter,

gozdove, požirajo otroška igrišča, njihove pisane sanje in vsa naša življenja. Dandanes beseda razvoj pomeni zaslužek. Naučili so nas, da je smisel vsega gospodarska rast in da moramo stalno rasti in vse več

vzeti nam hočejo svobodo. In nas zapreti v sive hale brez neba, kjer bomo potiskali vozičke, pričrpani, da se ob tem zabavamo. Zabavno-nakupovalna središča imajo seveda poleg trgovin in vozičkov tudi restavracije in kotečke

postavijo pred televizijo, da dajo mir. In televizija je za otroke pripravila celo vrsto mamljivih reklamnih spotov. Ali ste sploh opazili, da je največ reklame pravzaprav namenjene otrokom? Da, ker oni še nimajo jasno oprede-

nje. Večina prijateljev na moje tarnaenje odgovarja, da je svet pač tak in da ne moremo nič. In se istočasno z otroki vozi vsako nedeljo v Ikeo ali v druga nakupovalna središča. Jaz pa vem, da je spre-

membra v nas, da moramo biti, kot je trdil Ghandi, mi sami sprememba, ki si jo želimo. In to je čisto enostavno. Nehajmo kupovati vse to, kar vidimo na policah, vse to, česar dejansko ne potrebujemo. Nehajmo listati po reklamnih zgiban-kah, nehajmo zavistno brskati po sosedovem nakupovalnem vozičku. Za življenje potrebujemo

samo nasmeš in žarek sonca, pa nekaj ljubezni in majhnih trenutkov sreče. Vse drugo pustimo na policah, ko ne bomo več kupovali, bodo trgovci prenehali z naročili. In mi se bomo počasi spet naučili razmišljati, sami, z lastno glavo. Recimo o tem, ali je pametno, da pijemo vodo iz pipe, ali namesto le-te kupujemo enako ali slabšo vodo v plastenkah, ki je povrhu še rakotvorna zaradi ftalatov, ki jih izloča embalaža. In tisočkrat dražja ter veliko bolj onesnažujoča in okolju neprijazna.

Suzi Pertot

Podvig skupine velikožabeljskih prijateljev Za stavo peš v Trst

Stava je padla 11.11.2009 med kvalifikacijsko nogometno tekmo Slovenija: Rusija. Če zmaga Slovenija, grem aprila peš iz Velikih Žabljev v Trst, v trenutku je vsa "žblska" mladina, zbrana okrog televizije, pograbila stavo in debata bo šel, ne bo šel, ne more... se je zavlekla še dolgo v noč po dobljeni tekmi. Določili smo datum, ki naj bi bil 6. april 2010, in od takrat smo se pogosto govorili o tem, skoraj ob

sta se nam želela priključiti še dva "žblca", Tadej Stibilj in Matej Stibilj, brez oklevanja smo ju sprejeli, saj bi štirje bili že super družba za ta podvig. Pripravili smo vse potrebno na predvečer pohoda, se dogovorili za uro štarta ter odšli domov na počitek. Dne 9. aprila ob 6. uri zjutraj smo se dobili na igrišču v Velikih Žabljah, kjer so nas pozdravili tudi drugi "žblci". Po slikanju in silcu za pogum smo se poslovili.

ubrali proti Dolu pri Vogljah, kjer smo prečkali mejo z Italijo. Ustavili smo se v nekdanji mejni stražnici ter si ob začudenih pogledih casino-Italijanov ter pozdravih domačinov privoščili "suho" kosilo. Ker je ura kazala že poldan in pol, smo veseli in z visoko moralo odkorakali proti Colu in Opčinam. Po prihodu k obelisku na Opčinah so se nam na obraze narisali prešerni nasmeši, saj smo imeli Trst že praktično na dlani. Toda nismo vedeli, da nas čaka še najtežji del poti navzdol po "Scali Santi", ki je nekajkilometrski spust po tlakovani cesti, kar je ubijajoče za utrujene noge. Do znaka, ki označuje začetek mesta Trst, smo prišli ob 15. uri, vendar smo šele po dvournem prebijanju skozi mestno gnečo prispeli na cilj našega pohoda, ki je bil Slovensko stalno gledališče v Trstu. Tam sta nas prijazno sprejeli dve uslužbenki gledališča ter nam čestitali za podvig. Bili sta tudi tako prijazni, da sta nam na-

Skupina velikožabeljskih prijateljev v družbi uslužbenk SSG pred Kulturnim domom

vsakem kozarku. Vedno sem bil prepričan, da bom zmogel, govoril sem, če so zmogle naše none, bom tudi jaz. Ker je bil 6. april vedno bližje in mi vremenska napoved ni bila najbolj naklonjena, sem pohod prestavil na 9. april, ki se je napovedoval kot lep in topel pomladni dan. Ker nas običajno prijatelji nikoli ne pustijo na cedilu, se mi je hotel pridružiti še Rok Bizjak in skupaj sva načrtovala pot proti Trstu ter pripravila majici za pohod. Med temi pripravami dan poprej pa

Mi proti Trstu, drugi pa v službe. Mahnili smo jo po poti čez Staro goro (nad Velikimi Žabljami) proti Vrtovcam in Šmarjam. Po dveh urah hoda smo vsi veseli prišli do Štanjela, kjer smo se morali javiti na TIC Štanjel, ker so nam nezaupljivi prijatelji določili točko za preverjanje, da slučajno ne bi sleparili. Po manjšem tekočem okrepčilu smo krenili naprej proti Tulpčam in od tam po starih poteh prišli do vasi Kosovelje, kjer smo pomalicali ter jo čez gmajne

ročili taxi do akvarija, kjer nas je čakal prevoz, saj te poti verjetno ne bi zmogli, jaz gotovo ne, zaradi utrujenosti. Pri akvariju nas je že čakal prijatelj "Žblc" Matjaž Bizjak, ki kar ni mogel verjeti, da smo res prišli na cilj in tako izpolnili stavo, ki so jo obsojali na neuspeh. Hvala prijateljem v Velikih Žabljah za večerni sprejem. V Trst smo hodili: Matija Ivanič (Ivn) Rok Bizjak, Matej Stibilj (Bilck) in Tadej Stibilj (Stibo); Podpora: Matjaž Bizjak (Žblc)

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

33

Ko se včasih odpravim na pot, največkrat gre za službeno pot, vedno izbiram med knjigami, ki jih prebiram, in seveda med tistimi, ki bi jih rad prvič prebral, ali pa bi jih rad ponovno prebral. Pošteno tudi povem, da knjige, ki jih nosim s seboj, največkrat ostanejo nedotaknjene, ker jih na običajno kratkem potovanju preprosto ne utegnem vzeti v roke, zgodi pa se, da imam včasih kako uro zares lepega branja. Sam sebi se zdim podoben današnjemu branju na internetu, ki je podobno grizenju jabolka na obroke. Se pravi, da najprej ugrizneš, odložiš, pa spet ugrizneš drugje, kot branje na svetovnem spletu torej, ki seveda s prijetnim branjem knjige nima nobene zveze.

Pa vendar nisem nikdar šel na pot nikamor brez ene same knjige v malhi, čeprav se potem zgodi, da v mestu, kamor pridem, najprej zavijem v knjigarno, če se že ne zaustavim na postaji v kiosku, kjer je knjiga spet glavna tarča mojega zanimanja. Tako pač je, ne rečem niti tega, da je to nekaj posebnega, saj imam kar nekaj znancev, ki ne prijateljujejo s knjigami in lepo živijo. Razumem jih sicer ne, a sprejemam tudi to, kakor sprejemam tudi dosti drugih (zame) nerazumljivih stvari, ki mi jih dnevno ponuja življenje. Če se kdaj sprašujem, kaj sploh počnem v tistem trenutku na tistem mestu, je to vedno takrat, ko moram na pot z letalom, pa čeprav se letenja ne bojim. Ne prenašam pa vrst, postavljanja na istem mestu, čakanja v vrsti in gneče, nepotrebne prerivanja. Vse to me spominja na ovce, vrste na letališču pa na ograde za govedo in drobnico, če o obnašanju nekaterih v vrstah ne rečem nobene. Dodajte k vsemu temu še mukotrpno slačenje pri varnostnem pregledu in slika nelagodnosti je popolna, ni potrebno niti navajati dejstva, da moraš včasih še čevlje sezuti, odpeti pas in se tako - samemu sebi smešen in neroden podati naprej... spet v novo vrsto. In najbolj me jezi, ker sam ne znam nikdar dovolj dobro pripraviti potovalne torbe, kot se nikdar tudi ne znam pravilno obleči za na pot. Če vzamem dežni plašč, bo gotovo sijalo sonce, če ga ne vzamem, dežuje in je hladno. In vedno se smejem samemu sebi, ko ugotavljam, kako zmotno je prepričanje, da vremenoslovci zares točno napovedujejo vreme. In se tako zgodi, da imaš končno tisto urico časa zase, ko se moraš odločiti, kaj boš počel. Najprej moraš seveda najti prosti sedež v teh velikanskih čakalnicah, da se namestiš. Ko se usedeš, ugotoviš, da si izbral napačno mesto, saj si se usedel zraven turistov, ki jih kar razganja od veselja,

da potujejo in so zato glasni in nemogoče razposajeni, če že o družinah z nesramno nevzgojenimi in objestnimi otroki ne rečem nobene.

Sam na letališčih vedno izbiram med dvema možnostima: med branjem in opazovanjem. In zadnje čase vse raje opazujem, kdo vse prihaja, kdo vse odhaja, potuje, se ustavlja. Koliko obrazov, koliko usod, koliko različnih življenj, koliko veselja in koliko tegob, koliko ljudi lahko opazuješ na vsaki postaji, na vsakem letališču! In vsi mi, ljudje, ki potujemo, potujemo z določenim izrazom na obrazu, skrbno prirejenim za pot. Obrazi se sprostijo šele v čakalnici in takrat boš kot opazovalec lahko videl marsikaj, predvsem pa boš

Boris Pahor

ugotovil, da nisi nesrečen in ne srečen sam, ampak da si samo eden od mnogih! In vsak od naključnih obiskovalcev letaliških čakalnic je izjema in istočasno drugemu podoben. Obleke izdajajo predvsem pripadnost različnim družbenim slojem, denar pred okusom in eleganco torej, čeprav je res, da tisti, ki imajo veliko denarja, dobijo zanj tudi veliko eleganco. Različni jeziki se mešajo, menedžerje spoznaš po obveznem računalniku,

najnovejšem prenosnem telefonu in uniformi - klasični, temni obleki ter kovčku na kolescih, nad katerim je še aktovka za prenosni računalnik. Prepoznaš jih tudi po pozici, ki govori preprosto to: jaz nisem kot vi, jaz nisem v vrsti kot vi, jaz prihajam in grem drugam! Kakšna zmota seveda!

Po navadi opazujem in se čudim, ljudem in samemu sebi, se sprašujem, kaj sem v tej masi ljudi, kaj je tisto, ki me dela soljudem sorodnega in kaj različnega, samosvojega, drugačnega.

In potegnem na dan knjigo, ki je skoraj vedno slovenska, se v trenutku zavem, kako je prav jezik, ki me osmišlja, pogojuje, a tudi osvobaja, tista različnost in dodana vrednost, ki me dela drugačnega v večjezični množici kaotične čakalnice na letališču.

In sem se nasmešnil samemu sebi in tej preprosti ugotovitvi, ko sem se pred kratkim med poletom iz Rima proti Ronkam zaklepetal s simpatično in mlado slovensko menedžerko iz zelene Gorenjske, preko Rima se je vračala z Malte domov, sedla zraven mene v letalu in ob pogledu na knjigo Borisa Pahorja, ki sem jo imel v rokah in sem jo nameraval prebirati med poletom, veselo dejala v izbrani slovenščini: "Kako lepo je srečati spet človeka, ki govori slovenski jezik!"

Sedma številka mladinske revije Galeb

Pomlad je prišla...

Cvetoča pomlad kraljuje na naslovnici marčne številke revije Galeb. Njene živopisane barve je s svojimi barvicami odslikala Urška Terpin, tretješolka OŠ Josip Jurčič iz Devina; narisala je pomladne cvetke in vesela metuljčka ter čebelico, ki letajo okrog njih. Pomlad je navdihnila kuharja Škrobka, ki je pripravil recept za slastne rožice iz čokolade, bombončkov in sadja. Kako se lahko iz stiropora oblikujejo lepi velikonočni pirhi, je v Galebovi delavnici jasno obrazložila Jasna Merku'. Pomlad veje tudi iz didaktične naloge, ki jo pripravlja Anja Kokalj, ljubko pa ilustrira Daša Simčič, še nekam boječe pa se oglašajo iz risbic, ki so jih mali risarji poslali Galebu. V njih se vztrajajo pustni motivi, ki so jih narisali in tudi opisali učenci OŠ P. Trubar - K. D. Kajuh iz Bazovice, in idilične zasnežene pokrajine, ki so jih izdelali šolarji OŠ F. S. Finžgar iz Barkovelj. O oljčnih

nasadih, torklji in oljkah nasploh pa so se razpisali učenci OŠ A. Širk iz Križa, ki so bili na obisku pri gospodu Brunu Križmanu. Poslali so tudi lepe risbice s kriškimi koticiki. Kako so okna spomladi na stečaj odprta, pripovedujejo verzi pe-

smi Okna pomladi Bine Štampe Zmavc; ilustracijo ji je pridala Alenka Sottler. Dih pomladi je občutiti tudi iz pesmice Kosič Edo, v kateri Martina Legiša ob ilustraciji Štefana Turka pred-

stavlja mladega kosa, ki se masti s črvičkom in drobtinicami. O mami in zlatih pravilih, ki jih ona troši svojim otrokom, poje pesem Mama in zlata pravila Zvezdane Majhen, ob razpoznavni nežni ilustraciji hladnejših barv Mojce Cerjak. Tudi v sedmi Galebovi številki se zvrščajo že znane zgodbe v nadaljevanjih, ki so imenitno branje za nabiranje še zadnjih točk za letošnjo bralno značko. Tako so se tri kapljice izpod peresa Štefke Kac-Marn in pod likovnim navdihom Žive Pahor tokrat z grozo srečale s požrešno mravljino in reševale prijateljčka Harlekina, Tatjana Kokalj ob ilustracijah Ane Zavadlav nadaljuje zgodbo o sestricah v šoli, ki se pogovarjata o soščolcih. Deček s sinjo ptico, ki si ga je omissila Berta Golob, z mehko roko pa ilustrirala Mojca Cerjak, še zmeraj pričakuje očka, ki dela v daljni Japonski in se z njim lahko pogovarja le po skajpu. V nadaljevanju Ljubeznivčki Darinke Kobal, ki ji je snežna pokrajina z barvami pričarala Erika Cunja, se je medvedek Brunček odpravil iz brloga, da bi videl, kdo ga je zmotil iz spanja s trkanjem. Kako se je hudobna črna čarovnica spremenila v zalo

dekle plavih las, bodo bralci izvedeli iz tokratnega nadaljevanja pustolovske zgodbe o Avtobusu za Indijo Koromandijo, ki jo s polno malho domišljije piše Milan Petek Levokov, ilustrira pa Katerina Kalc. Bralci bodo tudi spoznali, kako se je godilo mucku Franciju Grdemu, ko ga je Matej nesel na svoj dom. Povest piše Dim Zupan, ilustracije pa v znanem slogu prispeva Klavdij Palčič. Kako se je domišljavi kozel po raznih dogodivščinah vrnil spet domov, bodo bralci prebrali v zadnjem nadaljevanju Kozel za vrtnarja, ki ga je spisala Staška Košak Blumer, hudomušno pa narisala Jasna Sepin. Jože Sevljak je v Ajtoliške pravljice uvrstil tudi tisto, ki govori o belih kutah menihov in fantiču Marinu, ki so ga menihi odpeljali s seboj, da bi postal umetnik. O zgodovinskem pregledu pomladanskega praznika vseh mam prinaša tehten zapis Marjeta Zorec; ilustracije pa je izbrala Jasna Sepin. V sedmi številki Galeba so še zelo znana ljudska pravljica o Povodnem možu, ki je odnesel dečka v svoje bogato podvodno kraljestvo, zapis Klarise M. Jovanovič o vijolici in njeni prisotnosti v bajkah, vražah in prisposodbah, Galebov kviz, dopolnjevanje o muzeju o zdravstvu Vere Poljšak in ilustratorke Magde Tavčar ter križanka v pravljici.

IK

Vabilo na poletni tečaj angleščine

Slovik in slovenski dijaški dom Simon Gregorčič vabita k vpisu na Poletni tečaj angleškega jezika na Malti. Tečaj angleškega jezika, ki se izvaja na priznani šoli European School of English, je namenjen dijakom, starim od 13 do 17 let, ki se želijo naučiti angleščine ali izpopolniti že pridobljeno znanje. Pouk in spremljevalne dejavnosti so posebej prilagojeni za mladostnike. **Termini in lokacija:** od nedelje, 18. 7. 2010 (eno- ali dvotedenski tečaj); v kraju St. Julians na Malti. **Delo:** pouk poteka v dopoldanskem času, od 9.00 do 12.30, 4 šolske ure (po 45 minut) na dan oz. 20 ur na teden; v popoldanskem času so organizirane dodatne dejavnosti, ogledi, ekskurzije, zabava... **Raven:** udeleženci so na podlagi preizkusnega testa razporejeni v ustrezne skupine, v katerih je do 15 učencev. **Predavatelji:** poučevali bodo izkušeni lektorji angleškega jezika. **Nastanitev:** dijaki so nastanjeni v resortu na osnovi polnega penziona; bivajo v tro- ali štiriposteljnih sobah z lastnimi sanitariji, klimo, telefonom in balkonom; v kompleksu je tudi zunanji bazen. **Varstvo:** dijake stalno spremljajo vzgojitelji in učitelji; poskrbljeno je za vsakodnevni prevoz s šolskim avtobusom od resorta do šole in nazaj – tudi v primeru večernih dejavnosti v šoli niso dijaki nikoli sami. **Prevoz:** v ceno je vključen povratni let iz Ljubljane, prevoz z letališča do resorta, vsakodnevni prevozi s šolskim avtobusom od resorta do šole. **Cena:** 1 teden = 958,00 evrov; 2 tedna = 1.439,00 evrov. **Prijava:** do 30. aprila 2010. **Zakaj naj se prijavim prek Slov. I. K. -a in Dijaškega doma?** Ker ti pomagamo pri izpolnjevanju prijave dokumentacije, ker ti lahko organiziramo prevoz v Ljubljano in nazaj, ker bo ob primeru vsaj 10 vpisanih našo skupino spremljal dodatni vzgojitelj z znanjem slovenskega jezika... **Več informacij:** www.slovik.org; info@slovik.org; tel. 0481 530412.

Pogled na domača igrišča s košem

Po Jadranovem nazadovanju naša košarka le še na deželni ravni

Izpad Jadranovih košarkarjev iz C1 lige v naši srenji ni mogel mimo neopazno. Nekoč zastava naše narodne skupnosti, ne le športne, združena ekipa že vrsto let visi med državno (C1) in deželno (C2) ravni. V letošnji nesrečni sezoni je peterka z belomodrimi dresi celo pristala na dnu lestvice, matematično je nazadovala že krog pred koncem, kljub temu da je pred zadnjim mesecem rednega dela uprava novogoriškega trenerja reškega porekla Dražena Grbca zamenjala z izkušenim in pri nas vsem dobro znanim dekanom Petrom Brumnom. Letos je vodstvo kluba cilje (preboj v končnico za napredovanje) objektivno zastavila previsoko. Razen postopnega vključevanja nekaterih perspektivnih, v domačem pogonu vzgojenih mladih igralcev je namreč postava že vrsto let ena in ista, njeno mesto pa je – roko na srce

– v spodnjem delu državne C1 (nekje med direktnim izpadom in zadnjim krogom play-outa za obstanek) in v samem vrhu deželne C2 lige (ki so jo v zadnjih dveh izdajah premočno dobili). Stalne izjave – tudi trenerja Grbca, ki mogoče ni poznal najbolje okolja, kamor je prišel – o boju za play-off so bile mogoče osnovane na upanju na skokovit napredek omenjenih mladih, izkazale pa so se za varljive in mogoče tudi kvarne za sam učinek moštva. Dejstvo je, da ekipo zaznamujejo že vrsto let podobne pomanjkljivosti: skromen strelski potencial in očitne hibe na področju visokih igralcev, kar je pač posledica izbire igranja samo z domačimi, slovenskimi fanti. Če prisegaš na etnično čisto ekipo, potem tvegaš – kot se je zgodilo pri tej Jadranovi generaciji –, da imaš sedem,

osem med sabo podobnih posameznikov na zunanjih

Peter Brumen

položajih, pod košema pa le dva dvometraša. Poleg tega se igralci, kot kaže, niso ujeli s

trenerjem Grbcem, ki je vsakič zaupal v skoraj isti meri vsem razpoložljivim košarkarjem, posledica tega pa je bilo pomanjkanje primerne hierarhije znotraj deseterice. Pri tem je ob vse manjši uporabi veterana, kapetana Deana Oberdana, najbrž zmanjkal tudi vodilni mož, priznani lider, ki bi v težkih trenutkih oziroma ključnih potezah tekem povlekel soigralce za sabo s svojim znanjem in avtoriteto. Vse te vrzeli je skušal odbor zamašiti z razmeroma pozno odločitvijo o zamenjavi trenerja, ki pa ni mogla več obroditi zaželenih sadov. Pri tem je treba poudariti, da je državna C1 liga za našo deželo vse težja in bolj zahtevna liga, saj ni naključno, da so na zgornjem delu razpredelnice v glavnem bogatejši klubi iz Veneta, ekipe iz Furlanije Julijske krajine pa krojijo zadnja mesta v skupni razvrstitvi. Na Opčinah, kjer je bil obisk navijačev pač sorazmeren z rezultati paterke (se pravi po začetnem navdušenju proti koncu prvenstva vse slabši), se

je res predstavilo nekaj odličnih sestavov, splošna kakovostna raven pa le ni bila tako visoka. Naši predstavniki v deželnih košarkarskih ligah še igrajo, tako da še ni znano, kako bo z našo člansko košarko v prihodnji sezoni. Obstaja celo možnost, da bi ob napredovanju Kontovela iz D lige in obstanku Bora v C2 v športni sezoni 2010/2011 naše gibanje imelo kar štiri postave (Bor, Breg, Jadran, Kontovel) v deželni C ligi, kar bi bilo nedvomno nenavadno. Kot znano, je naša košarka že vrsto let razdeljena na dva delovna pola (kraško-goriški in tržaško-breški) in vsako središče bi tako imelo obe svoji ekipi v isti ligi... Kakorkoli že, če se povrnemo k Jadranu, je v splošni sivini letos

zablestel osemnajstletni Borut Ban, sin legendarnega Marka, ki je bil tudi na treningih mladinske državne reprezentance in je v zadnjem delu sezone odlično zaigral tudi v C1 ligi, potem ko je že celo leto uspešno krojil usodo četrtoligašev Kontovela. Vprašanje je zdaj, ali bo – tako kot ostali mlajši igralci (Fergolia, Sosič, Malalan, Vitez) – ostal pri Jadranu tudi za nastopanje na deželni ravni. Omenjeni fantje bodo pravilo o obveznem številu mladih v ekipah državnih lig bržkone skušali izkoristiti za igranje na čim višji ravni, Jadranovi športni delavci pa bodo verjetno želeli moštvo za prihodnjo sezono graditi prav okoli njih.

HC

Športno združenje Olympia Pozdrav pomladi

Šolsko leto 2009/2010 se bliža koncu. Dobra dva meseca dela sta še, pa bomo končali tudi to pestro sezono športnega združenja Olympia. Mladi pripadniki združenja so se že od meseca januarja, takoj po božičnicah ter novoletnih praznikih, začeli vneto pripravljati na tekmovanja, srečanja in nastope. Pred dnevi so ritmičarke, orodni telovadci in plesalke pripravili staršem in prijateljem telovadno akademijo, enourni program, ki je obsegal 18 povsem novih točk. Mlajša skupina ritmičark je prikazala dve točki (pajčolani in kolebnice), starejša skupina prav tako dve točki (vajo s kiji ter vajo s trakovi). Orodni telovadci so pripravili parter, preskok koze, kanwas, vaje na bradlji ter akrobatski poligon za mlajšo skupino. Plesne skupine pa so se pred-

stavile s kar sedmimi novimi točkami, od katerih je bila ena skupna. Program je seveda trud trenerjev in vadiateljev AŠZ Olympia; to so: Mija Česčut, Miha Voigrinčič, Eva in Valentina Kristančič, Marija Jussa, Maja Devetak ter Damijana Česčut. Strokovno društveno vodstvo gimnastičnih skupin bo tudi letos preverilo sposobnost in stopnjo znanja mlajših telovadcev in telovadk. V prihodnjih tednih je namreč na programu "Pregledno tekmovanje" orodnih telovadcev, na katerem se bodo pomerili dečki, cicibani in mlajši cicibani ne samo domačega društva,

ampak tudi dečki Goriškega gimnastičnega društva iz Nove Gorice. Konec meseca aprila pa se bodo med seboj pomerile še mlajše in starejše ritmičarke. Dekleta Športno plesne skupine Olympia pa so žal zaradi bolezni zadnji

trenutek odpovedale udeležbo na mednarodnem plesnem turnirju FJK v Lignanu. Vse skupine čaka še zaključno tekmovanje Miška Eli ter Sokolček, t. j. preverjanje znanja po programu Nacionalne sokolske

športne šole, na katerem Olympia sodeluje tudi letos in katerega program najmlajši člani društva končujejo te dni. Tudi 30 najmlajših otrok skupine predšolske telesne vzgoje "Gymplay" je te dni pokazalo svoje znanje. Staršem so

prikazali, kaj so se v treh mesecih novega naučili, in se pomerili v poligonu. "Na teh dveh nastopih", je povedala Damijana Česčut, "smo pri društvu nabirali prostovoljne prispevke za A. I. P. A. (Združenje za zaščito živali v Goriči). Zadovoljni smo, ker se je prispevkov nabralo res veliko, naslednjega dne pa smo z denarjem nakupili hrano za psičke in muce in tako pomagali kosmatincem, ki so manj srečni od naših hišnih ljubljencev". Prispevke in nabrano hrano sta športni direktor AŠZ Olympia Andrej Vogrič in tajnica/trenerka društva Damijana Česčut prav te dni oddala presrečni predsednici združenja A. I. P. A. Fabiji Lupieri.

